

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2013-3-16 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 14-42/783-346
Karar Tarihi : 22.10.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B.RAPORTÖRLER : E. Cenk GÜLERGÜN, Didem ULUÇ,
Hatice ODABAŞ BUBA, İbrahim Hilmi KOÇAK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

- İhbar

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- Öz Maya Sanayi A.Ş.
Temsilcileri: Ali ILICAK, Av. Şahin ARDIYOK, Av. Belit POLAT
Büyükdere Caddesi Bahar Sokak No.13 River Plaza Kat 11-12
34394 Levent/Şişli/İstanbul

- Dosu Maya Mayacılık A.Ş.
Temsilcisi: Av. M. Haluk ARI
Mustafa Kemal Mah. 2146. Sk. No: 14 Demirler Atlas Plaza,
Daire: 13-14, Çankaya/ANKARA

- Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.
Temsilcileri: Av. Coşkun ARKUN, Av. M. Suat ÇELEBİ, Av. İlker
CENGİZ, Av. Fırat ARKUN
Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay Cad. Okul Sok. Altunizade Sitesi
B Blok D:12 Altunizade/Üsküdar/İstanbul

- Mauri Maya San. A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenc GÜRKAYNAK
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş 34349 İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Maya üreticilerinin aralarında anlaşarak ekmeğin üretiminde kullanılan yaş maya fiyatlarını yükselttikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda ve ihbarda özetle; Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş. (Pak Maya), Öz Maya Sanayi A.Ş. (Öz Maya), Dosu Maya Mayacılık A.Ş. (Dosu Maya) ve Mauri Maya San. A.Ş.'nin (Mauri Maya) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal eder nitelikte eylemlerde bulunduğu iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 03.08.2012 tarih ve 6114 sayı, 09.01.2013 tarih ve 179 sayı, 29.01.2013 tarih ve 583 sayı, 30.01.2013 tarih ve 62 sayı, 08.02.2013 tarih ve 809 sayılar ile intikal eden başvurular üzerine hazırlanan 07.03.2013 tarih ve 2013-3-16/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul)

13.03.2013 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 13-14/214-M sayı ile dosya konusu iddialara yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (4) Önaraştırma sonunda hazırlanan 12.06.2013 tarih ve 2013-3-16/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, 20.06.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 13-39/498-M sayı ile Öz Maya, Dosu Maya, Pak Maya ve Mauri Maya hakkında söz konusu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (5) Kurulun soruşturma açılmasına ilişkin kararının ardından, 26.06.2013 tarihinde, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca taraflara soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunulmuş ve taraflar ilk yazılı savunmalarını süresi içinde sunmuştur.
- (6) Önaraştırma döneminde Mauri Maya vekili tarafından "Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik" (Pişmanlık Yönetmeliği) kapsamında yapılan başvuru 27.05.2013 tarih ve 3251 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu başvuruda Pişmanlık Yönetmeliği'nin 4. maddesinden yararlanabilmek için aynı Yönetmelik'in 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki bilgi ve belgelerin hazırlanabilmesi amacıyla süre talep edilmiştir. Tarafa 17.06.2013 tarihine kadar süre tanınmış ve verilen süre zarfında söz konusu bilgi ve belgelerin Kuruma intikaliyle başvuru tamamlanmıştır. Bunun üzerine, 6. maddede belirlenen koşulların yerine getirilmesi kaydıyla Pişmanlık Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında başvurunun kabul edilmesine 26.06.2013 tarih ve 13-40/515-MP sayı ile karar verilmiştir.
- (7) Soruşturma süresinin uzatılması talebini içeren 07.11.2013 tarih ve 2013-3-16/BN-01 sayılı Bilgi Notu Kurulun 12.11.2013 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 13-63/886-M sayılı karar ile soruşturmanın süresi bitiminden itibaren 3 ay uzatılmıştır.
- (8) Soruşturma döneminde 30.12.2013 tarih ve 8622 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden bir ihbarda; Öz Maya, Pak Maya, Mauri Maya ve Dosu Maya'nın aralarında anlaşarak yaş ekmek mayası sektöründe fiyat rekabetini ortadan kaldırmaya çalıştığı, Rekabet Kurumunun yaptırımına maruz kalmamak amacıyla fabrika çıkış fiyatlarını kısa zaman aralıkları ile belirlediği ileri sürülmüştür.
- (9) Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 20.03.2014 tarih ve 2013-3-16/SR sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kanun'un 45. maddesi uyarınca Kurul üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir. Soruşturma Raporu, Pak Maya ve Dosu Maya tarafından 24.03.2014, Mauri Maya tarafından 27.03.2014 ve Öz Maya tarafından 03.04.2014 tarihinde tebliğ edilmiştir. Tarafların talepleri üzerine; Kurulun 03.04.2014 tarih ve 14-13/249-M sayılı kararıyla Pak Maya'nın, 09.04.2014 tarih ve 14-14/254-M sayılı kararıyla ise Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın ikinci yazılı savunma süreleri 30 gün uzatılmıştır. Pak Maya, Dosu Maya, Mauri Maya ve Öz Maya'nın ikinci yazılı savunması sırasıyla 22.05.2014, 23.05.2014, 28.05.2014 ve 02.06.2014 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Öz Maya ve Pak Maya 15.04.2014 tarihinde 2010/4 sayılı "Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ" (Tebliğ) kapsamında dosyaya giriş talebinde bulunmuştur. Pak Maya 21.04.2014 tarihinde, Öz Maya 22.04.2014 tarihinde Kurum merkezinde dosyaya giriş hakkını kullanmıştır.
- (11) İkinci savunmalara karşı Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 2013-3-16/EG sayılı Ek Görüş, Kurul üyeleri ve taraflara 06.06.2014 tarihinde tebliğ edilmiştir. Ek Görüş Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya tarafından sırasıyla 11.06.2014, 20.06.2014, 10.06.2014 ve 16.06.2014 tarihlerinde tebliğ edilmiştir.

14-42/783-346

- (12) Pak Maya ve Öz Maya tarafından, üçüncü yazılı savunmanın hazırlanabilmesi için ek süre tanınması talep edilmiştir. Kurulun sırasıyla 25.06.2014 tarih ve 14-22/431-M sayılı, 02.07.2014 tarih ve 14-23/477-M sayılı kararlarıyla anılan tarafların savunma süreleri 30'ar gün uzatılmıştır. İlgili karar Pak Maya tarafından 30.06.2014, Öz Maya tarafından ise 07.07.2014 tarihinde tebellüğ edilmiştir.
- (13) Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın üçüncü yazılı savunmaları sırasıyla 06.08.2014, 18.08.2014, 10.07.2014, 15.07.2014 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (14) Tarafların talebi üzerine, 03.09.2014 tarih ve 14-30/630-M sayılı Kurul kararı ile, 14.10.2014 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılması öngörülmüştür. Sözlü savunma toplantısı davet yazıları, Kanun'un 46. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgililere gönderilmiştir.
- (15) 14.10.2014 tarihinde yapılan sözlü savunma toplantısının ardından Kurul, 22.10.2014 tarihli toplantısında, 14-42/738-346 sayılı ile nihai kararını vermiştir.
- (16) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; soruşturma taraflarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikte eylemlerde bulunduğu, bu nedenle söz konusu teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasına göre para ceza uygulanması gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler

I.1.1. Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş. (Pak Maya)

- (17) Pak Gıda grubu bünyesinde bulunan ve 1973 yılında faaliyetine başlayan Pak Maya, başta yaş ekmek mayası olmak üzere ekmek katkı maddeleri, ekmek miksleri ve yardımcı maddeleri, pudra şekeri, hamur kabartma tozu, şekerli vanilin gibi pişirme yardımcıları üretim, pazarlama ve satışı faaliyetlerini yürütmektedir.

I.1.2. Öz Maya Sanayi A.Ş. (Öz Maya)

- (18) 1987 yılında kurulan Öz Maya, ağırlıklı olarak yaş ekmek mayası olmak üzere, ekmek ve unlu gıdaların katkı maddelerinin üretimi, satışı ve pazarlanması alanında faaliyet göstermektedir. Öz Maya, 1992 yılında maya, maya türevleri, ekmek katkı maddeleri ve malt üretiminde dünyadaki büyük gruplardan biri olan Lesaffre Grubu tarafından devralınmış, daha sonra Amasya'da kurulu Safmaya Sanayi A.Ş.'nin %100 hissesi satın alınmıştır. Öz Maya ve Saf Maya Şirketleri 2000 yılında birleştirilmiştir.

I.1.3. Dosu Maya Mayacılık A.Ş. (Dosu Maya)

- (19) Dosu Maya, 25.01.2010 tarihinde kurulmuş olup, şirket Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışı sunulan Akmaya Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nü devralmıştır. Halihazırda, Dosu Maya "Canmaya" ve "Hasmaya" markaları ile satışı sunduğu kuru ve yaş ekmek mayası başta olmak üzere, ekmek katkı maddeleri üretim, pazarlama ve satışı alanında faaliyetlerini yürütmektedir.

I.1.4. Mauri Maya San. A.Ş. (Mauri Maya)

- (20) Mauri Maya, Associated British Foods ABF Grubunun uluslararası maya ve fırıncılık hammaddeleri bölümünün bir parçası olup, 1989 yılından itibaren Türkiye'de yaş ekmek mayası ve diğer unlu mamullerin üretiminde kullanılan katkı maddelerinin üretimini ve pazarlamasını gerçekleştirmektedir.

I.2. İlgili Pazar

- (21) Soruşturmanın konusunu yaş ekmek mayası oluşturmaktadır. Yaş ekmek mayası, üretim prosesi itibarıyla değişkenlik göstermeyen ve yapımında kullanılan malzemeler çok büyük oranda aynı olan, homojen bir ürün niteliği taşımaktadır.
- (22) Türkiye’de yaş ekmek mayası üreticisi dört teşebbüs bulunmaktadır. Ürün az sayıda satıcıdan doğrudan ya da çoğunlukla bayiler vasıtasıyla çeşitli hacimlerde üretim yapan müşteriye (fırına) arz edilmektedir.

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (23) Ekmek mayasının yaş ve kuru maya olmak üzere iki türü bulunmakla birlikte, başvurulara konu olan ürün ağırlıklı olarak fırınlara satışı gerçekleştirilen yaş ekmek mayasıdır. Yaş ekmek mayasının çoğunlukla endüstriyel pazarda ve ekmek üretiminde kullanılması dikkate alınarak ve geçmiş tarihli Kurul kararlarına paralel şekilde, ilgili ürün pazarı “yaş ekmek mayası pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (24) Pak Maya, Öz Maya, Mauri Maya ve Dosu Maya satışlarını tüm Türkiye çapında gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda, geçmiş Kurul kararlarına paralel olarak coğrafi pazar “Türkiye” kabul edilmiş, dosya bakımından bölgesel seviyede pazar tanımı yapılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Değerlendirmeler

I.3.1. Maya Sektörüne Yönelik Soruşturmalar

I.3.1.1. 27.06.2000 tarih ve 00-24/255-138 sayılı Maya Soruşturması Kararı

- (25) Piyasaya yönelik ilk soruşturma 27.06.2000 tarih ve 00-24/255-138 sayılı nihai kararla sonuçlandırılmıştır. Pak Maya, Öz Maya, Safmaya Sanayi A.Ş. (Safmaya)¹, Akmaya Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Akmaya) ve Mauri Maya’nın taraf olduğu soruşturmada esas itibarıyla, söz konusu teşebbüslerce fiyat birliği sağlandığı ve bölge paylaşımı gerçekleştirildiği iddiaları ele alınmıştır. Soruşturmanın sonunda; uyumlu eylem nedeniyle bayiler arasındaki rekabetin önlenerek bayi satış fiyatlarının yükseltilmesinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında olduğuna, bu nedenle anılan teşebbüslere idari para cezası verilmesine hükmedilmiştir. Kararda, 1998 ve 1999 yıllarını kapsayacak şekilde gerçekleştirilen uyumlu eylemin ihlal teşkil ettiği değerlendirilmiştir.
- (26) Kurul kararının iptali istemi ile Pak Maya tarafından Danıştay 10. Dairesinde ve Öz Maya tarafından Danıştay 13. Dairesinde açılan davalar; 28.11.2002, 2000/6064 E., 2002/4541 K. ve 31.10.2002, 2000/6091 E., 2002/4115 K. tarih ve sayılı kararlar ile reddedilmiştir. Söz konusu kararlara karşı temyize gidilmiş ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından alınan 17.11.2005, 2003/572 E., 2005/2647 K. ve 17.11.2005, 2003/861 E., 2005/2646 K. tarih ve sayılı kararlar ile soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka uygun olmadığı gerekçesiyle Danıştay 10. ve 13. Dairelerinin ilgili kararları bozulmuştur .
- (27) Bunun üzerine, Kanun’un ihlal edildiğine ve Pak Maya, Öz Maya, Safmaya’ya para cezası verilmesine 12.11.2008 tarih ve 08-63/1051-410 sayılıla hükmedilmiştir. Her üç teşebbüs bakımından söz konusu davalar, temyiz aşamasında devam etmektedir.
- (28) Akmaya tarafından açılan dava ise Danıştay 10. Dairesinin 2002/1374 E., 2003/5306 K. sayılı kararı ile süre aşımı nedeniyle reddedilmiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri

¹ İlgili teşebbüs daha sonraki bir tarihte Öz Maya bünyesine katılmıştır.

14-42/783-346

Kurulunun 2004/2294 E., 2005/2648 K. sayılı kararıyla onanmasıyla, ilgili karar kesinleşmiştir.

- (29) Mauri Maya tarafından açılan dava Danıştay 10. Dairesinin 2001/8 E., 2003/1496 K. sayılı kararı ile süre aşımından reddedilmiş, temyiz talebinde bulunulmaması nedeniyle ilgili karar kesinleşmiştir.

I.3.1.2. 23.09.2005 tarih ve 05-60/896-241 sayılı Maya Soruşturması Kararı

- (30) Pazara yönelik diğer soruşturma 23.09.2005 tarih ve 05-60/896-241 sayılı nihai kararla sonuçlandırılmıştır. Bu soruşturmada; Pak Maya, Öz Maya, Mauri Maya ve Akmaya'nın fiyat anlaşması yaptığı iddiası ele alınmıştır. Taraf teşebbüslerin Şubat 2003-Kasım 2003 döneminde yüksek oranlı ve paralel fiyat artışları gerçekleştirdiği, ekonomik ve rasyonel gerekçelere dayanmayan bu davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında uyumlu eylem teşkil ettiği değerlendirilmiş ve anılan teşebbüslere idari para cezası verilmiştir.
- (31) Pak Maya, Öz Maya ve Mauri Maya tarafından Danıştay 13. Dairesinde açılan davalarda, cezaya esas alınan cironun ait olduğu yılın yanlış belirlendiği gerekçesiyle kararın yürütülmesi durdurulmuştur (22.11.2006 ve 2006/1031 E., 2006/1150 E., 2006/1381 E. tarih ve sayılı kararlar). Kurumumuzca yürütmeyi durdurma kararlarına karşı yapılan itirazlar da reddedilmiştir (08.03.2007 ve YD. İtiraz No:2006/1574, YD. İtiraz No:2007/7, YD. İtiraz No:2006/1575). Danıştay 13. Dairesi; Pak Maya, Öz Maya ve Akmaya'nın da dahil olduğu tarafların açtığı davalarda yine aynı gerekçeyle Kurul kararını iptal etmiştir (23.05.2008 ve 2006/1031 E., 2008/4390 K.; 2006/1150 E., 2008/4392 K.; 2006/1521 E., 2008/4391 K. tarih ve sayılı kararlar). Mauri Maya bakımından ise; para cezasıyla ilgili aynı tespit yapılmış, fakat cezada esas alınan yılın cirosunun dikkate alınması gereken cirodan düşük olması nedeniyle dava reddedilmiştir (23.05.2008 ve 2006/1381 E., 2008/4389 K. tarih ve sayılı karar).
- (32) 23.09.2009 tarih ve 05-60/896-241 sayılı kararın taraflardan üçü (Mauri Maya dışındaki taraflar) bakımından iptal edilmesi üzerine, 12.11.2008 tarihli toplantısında Kurul, aynı konuyla ilgili nihai kararını vermiştir. 12.11.2008 tarih ve 08-63/1050-409 sayılı kararda; iptal edilen kararda olduğu gibi, soruşturma konusu davranışlar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında uyumlu eylem sayılmış ve taraflara idari para cezası verilmiştir.
- (33) Pak Maya ile Öz Maya 08-63/1050-409 sayılı Kurul kararına karşı dava açmış, Danıştay 13. Dairesi öncelikle yürütmenin durdurulması taleplerini ve ardından da davaları reddetmiştir (04.08.2009 ve 2009/3274 E., 11.08.2009 ve 2009/3359 E.; 25.12.2012 ve 2009/3274 E., 2012/4056 K. ile 2009/3359 E., 2012/4055 K. tarih ve sayılı kararlar).
- (34) Pak Maya, Öz Maya ve Akmaya karara karşı dava açmıştır. Öz Maya'nın açtığı dava 2009/3355 E., 25.12.2012 tarih ve 2012/4063 K. sayılı kararla, Pak Maya'nın açtığı dava 2009/3275 E., 25.12.2012 tarih ve 2012/4062 K. sayılı kararla, Akmaya'nın açtığı dava 2009/4389 E., 17.01.2013 tarih ve 2013/66 K. sayılı kararla reddedilmiştir. Söz konusu davalar, temyiz aşamasında devam etmektedir.

I.3.2. Soruşturma Konusu Şikayet ve İddialar

- (35) Başvuru sahipleri tarafından Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın aralarında anlaşarak ekmek üretiminde kullanılan yaş maya fiyatlarını yükseltmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddia edilmiştir. Soruşturma döneminde yapılan ihbarda ise söz konusu teşebbüslerin fiyat rekabetini ortadan kaldırmaya çalıştığı, Rekabet Kurumunun yaptırımına maruz kalmamak için fabrika çıkış fiyatlarını kısa zaman aralıkları ile belirlediği ileri sürülmüştür.

I.3.3. Tespitler

- (36) Önaraştırma döneminde Raportörlerce 14.05.2013 tarihinde Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın merkez ve bölge müdürlüklerinde eş zamanlı yerinde incelemeler yapılmıştır. Soruşturma döneminde ise 24.10.2013 tarihinde Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya'da ve bunların yanında, 03.12.2013 tarihinde Öz Maya'nın distribütörü 2000 Gıda Maddeleri Dağ. Ltd. Şti., Pak Maya bayilerinden As-Pak Gıda San. A.Ş. ve Dosu Maya bayilerinden Muratlar Maya Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.'de, 04.12.2013 tarihinde ise Mauri Maya bayisi Magpa Dış Tic. Ltd. Şti.'de yerinde inceleme yapılmıştır.
- (37) Önaraştırma ve soruşturma döneminde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden yapılan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

I.3.3.1. Mauri Maya'dan Elde Edilen Belgeler

- (38) 27.11.2011 tarihinde Mauri Maya Bölge Müdürü (.....)'den Mauri Maya Genel Müdürü (.....)'e gönderilen "Kayıplar ve kayıp olacaklar" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Bey, Başta Magpa olmak üzere tüm bayilerden gelen bilgilere göre; geçen hafta başı iki gün fırınlara yeni fiyat uygulama girişimleri yapılmış ancak çok büyük tepkiler alarak dönüş yapmışlardır...."

Bu sabah itibarıyla;

DOSU: Un kampanyasındaki hediye maya miktarını %50-60 arttırarak ve çok sayıda nokta ziyaret ederek maya fiyatlarının daha da düşmesine yol açıyor...

LS: Dosu Mayanın bu durumuna karşı tepki olarak yeni fiyat adımı atmaktan tamamen vazgeçtiğini piyasaya duyuruyor, bayilerine eski fiyattan mal sevketmeye devam ediyor..."

- (39) 28.12.2011 tarihinde, (.....) tarafından şirket yönetimine gönderilen "Yarınki Haftalık Rapor" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...Merhaba (.....), bu hafta herhangi bir rakip yeni fiyat uygulaması yapmamıştır..."

Rakip Bilgileri/Değişiklikler:

DOSU MAYA: Piyasaya fiyat düzeltmesiyle ilgili söylemde bulunuyorlar fakat herhangi bir gerçek uygulamaları yok, hatta tam tersi hareket ediyorlar ve kimse kimseye güvenmiyor. Bizden bazı fırınları aldılar...

OZ MAYA (LS): LS'nin satış müdürleri bayilerine Dosu Maya'nın yukarıda söz edilen faaliyetleri yüzünden kendilerinin fiyat düzeltmesine ilişkin yaklaşımlarını değiştirdiklerini söylemiştir, geçen Pazartesiden itibaren bayilerine düşük fiyattan mal sevketmeye başlamışlar ve bayilerine gerekirse düşük fiyat uygulamaları ama bir kutu dahi kaybetmemeleri konusunda ikaz etmişlerdir.

PAK MAYA: Piyasadan gelen bilgilere göre Pak satış müdürleri bayilerine açık bir şekilde fiyat iyileştirme sürecine katılmamalarını ve eğer katılırlarsa ekstra indirimlerinin kesileceğini söylemişlerdir."

- (40) Söz konusu e-postaya cevaben Mauri Maya Kıdemli Satış Müdürü (.....) tarafından (.....)'e gönderilen "Yarınki Haftalık Rapor" konulu aynı tarihli e-postada ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...Dosu maya ve Özmayanın yalnızca söylem ile yeni fiyata katılmaları, Pak mayanın ise söylem bile katılmayıp, fiyat artışına katılmak isteyen bayileri ise caydırmaları sonucu bizim bayilerimiz yalnız kalmış ve bunun sonucunda bayi eleman ve fırıncılar arasında kötü diyaloglar oluşmaya başlamıştır..."

- (41) 04.01.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'e gönderilen "Haftalık Rapor" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Piyasada eski fiyatlı satışlar devam etmektedir...Dosumaya ve LS 25 TL fiyattan vazgeçmiş durumdadırlar. Pakmaya ise 25 TL fiyata uymak isteyen bayilerini uymamaları yönünde ikaz etmektedir...."

..Bayiler fiyat konusunda tek kaldıkları için endişeliler, tek başına fiyat olmayacağına inanıyorlar ve tek başına fiyat yapamayacaklarını/yapmayacaklarını bildiriyorlar."

- (42) Söz konusu e-postaya cevaben yazılan, (.....)'dan (.....)'e gönderilen e-postada "... Balıkesir, Bandırma, Bursa, Diyarbakır ve Batman gibi illerde bayilerden kaynaklanan 25 TL'ye çıkma eğilimi Pakmayanın ve LS'in geri adım atması sonucu bozulmuştur...." ifadesi yer almaktadır.

- (43) 18.01.2012 tarihinde (.....)in, satış bölümüne gönderdiği "İç piyasa fiyatları" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Arkadaşlar biraz önce (.....)'le görüştüm 25 tl/Koli uygulamamıza son veriyoruz. Ayrıca bayilere fiyat konusunda olumlu gelişme olursa hemen katılacağımız mesajını da verelim. Lütfen bilgisayarlarındaki piyasa ve fiyat ile ilgili tüm mesajları silin (Bu devirde neyin suç olduğu karışık bir konu)."

- (44) 01.02.2012 tarihinde (.....)'den (.....)'e gönderilen "gelişmeler konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Bey,

Bayiler aracılığı ile alınan bilgiler;

Pakmaya'nın İstanbuldaki bayilerinden sadece (.....) Beyin kendilerine 25 TL fiyatı geldiğini paylaştığı, diğer Pakmaya bayilerinden henüz bu yönde bir bilgi alan olmamış,...

Bayiler en çok kombinelerdeki uygulamanın zorluğu konusunda uyarılar geliyor. Bu noktaların bir kısmında iki kez fiyat arttırma girişimlerimiz dolayısı ile çıkmak zorunda kalmış, tekrar girdiğimizde de oralara bir miktar da olsa maya vermeye devam ediyorlar..."

- (45) 18.02.2012 tarihinde Mauri Maya bayii MAGPA yetkilisi (.....)'in (.....)'e gönderdiği e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

" ...Her ne kadar telefonla konuşmakta bu haftaki gelişmeleri size özetlemek istiyorum. Daha öncede söylediğim gibi pak mayanın bir bayisi haricinde diğer bayilerinin tavrında bir değişiklik yok özellikle (.....) ve (.....) bizim fiyata geçtiğimiz müşterilere hiç çekinmeden bizde zam yok diğerleri sizi kandırıyor diyip müşteri karşısında zor durumda bırakıp 20 tl daha önce olmadığı müşterilere mayayı verip geçiyor şuanda pak mayanın bizi böyle zor durumda bıraktığı geri adım atmak zorunda kaldığımız en az on müşterimiz vardır tabi bu olay bu müşterilerle sınırlı kalmıyor duyan müşteri ya pak mayayı arıyor ya da bize şantaj yapıyor has mayaya gelince bayisi olan muratlar mayanın 25 tl fiyatı yok denecek kadar az genel olarak uyguladığı fiyat 22 tl. bu fiyatta da zorlandığı zaman çok kolay bir şekilde fiyatını 20 tl çekebiliyor sizlere her zaman söylediğimiz bir şey vardı bu piyasayı bir kişi bozabilir ama tekrar eski durumuna gelmesi için bütün bayilerin desteği lazım diye ..."

- (46) 30.04.2012 tarihinde (.....)² tarafından (.....)'e gönderilen "maya zammı" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

² (.....)'in, Mauri Maya'nın İstanbul merkezli (.....) isimli eski bayisinin ana ortağı olduğu bilgisi edinilmiştir.

“Perşembe günü yeni fiyatla ilgili bilgilendirmeyi yaptırdınız bizlere, ertesi günde rakip bailerle ve yetkililerle yaptığımız görüşmeler oldukça güzel vede başarılı geçti bunlarla ilgili bilgilendirmeyide yaptık.

Cuma gunu yapılan görüşmeden sonra Pazartesi yeni fiyat okuyacağımızı kombinelere piyasaların gıdasatına gore yeni fiyat tebligı yapılacağını ,normal fırınlar içinde yeni fiyatı söylemeye başlayacağız deyıp ayrıldık.

Bir günde fiyatın gecısının olmayacağını sizler de çok ıyı bilmektesınız ,amacımız zammı uygulanmak ve para kazamank olduğu için bu surecte birbirilerimizi üzmeden sıkıntıya sokmadan bu yıl haricindeki kı gibi uyum ıcerisinde yeni fiyatı uygulamaya geçerez...”

- (47) 02.08.2012 tarihinde Özpak Gıda Yönetici Ortağı (.....) tarafından (.....)'a gönderilen “ÖZPAK BÖLGELER” başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“İzmir ve çevresinde fiyat geçışı 25-30 tl aralığında orta ve küçük ölçekli fırınlarda sağlandı. Fakat gurublarda ve endüstriyel fırınlarda pakmaya fiyat geçışı yapmıyor veya 20.00 tl fiyat uyguluyor.”

...anlaştığımız fiyat olan 24 tl yerine, 18tl+kdv şeklinde bir fiyat verildiğini içeriden öğrendik...

...Muğla bölgesinde fiyat görüşmeleri yapıldı geçiş tarihi belirlendi fakat hiçbir anlamı olmayadan pakmaya Fethiye bölgesinde aniden hareketlendi ve bizim dosu mayacılığın noktalarına bağlantı yapmaya başladı.

...Denizli merkez ve ilçelerinde 30.00tl fiyat endüstriyel fırınlar haricinde geçildi.

...Kömürcü ve çaputçu fırınlarında fiyata geçemiyoruz sebebi ise pakmayanın ayyavuz fırınına uyguladığı fiyat(20.00tl) ve öz mayanın ata ekmeğe uyguladığı fiyat 19,25) her iki firmanın bayileri ile görüştük fiyatların yükselmesini talep ettik bayiler ise bu noktaların fiyatlarını FİRMALARININ belirlediğini söylediler.”

...Konya bölgesinde ilk fiyat toplantısı yapıldı ve fiyata geçildi fakat pakmaya öz mayanın fiyata geçmediğini söyleyip bütün noktalara girmeye başladı pakmaya nın bu hareketinden dolayı günlük 70 koli kayıp yaşadık tekrar dosu mayanın araya girmesi ile yeniden fiyata geçme çabası içine girdik ve fakat öz maya gene fiyatlara geçmedi ...

...Isparta bölgesinde ilk gün fiyat uygulamasına başarı le geçtik fakat 10 gün sonra denizlide ara toptancılık yapan göçenoğlu diye anılan şahıs ıspartaya pakmaya getirmeye başladı.

...Afyon bölgesinde pakmaya fiyata geçmiyor. Sebebi ise pazarının dar olduğunu iddia etmesi.

...Eskişehir merkez de pakmaya nın bayileri tamamen fırıncılardan kurulu bir şirketten oluşmakta kendileri ile görüşmemizde 1 ağustosdan önce fiyata geçemceklerini bildirdiler. Ayın 1den bu yana yavaş yavaş fiyatlara geçiyoruz.

...Ankarada fiyat için toplantısı yapıldı fakat ankara pakmaya bayisi girdiğimiz noktaları problem yaptı biz bu problemleri kaldırmak için girdiğimiz noktalardan çıktık. Pakmaya Ankara bölge müdürü (.....)le görüştük fiyata geçmeye hazır olduklarını tekrar bayileri ile görüşmemizi söyledi bu seferde pakmaya bayi bizim bağlantılı gurupları problem yapıyor.

...Bütün bunları üzerine Ankara mauri maya bayi (.....) bey aradı kendisine durum anlatıldı ve özpak olarak bu gün fiyata geçmek istediğimizi kendilerinde bu konuda bize yardımcı olmalarını rica ettik Çarşamba günü gene Ankara da fiyat için toplantı yapacağız her zamanki gibi bizher an fiyata geçmeye hazırız söyleminde bulunacağız.

...Antalya bölgede rakip firmalar yapılan bağlantıları yüzünden fiyata geçemiyorlar ve özpak olarak halen bizim noktalara geliyorlar.....3 kombine 20 tl altı,büyüklerde 20-23 tl arası,küçüklerde de 25-27 tldir.

...(.....) beyinde bulunduğu bir toplantıda bütün problemin özpak olduğunu söylediler ve özpak olarak haftalık 700 koli satış tavizi ve fiyata geçme sözü verdik ve söz aldık maalesef bu sözlerine uymadılar ve bizden müşteri almaya başladılar...

...Adana ve ilçelerde elimizde kalan müşteriler için gene fiyat için hareketlendik fakat özmaya ve pakmaya gene eski fiyattan maya satmaya devam ediyorlar bizde az da olsa elimizde kalan müşterileri korumak adına eski fiyattan maya satmaktayız.”

- (48) Belgede, bayilerin fiyat geçişlerinin sonuçlarını şirket yönetimine raporladığı görülmektedir. Bu raporlamalarda, rakiplerin fiyata geçip geçmediğine ilişkin bilgilere de yer verilmektedir. Öte yandan, belgede fiyat uygulamasındaki sorunlardan söz edilmekle birlikte, İzmir ve çevresi, Denizli merkez ve ilçeleri, Konya, Isparta bölgesi ve Eskişehir merkez illerinde tamamen veya kısmen başarılı olunduğu ifade edilmektedir.

I.3.3.2. Öz Maya'dan Elde Edilen Belgeler

- (49) 17.02.2012 tarihinde Öz Maya Satış Müdürü (.....) tarafından şirket Genel Müdürü (.....)'ya gönderilen “ANTEP-MARAŞ MARKETS” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Ocak 2012'nin sonuna kadar Antep ve Maraş bayilerimiz 16-20 tl arası eski kutu fiyatını uyguladılar ve 1 Şubat 2012'den itibaren 25 tl tavsiye kutu fiyatına başladılar. Aynı zamanda Pakmaya, bölgedeki Dosu Maya (Aliş Gıda) nedeniyle tavsiye fiyatları bugüne kadar uygulamadı. Aynı zamanda son haftalarda kaybetmeye başladık.”

- (50) Belgede Şubat 2012 tarihinde 25 TL fiyatından bahsedilmektedir. Buradaki fiyat kararı ve bu kararın piyasadaki etkilerine yönelik değerlendirmeler, yukarıda Mauri Maya'dan alınan belgeler arasında yer verilen 04.01.2012, 18.01.2012, 01.02.2012 ve 18.02.2012 tarihli, 25 TL fiyatını konu alan belgelerle benzerlik arz etmektedir.

- (51) 20.07.2012 tarihinde, (.....) tarafından Bölge Satış Sorumlularına ((.....),(.....),(.....),(.....)) gönderilen, bölgelerdeki fiyat geçişlerinin ertesi haftası yaşanan gelişmelerin 23.07.2012 tarihine kadar aktarılması talepli e-postaya cevaben, 23.07.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen, “KONU:FİYAT GEÇİŞİNDE YAŞANANLAR” başlıklı raporda Bursa, İnegöl, Eskişehir, İzmir, Konya, Akşehir, Ereğli, Karapınar, Kütahya, Bilecik, Balıkesir bölgelerindeki fiyat geçişine ilişkin gelişmeler aktarılmış olup, bu bölgelerden bazıları ile ilgili değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir:

“İnegöl: Bayimiz ve rakip Pakmaya bayisi önerilen fiyattan maya satmaya çalışmakta fakat Bursa'dan ilçeye bayi olduğu halde pakmaya ucuz fiyatlı tekliflerle tacizde bulunmakta bayimizin fiyat geçişini sabote etmekte

İZMİR: Bayilerimiz yaptıkları çalışmalarda fırıncılara 32-33 tl/kl fiyat uygulamaya çalışmakta fakat çevre rutları ve rakipler arası yaşanan anlaşmazlıklardan dolayı ilk hafta fiyat uygulama imkanı olmadı. Bugün yapacak oldukları çalışmalar sonucunda fiyatı artık uygulamaya sokacakları kararı alındı.

BİLECİK: Mauri bölgede fiyat istikrarını engellemekte, geçen fiyat düzenlemesinde hiç ara vermeden devam ettirdiği 22-23,00 tl/kl fiyatlara devam etmektedir

..AKŞEHİR: İlçede rakip bayilerinin geçen haftaki rutlarında sadece bazı müşterilere “haftaya zam var” söyleminde bulunmaları sonucu fiyat uygulaması söz konusu olmamıştır.

..BALIKESİR: Mauri ve Pakmaya sadece sorun yaşamayacakları müşterilerde fiyat duyurusunda bulunuyor ve uygulamadan bahsedilemez. Ortak servis verilen ve özel müşterilerde Pazar fiyatının oturmasını beklemekteler.....”

- (52) 25.07.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen “FİYAT GEÇİŞİ” konulu e-postada Bursa, İnegöl, Eskişehir, İzmir, Konya, Kütahya, Bilecik, Balıkesir, Uşak bölgelerindeki fiyat geçişine ilişkin gelişmeler aktarılmış olup, bu bölgelerden bazılarında ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir:

“İNEGÖL: İlçeye perakende maya servisi yapan pakmaya bayisi endüstriyel maya satışı yapmakta ve fiyat geçişinin aksine 24,00 tl/kl fiyatlara fırınlarımıza 2 haftadır tekliflerde bulunmakta.

... BİLECİK: Özellikle maurinin fiyatlarını hiç değiştirmedeği fiyat geçiş kararımız öncesinde de pazar fiyatından 2-3,00 tl/kl aşağısında fiyatla satış yapmakta idiler. Pakmaya ise her bölgede olduğu gibi koli kaybı yaşamamak için esnek fiyat uygulamakta. Bayimiz rakiplerle ortak servis verdiği fırınlarda 15 kl kayba uğramıştır....”

...

“Tüm pazarda yaşanan ortak problem ise aldığım duyumlara göre pakmayanın fiyat geçiş kararı olmaması ve bayilerine ef faturalandırma yaparak “rakipler fiyat geçerse siz de yükseltin” kararı olması. Bir diğer fiyat geçiş problemi ise bölgem de Ramazan ayında tüketimlerin yarıya düşmesi ve fırıncıların bu ayda fırında bulunmaması, bulunsalar da fiyat geçişine “ramazandan sonra görüşelim” şeklinde atlatmaları.”

- (53) 27.07.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)a gönderilen “İzmir fiyat geçiş” konulu e-postada:

“(.....) bey merhaba,

İzmir de fiyat geçiş çalışmalarında son durum; piyasadan aldım duyumlara göre pak, dosu, mau'de bu hafta başından itibaren itibaren 32,00 tl/kl fiyat geçişi amaçlamıştı. Fakat uygulamaya bakıldığında samimi olunmadığı ortaya çıktı, bu durumda bayilerimizde fiyat yükseltememekte. Önümüzdeki hafta başından itibaren taviz verilmeden fiyat geçilmeye çalışacak fakat pakmayanın, mauri ve bayilerimiz müşterilerine sinsice maya vermesi ve sonra oyalama taktiği ile sahiplenmesi piyasaya huzursuzluk vermekte.”

denilmekte ve iletinin devamında bayilerin fiyat geçişi öncesi ve sonrası yaşadığı kayıplara ilişkin bilgilere yer verilmektedir. Ayrıca e-postanın devamında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“.. Pakmayanın, mauriye söz verip de tutmadığı taahhütleri ve kayıpları da; Kareksan Ekmek (400 kl/hf) pak, dous ve mau ortak servis verdiği müşterid 16,00 tl/kl fiyatı yükseltme ortak kararı alınmış pak ve dosu sözünde durmayıp sözünde duran mau çıkartılmıştı (1,5 ay önce), Menderes E. (50 kl/hf) pakmaya mauriden aldı 1,5 ay maya veremediklerini belirten pakmaya sonunda itiraf etti ve 2-3 haftadır çıkacağını belirterek çıkmıyor....

...Fiyat geçişinde yaşanan bir diğer sorun ise pakmayanın nerdeyse her müşteriye dosu ve mau bazı özel müşterilere fiyat geçişi yaparken müşterilerine ef maya ayırması, fırıncılara fiyat geçişini duyururken “önümüzdeki hafta maya zamlı ama size 1 aylık ayırdım, 40 kl ayırdım” gibi uygulamalar. Hasmayanın yeni fiyatı duyururken 30-32,00 tl/kl öneri fiyat değil gizlice “maya 32,00 tl/kl oldu ama size 28,00 tl/kl olur” demesi.”

- (54) 14.08.2012 tarihinde, (.....)'e gönderilen, bölgelerde yaşanan rekabetçi gelişmelerin özetlenmesi ve her firma için gerçekleşen fiyat ortalamalarının belirtilen formatta gönderilmesi talepli e-postaya cevaben (.....)'den gelen, “RE:Pazar Rekabeti” başlıklı e-

posta ekindeki, "KONU:REKABETÇİ GELİŞMELER" başlıklı yazıda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Bölgem genelinde 16 temmuz fiyat geçişinde gerçekleşen kayıpları telafi ettik ve olası kayıplarında 6 Ağustos'da düzenlediğimiz rekabetçi fiyatlarla engelledik. Rakiplerle aramızda yaşadığımız ufak anlaşmazlıklar ve rekabet yaşanan bazı noktalar haricinde Pazar genelinde durgun bir hafta geçirmekteyiz, piyasa şu an Ramazan ve bayramdan dolayı rutin seyretmekte. Rakiplerin şu an için saldırgan bir strateji izlememekte."

- (55) 29.08.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Çiğli, Konya" konulu e-posta aşağıdaki ifadeyi içermektedir:

"...Konya da 16 temmuz fiyat geçişinden sonra öneri fiyatlara göre satış yapılmasa da pazar fiyat ortalamasını 23,00 tl/kl fiyata oturtarak müşteri transferi durmuştu. Yılbaşında pazardan istediği payı alan pakmaya, tüm kazançlarını korumakla birlikte yetinmeyerek farklı birtakım entrikalar çevirmekte. Pakmaya, Ilgın-Akşehir rutunda Ilgında bir müşterimizden (Akşehir bayimizin müşterisi) özmaya ile pakmayayı değiştirerek Karapınar da bayimizin 25.00 tl/kl fiyatla satış yaptığı müşteriye satmıştır. Bu sayede Pazar fiyatını daha aşağıya çekmeye çalışmakta, Karapınarda bayimizi yüksek fiyattan sattığını fırınlara lanse etmeye çalışmaktadır. Mayanın parti numarasından olay doğrulanmıştır, bayi ve maya değişiminin yapıldığı fırına gereken uyarıda bulundum."

- (56) 31.08.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....),(.....),(.....),(.....),(.....)'e gönderilen, "rekabetle ilgili gelişmeler, rekabeti kimin neden çıkarttığı, rekabete nelerin neden olduğu hususunda kısa-net pazar bilgilerinin bildirilmesi", "gerçekleşen 16/07 fiyat geçişi nedeniyle kayıp-kazanç fırın bilgilerinin" ve her firma için gerçekleşen fiyat ortalamalarının belirtilen formatta gönderilmesi talepli e-postaya cevaben (.....) tarafından 03.09.2012 tarihinde gönderilen "KONU: REKABETLE İLGİLİ SON GELİŞMELER" başlıklı yazıda Balıkesir, Bilecik, Bursa, İnegöl, Eskişehir, İzmir, Konya ve ilçeleri ile Manisa bölgelerindeki gelişmeler aktarılmış olup, bu bölgelerden bazılarına ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmektedir:

"BURSA genelinde pakmayanın tonaj öncelikli satış yapması sonucu; fiyat düzenlemelerinde çok esnek davranması ve diğer rakiplerinde takibi sonucunda fiyat düzenleme kararlarımızda öneri fiyatın uygulanması sağlanamıyor. Her fiyat düzenlemesinde ciddi kayıplar veriyor, daha sonra kayıpları geri almaya çalışıyoruz."

İNEGÖL de fiyat düzenleme kararımıza anlayış gösteren pakmaya bayısı tarafından bir sıkıntı yaşanmasa da Bursa'dan servis veren perakende pak bayisi tarafından saldırılar sonucu Pazar fiyatı düşürülmekte...

İZMİR pazarında öneri fiyatımız doğrultusunda satış yapılamamasının temel sebepleri; pakmayanın bağlantılı satış yapması, dosu mayanın fiyat geçişini sürekli geriden takip etmesi, maurinin ise esnek fiyatlar uygulayabilmesidir."

- (57) Belgede 16 Temmuz fiyat geçişi konu edilmektedir. İl bazında fiyat geçişinin Öz Maya'nın ve rakiplerin bayileri tarafından ne ölçüde uygulandığına yönelik raporlama yapıldığı görülmektedir.

- (58) 11.10.2012 tarihinde, (.....)'e gönderilen, "Pazar rekabeti" başlıklı e-postada üretici firma ve endüstriyel/normal fırın segmenti ayırımında "pazardaki rekabet gelişmelerini güncelleme", pazar fiyat ortalamasının 25 tl/kolinin altında olduğu pazarlar bakımından fiyat rekabetini yaratan sebeplere ilişkin açıklama ve Temmuz 2012 fiyat geçişinden sonra her pazar için fırın kayıp/kazanç bilgilerinin tablolaştırılarak gönderilmesi taleplerini içeren e-postaya cevaben, 14.10.2012 tarihinde (.....) tarafından gönderildiği anlaşılan, "KONU: 25,00 TL/KL ALTINDAKİ PAZARLARDA FİYAT REKABETİNE SEBEP OLAN ETKENLER" başlıklı yazıda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“KONYA: Fiyat rekabetine sebep olan ana unsur pakmaya bayisi Fakir Gıda’dır... Fiyat rekabetine sebep olan diğer unsur; Özpak Gıdanın özellikle fiyat geçiş dönemlerinde elinde bulundurduğu esnek fiyat avantajı, yüksek bakiyeli müşterilerde üstünlük sağlamasıdır. Hasmaya bayisi Batuğ Gıda ise tamamı endüstriyel olan müşterilerinde sürekli uygun fiyat alabilmesi, fiyat geçiş dönemlerinde bile 2-3 aya kadar eski fiyattan devam edebilmesi, 2-3 ay zarfında da zaten fiyatın tutmayarak yine aşağı yukarı aynı fiyattan devam etmesi.... Fiyat geçişinde hedeflenen rakamlar tutturulmaması da 27,50’de frenleyelim 25,00 tl’de frenleyelim derken fiyatlar yine 20,00 tl/kl seviyesine iniyor, kayıp yaşamadan fiyat düşürmememizden dolayı da bildiğiniz gibi ciddi kayıplar verdik....

KONU: SABİT FİYAT GARANTİLİ MAYA ALAN FIRINLAR

..... Bu bağlantılar buzdağının görünen kısmı pakmaya, hasmaya ve mauri maya ağırlıklı bağlantı yapmakta. Bu bağlantılarda fırını şu taahhüde de bulunmaktalar; fiyat düşüşünde koli adedini çoğaltarak tek taraflı fiyat güncelleme. Ayrıca özellikle mauri ve pakmaya, hasmaya da fiyat geçiş döneminde 1mayaya zam geldi ama 1 aylık mayan aynı fiyattan” gibi uygulamalar da çoğunlukta.”

- (59) 12.10.2012 tarihinde, Öz Maya’nın Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölge sorumlusu (.....) tarafından (.....)’a gönderilen “Pazar rekabet güncelleme” konulu e-postanın ekinde bulunan belgede, iller bazında dört maya firmasının fiyatları tablolaştırılmış ve bazı açıklamalara yer verilmiştir:

PAZAR FİYATI (TL / KOLİ)					
İL ADI	ÖZMAYA	PAKMAYA	DOSUMAYA	MAURİMAYA	ORTALAMA (TL/K)
DIYARBAKIR	26,00	26,00	26,00	24,00	25,50
BATMAN	25,00	25,00	23,00	23,00	23,88
SIİRT	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00
ŞIRNAK	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00
MARDİN	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00
BİTLİS	27,00	27,00	27,00	25,00	26,73
MUŞ	28,00	28,00	28,00	28,00	28,00
BİNGÖL	0,00	28,00	28,00	0,00	28,00
VAN	27,00	26,00	26,00	25,00	26,20
HAKKARİ	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00
AĞRI	27,00	27,00	26,00	0,00	26,57
DOĞUBEYAZIT	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00
ELAZIĞ	25,00	26,00	26,00	23,00	25,25
TUNCELİ	26,00	26,00	0,00	0,00	26,00
ERZİNCAN	28,00	28,00	28,00	0,00	28,00
MALATYA	28,00	28,00	26,00	26,00	27,25
ADİYAMAN	26,00	26,00	26,00	24,00	25,33
ŞANLIURFA	25,00	25,00	24,00	24,00	24,60
SİVEREK	26,00	26,00	0,00	25,00	25,60
SURUÇ	25,00	22,00	23,00	23,00	23,60

“..Pazarda fiyat düşüklüğü olan ve fiyat geçişinde problem olacak pazarlar Batman ve Siirt Pazarı: Batman maya bayileri siirt pazarına maya satmakta olup her iki pazarda rekabeti yaratan nedenler bayilerin birbirlerinden her fırsatta pazar alma çabasıdır. Özellikle Maurimaya bayi (.....) ve Hasmaya bayi (.....) sürekli olarak mevcut müşterileri dışındaki müşterilerde maya satma çabasıdır. Çözüm olarak fiyat geçişlerinde müşteri kayıplarında direk bizim müdahale etmemiz (bbs olarak) çözümü sağlayacaktır....

... Şanlıurfa Merkez Pazarı: Merkez pazarında fiyat ortalamaları 24,00 TL ile 25,00 TL arasında değişkenlik göstermektedir. Geçen haftadan bu yana Maurimaya ve Hasmaya

bayilerin fiyatlarını 22,00 TL'ye düşürdüğü söylense de bazı müşteri ve bölgesel çaptadır. Pazardaki sıkıntı fiyat geçişlerinde Mauri maya bayi (.....) ve Hasmaya bayi (.....)nin 500-1000 koli civarında mayayı müşterilere eski fiyatlı satması ve fiyat geçişi sonrası rekabet ortamı yaratarak çek veya nakit aldıkları bu müşterilerden zarar etmeme arzudur. Pazarda çözüm olarak bayilerin mevcut müşterileri dışındaki müşterilere maya satmamalarıdır.....

.....Hizmet sunduğumuz diğer bölge pazarlarında ise gerek bayilerin gerekse biz bss lerin biraz daha duyarlı davranması ile fiyat geçişi yapılabilecektir.

....4) Fiyat Artışı Hakkında

Artan maliyetler karşısında gerek firmaların gerekse de bayilerin zor günler geçirdiği görülmektedir. Özellikle bayilerin kazançlarında ciddi oranda azalma görülmekte olup haftalık havalelerini çıkartmada zorlandıkları görülmektedir. Bu süreçte yapılacak fiyat artışında bayilerinde katkıda bulunacağı kanaatindeyim. Sürekli olarak yapılan fiyat geçişlerinde özellikle firmamızın dik durmasından kaynaklı en fazla sıkıntıyı ve kaybı bayilerimiz yaşamaktadır. Fiyat geçişinin tutması için özellikle firmaların bayi sözleri ile hareket etmemeleri gerekmektedir. Diğer önemli husus ise yapılan fiyat geçişlerinde mevcut fiyata yakın fiyatlar uygulanmakta bayilerde küçük miktarlarda zararı göze alarak fiyat geçişine engel olmakta veya uymamaktadır. Bölgem genelinde gerek bayilerimizin gerekse de rakip bayilerin olayın ciddiyetini anlamaları için yapılacak fiyat geçişinde fab-bayi fiyatının minimum 2,20 TL Kğ+kdv olması bayilerinde konuya daha hassas yaklaşmasına neden olacaktır.

Fiyat geçişi döneminde bayilerimize minimum bir hafta talep etmiş oldukları maya miktarı eski fiyatlı gönderilmesi pazar kaybımızı önleyecektir...”

- (60) Belgenin başında bulunan tabloya bakıldığında; Siirt, Şırnak, Mardin, Muş, Hakkari, Doğubeyazıt'ta dört teşebbüsün fiyatlarının aynı olduğu görülmektedir. Teşebbüslerden tümünün bayisinin bulunmadığı Bingöl, Tunceli ve Erzincan'da ise bu kez yerleşik firmaların aynı fiyatı uyguladığı anlaşılmaktadır.
- (61) 16.07.2013 tarihinde (.....)'a gönderilen 2012 fiyat geçişleri konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“2012 yılında toplam 5 fiyat geçişi yapmışız.

Geçiş yapılan tarihler,

16/01/2012

30/04/2012

16/07/2012

22/10/2012

25/12/2012”

I.3.3.3. Dosu Maya'dan Elde Edilen Belgeler

- (62) 24.10.2012 tarihinde, Dosu Maya Genel Müdürü (.....) tarafından Dosu Maya Hissedarı (.....)'e gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...Gelişmeler hakkında kısa özetim şu şekildedir:

Tum bayilerimize yeni fiyat ortalamalarından kesiyoruz ve pak haric diger firmalar ayni sekilde hareket ediyor. Ama pak bayileri hicbiryerde uygulamaya gecmediler ve ustelik haberleri yok. (.....) ile irtibat halindeyim. Bayram sonrasinda normallesme olmasini bekliyorum.”

14-42/783-346

- (63) 11.11.2012 tarihinde, Dosu Maya İç Pazarlama Satış Direktörü (.....) tarafından (.....) e gönderilen e-postanın ekinde yer alan “22.10.2012 / 11.11.2012 arası Rakip ve Bizim Ortalama Satış Fiyatlarımız” başlıklı tablolarda, yaş maya üreticisi teşebbüslerin Türkiye genelinde yaklaşık 40 il bakımından ayrı ayrı yaptığı değerlendirmeler yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda bazı illere ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

İller Bolgeler	Lesaffre Fiyat	Pak Fiyat	Mauri Fiyat	Dosu Fiyat			
Isparta	01.12.2012 tarihine kadar; Kombineler fiyatını 28 TL., A Tipi Fırın fiyatını 32 TL., Diğer fiyatlarını 35 TL. yapacak	24,00 TL	01.12.2012 tarihine kadar; Kombineler fiyatını 28 TL., A Tipi Fırın fiyatını 32 TL., Diğer fiyatlarını 35 TL. yapacak	25,00 TL	26,00 TL		
Burdur	01.12.2012 tarihine kadar; Kombineler fiyatını 28 TL., A Tipi Fırın fiyatını 32 TL., Diğer fiyatlarını 35 TL. yapacak	24,00 TL	01.12.2012 tarihine kadar; Kombineler fiyatını 28 TL., A Tipi Fırın fiyatını 32 TL., Diğer fiyatlarını 35 TL. yapacak	25,00 TL	26,00 TL		
Manisa	geçiş yapıldı sorun yok	29,00 TL	geçiş yapıldı sorun yok	29,00 TL	29,00 TL		
Muğla	fiyat geçişi yapıldı	29,00 TL	fiyat geçişi yapıldı fakat 3 fırındaki 25 tl bağlantısı piyasayı etkiliyor	29,00 TL	fiyat geçişi yapıldı.	29,00 TL	
Batman	Görüşüldü fiyata geçilecek	28,00 TL	Görüşüldü fiyata geçilecek	28,00 TL	Görüşüldü fiyata geçilecek	Fiyat okundu	28,00 TL
Mardin	Görüşüldü fiyata geçilecek	28,00 TL	Görüşüldü fiyata geçilecek	28,00 TL	Görüşüldü fiyata geçilecek	Fiyat okundu	28,00 TL
Bingöl	sorun yok	30,00 TL	sorun yok	30,00 TL		sorun yok	30,00 TL

- (64) Belgede bazı iller bakımından fiyat geçişinin dört teşebbüs tarafından da gerçekleştirildiği, bazı illerde ise diğer firmalarla görüşüldüğü ve belirlenen fiyatlara geçileceği rapor edilmiştir.
- (65) 02.01.2013 tarihinde Dosu Maya Ankara Bölge Satış Sorumlusu (.....) tarafından (.....)'na gönderilen “ANKARA FIRINCILARI” konulu e-postada Rekabet Kuruluna yapılacak bir şikayetten bahsedildiği görülmektedir:

“...(.....) bey 07.01.2013 Pazartesi günü fırıncıların maya firmaları ve fiyatlara gelen zamlarla ilgili toplantı yapacaklarını son 6 aylık fatura topladıklarını ve rekabet kuruluna şikayet edeceklerini söylemektedir...”

- (66) Aynı e-postanın devamı niteliğinde 03.01.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)'e gönderilen e-postada ise *"Bu durum çok ciddi. Gürsel bey vekil ankara firincilar oda baskani..."* denilmektedir.
- (67) Yukarıdaki iki belgede, 2013 yılı Ocak ayı başında Ankara'daki fırınların, maya zamlarından duyduğu rahatsızlık ve Rekabet Kurumuna başvuracakları şeklindeki duyum paylaşılmıştır. Bu yazışmalar, pişmanlık başvurusunda sonuç doğurduğu belirtilen 20.12.2012 tarihli toplantıdan hemen sonraki döneme tekabül etmektedir.
- (68) 04.01.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....), Dosu Maya Risk Kontrol ve Lojistik Yetkilisi (.....) ve Dosu Maya Adana Bölge Sorumlusu (.....)'e gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Gerekirse bu bir hafta mal göndermeyelim. Fiyat listesi pazarda çok anormal bir değişiklik olmadığı sürece değişmeyecektir." denilmektedir.

- (69) Söz konusu e-posta ekinde yer alan "02.01.2013 FABRİKA BAYİ SATIŞ FİYATLARI" başlıklı excel dosyasında Adana ili için *"Bölgede herkes fiyatı söylemeye başladı."*, Denizli ili için *"Pakmaya özel noktalarından dolayı ve mauriden dolayı 31 tl şimdilik."*, Gaziantep ili için *"Fiyat pak maya okumaya başladı. Özmaya ve mauri dik durması halinde 33 tl olur."*, Mersin ili için *"Fiyat tam olarak söylenmedi ama biz dik duracağız."* ifadeleri yer almaktadır.
- (70) 07.01.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)'e ve (.....) tarafından Dosu Maya'nın eski CEO'su (.....)³'a gönderilen, 01 – 07.01.2013 tarihleri arası Türkiye pazarında Dosu Maya bayileri ve rakip bayilerin fırınlara ortalama koli satış fiyatlarının raporlandığı bir diğer e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:
- "...Büyük noktalar dahil ortalama fiyatlar.Büyük noktalarda 1 ay sonrası kararı var.Bu nedenle 30 tl ortalamalar çıkıyor.Ayrıca Ege bölgesi Büyük noktaların çokluğundan düşük çıkıyor.Bunlarda ay sonu düzelecek."*
- (71) 21.01.2013 tarihinde, (.....) tarafından anılan tarihte Yıldız Holding'te aralarında Dosu Maya'nın da bulunduğu grup şirketlerinin finansal kontrolünden sorumlu Grup Mali İşler Direktörü (.....)'e gönderilen "BAYİ FİYATLARI tespiti" konulu e-postada bayi fiyatlarına ilişkin politikadan bahsedilmekte olup, belgede aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"(.....) Bey,

Bayilerin satışlarını nasıl takip ettiğimizi sormuştunuz...Eger bayinin açıklanan fiyatı pazarda uygulamadığı görülüyorsa, ve Pazar ortalamasının altında kaldığı tespit ediliyorsa, ortalamasının üzerinde fatura fiyatı belirliyoruz ve geri ödeme de yapmıyoruz."

- (72) 07.02.2013 tarihinde, Dosu Maya İstanbul Bölge Satış Sorumlusu (.....) tarafından (.....) ve (.....)'e gönderilen, "DDS FIRINLARI⁴" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"...DDS fırınları genelde 30 TL ve 32 TL arasında olup bugün yaptığım ziyaretlerde zam konusu genellikle Cuma günü uygulanmaya başlanacaktır, Çünkü piyasa dan bugün yaptığım ziyaret ve telefon görüşmeleri hep aynıydı zam söylenti olarak sürüyor hiçbir

³(.....) in Doruk Una Değer Katma Holding'te Yönetim Kurulu Başkan Danışmanı ve Dorpa Pazarlama'da Satış Direktörü olarak görev yaptığı, Doruk Una Değer Katma Holding A.Ş.'den 04.10.2012 tarihinde Dosu Maya'ya geçiş yaptığı, 05.10.2012 - 31.01.2013 tarihleri arasında 4 ay süreyle Dosu Maya kadrosunda aynı görevi sürdürdüğü ve 31.01.2013 tarihinde istifa ederek şirketten ayrıldığı bilgisi edinilmiştir.

⁴ DDS (dorpa direk satış) fırınları ifadesinin Dorpa'nın direk satış yaptığı fırınları gösterdiği, Doruk Una Değer Katma Holding'e bağlı bir kuruluş olduğu ve bir dönem Dosu Maya'nın yaş maya bayisi olarak faaliyet gösterdiği, şu anda aktif olmadığı bilgisi edinilmiştir.

uygulanan yer yok, Ve süreç çok sıkıntılı geçiyor,sadece piyasada evet zam var ama zaman belli değil gibi bir durum var, genelde 1 ve 4 numara beklemeyi seçiyor, Ayrıca, Su anda muratlar maya kanalında zam söyleminden dolayı Çarşamba ve Perşembe günü ciddi düşüş yaşandı, Bugünkü görüşmelerden sonra zammın daha çok pazartesinden sonra hissedileceğini anladım,...

- (73) 07.02.2013 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'e gönderilen "Tahsilat" konulu, fiyata geçişle ilgili bazı sorunlara yer verildiği anlaşılan e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"(.....) bey,

1 hafta içeri bir hafta disari uygulaması hemen hemen oturdu. Ama bir ay içinde 2 defa fiyat artışı bayilerin firinlardan para toplamasını zorlastirdi... Bu gün konya erzurum edirne bursa bayileri ile saatlerce telefon gorusmesi yaptik. Bizden fazla dik duran bir firma olmadigini soyluyor bayiler. Konyada lesaf ve pakmaya bayileri hala ozel noktalara 28-25 tl fiyattan maya veriyorlar. Bizim buyuk musterilerimiz bizden 32-35 tl den maya almak istemiyor. Samimi olarak soyluyorum. Mauri ve lesaf marmara bolgesinde ve trakyada bizim ortak noktalarimizda fiyata gecmiyor. Muratlar maya dun ve bugunku rutlarinda araclara yari yariya tonaj kaybi ile donuyor. (.....) 2000 gida ve magpanin fiyat gecmedigini ifade ediyor..."

- (74) 12.02.2013 tarihinde, (.....) tarafından (.....) ve (.....) na gönderilen "KAYIP FIRIN LİSTESİ" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"...Ekdeki dosyada 1 Ocak dan sonraki fırın kayıplarımız mevcuttur,

Bu kayıplarla ilgili yaptığım tüm girişimler sonuçsuz kalmıştır,ve bir çok yerde karşılık veremediğimiz için başka yerlerde zarar görmekteyiz.

Ayrıca fırınlarımızda ki fiyat yükseltme baskısı sürmekte olup bir çok yerde tek basımıza fiyat söylediğimizden sürekli fırın kaybetmekteyiz,..."

Bu e-posta ve eki olan kayıp fırın listesi, (.....)'a da gönderilmiştir .

- (75) Söz konusu e-postaya (.....) tarafından verilen yanıtta:

"Karşılığında bizim de aldığımız yerler olduğunu düşünüyorum aksi takdirde bu kayıplarla satışımızın çok kötü etkilenmesi gerekir. Bir de aldığımız yerler listesini aynı şekilde geçebilir misin? nette kaybetmiş olabiliriz ama bu kadar yüksek olmamalı.

Bugünkü yönetim toplantısından çıkan sonuç "ne olursa olsun fiyatı aşağıya çekmeyeceğiz, çok gerektiğinde ise bunu yapan en son şirket biz olmalıyız" . Naci Bey, bu mesajı tüm arkadaşlara ve piyasaya verebilirsiniz."

ifadeleri yer almaktadır.

- (76) Öte yandan, soruşturma döneminde Dosu Maya'da yapılan yerinde incelemede, konu ile ilişkisine pişmanlık başvurusu bölümünde detaylıca yer verileceği üzere, (.....)'ın kızı (.....)'a yapılmış bir ödeme ve dekont örneği ile buna ilişkin şirket içi yazışmalar elde edilmiştir.

- (77) 12.03.2013 tarihinde, (.....) tarafından Dosu Maya CEO'su (.....) bilgi tutularak Unmaş Unlu Mamuller Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin⁵ Mali İşler Direktörü (.....)'ya gönderilen "GÇ'ye ödeme" konulu e-posta:

"Hizmet faturası karşılığı ödemeyi (.....) Bey'e bu hafta içerisinde yapabilir miyiz? Sana net 4000 TL ödeme için dökümü verdim."

şeklindedir.

⁵ Söz konusu şirket Dosu Maya'nın da dahil olduğu Yıldız Holding bünyesinde faaliyet göstermektedir.

14-42/783-346

- (78) Söz konusu e-posta, aynı tarihte (.....) tarafından “*Hizmet faturası şeklinde yapalım, brüt tutarı ona öderiz*” şeklinde cevaplanmıştır.
- (79) (.....)’ya (.....) tarafından verilen cevap, “*Tamam. Faturayı ondan isteyip size göndereceğim.*” şeklindedir.
- (80) 12.03.2013 tarihinde, (.....) tarafından (.....)’ya gönderilen “GÇ ödeme” konulu e-posta:
“*Buna göre ödeme detaylarını bulabilirsiniz Yatacak olan 5194 tlı Mimari danışmanlık hizmeti karşılığı serbest meslek makbuzu kesilecek ödeme tarihine Hesap adı: Pelin çingay altıntaş Teb ... İban : ...*”
açıklamasını içermektedir.
- (81) 19.03.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....) bilgi tutularak (.....)’e gönderilen “DEKONT” konulu e-posta ekinde, 18.03.2013 tarihinde 538/5216 Fatura Seri/Sıra nolu 5.194 TL tutarlı Unmaş Unlu Mamuller San. ve Tic. A.Ş. tarafından (.....)’a gönderilen ödemeye ilişkin dekont yer almaktadır.

I.3.4. Pişmanlık Başvurusu

I.3.4.1. Başvuru Süreci ve Sunulan Temel Bilgiler

- (82) Önaraştırma döneminde Mauri Maya vekili tarafından Pişmanlık Yönetmeliği kapsamında bir başvuru yapılmıştır. Pişmanlık Yönetmeliği’nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında başvurunun kabul edilmesine 26.06.2013 tarih ve 13-40/515-MP sayılı karar verilmiştir.
- (83) Ardından aktif işbirliği çerçevesinde 30.09.2013 tarih ve 11139 sayılı ile başvuru sahibinden destekleyici bilgi ve belge istenmiştir. 07.10.2013 tarih ve 7009 sayılı, 01.11.2013 tarih ve 7386 sayılı ile Kurum kayıtlarına intikal eden bilgi ve belgeler sunulmuştur. Öte yandan, soruşturma sürecinin devamında, başvuru kapsamında sunulan toplantı tarihleri, toplantı yerleri ve toplantıya katılan kişilerin netleştirilmesi için istenen bilgiye ilişkin gelen cevabi yazılar 11.03.2014 tarih ve 1478 sayılı, 17.03.2014 tarih ve 1568 sayılı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (84) Bu kapsamda ilk olarak, Öz Maya, Dosu Maya, Pak Maya ve Mauri Maya’nın üst düzey yöneticileri arasında İstanbul’un muhtelif yerlerinde çeşitli toplantılar gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Mauri Maya tarafından katılımcıların toplantılardan sıklıkla “molasses meeting” olarak bahsettiği, söz konusu toplantıların tümünün özellikle yaş ekmek mayası pazarında yatay seviyedeki rakipler (diğer bir ifadeyle dört üretici) arasındaki bilgi değişimi ve gelecekteki fiyatlamaya yönelik uzlaşmalar dolayısıyla kartel unsurunu barındırdığı ifade edilmiştir.
- (85) Ardından pişmanlık başvurusunda bulunan tarafın incelemelerini derinleştirilmesi ve toplantılara ilişkin ilave bilgiler sunması, Soruşturma Heyeti tarafından yapılan bilgi talebi çerçevesinde, konaklama ve uçuş bilgilerine ulaşılmıştır. Tablo 1’de toplantılara katılan kişiler ve görevleri, tarihleri ve yerlerine ilişkin bilgilere topluca sunulmuştur.

Tablo 1 : Toplantılara Katılan Kişiler

Kişi İsmi	Teşebbüs	Görevi
(.....) ⁶	Dosu Maya	Genel Müdür
(.....)	Dosu Maya	Hissedar
(.....) ⁷	Dosu Maya	Eski CEO
(.....)	Dosu Maya	Eski CEO
(.....)	Öz Maya	Genel Müdür
(.....)	Mauri Maya	Genel Müdür

⁶ (.....)’in, Nisan 2012’den sonraki toplantılara katıldığı ifade edilmiştir.

⁷ (.....)’in işten ayrılma nedeniyle Nisan 2012’den sonraki toplantılara katılmadığı ifade edilmiştir.

(.....)	Mauri Maya	Yönetim Kurulu Üyesi
(.....)	Pak Maya	Genel Müdür

- (86) Öte yandan kartelin devam ettiği süre içinde alınan kararların tüm katılımcılar tarafından uygulandığı tek toplantının 20.12.2012 tarihli olduğu ve söz konusu toplantıda alınan kararların piyasada fiyat zammı şeklinde etki doğurduğu belirtilmiştir.
- (87) Pişmanlık başvurusunda, “ombudsman” kod adlı bir kişi aracılığıyla pazardaki oyuncular ile doğrudan iletişimin sağlandığı veya görüşmeler düzenlenerek çeşitli bilgilerin pazar oyuncularına iletildiği, bu kişinin Dosu Maya’nın eski (.....) olduğu bilgisi verilmiştir. Bunun yanında, ombudsmana karteli koordine etme, gözetme ve diğer hizmetleri karşılığında kartel üyesi dört teşebbüs tarafından doğrudan en az üç ödeme yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca ödemelerin ombudsmanın kızı (.....) aracılığıyla yapıldığına işaret edilmiştir.
- (88) Ombudsmana yapılacak ödemelerin gizlenmesi ve muhasebeleştirme açısından şirketin herhangi bir rüşvet ve yolsuzlukla mücadele kodunu (anti-bribery principles) ihlal etmeden ödeme yapabilmesi için (.....) ile Mauri Maya arasında 16.01.2013 tarihinde bir mimarlık sözleşmesi imzalandığı ve ilgili sözleşmenin 31.03.2013 tarihinde, (.....)’a 16.03.2013 tarihinde ihtarname gönderilmesi sureti ile feshedildiği belirtilmiştir⁸.
- (89) Soruşturma döneminde Dosu Maya’da yapılan yerinde incelemede, bu teşebbüsün de aynı kişiye, aynı tutarda ödeme yaptığına ilişkin belgeler bulunmuştur.

I.3.4.2. Şirket İçi E-Posta Yazışmaları

- (90) Pişmanlık başvurusu kapsamında, Mauri Maya yetkilileri arasında gerçekleşen bazı e-posta yazışmaları karteli destekleyici delil olarak sunulmuştur. Bunlardan bazılarında aşağıda yer verilmektedir:
- (91) 30.01.2012 tarihinde (.....)’den (.....) ve (.....)’e gönderilen “Piyasa” konulu e-postada:
- “...Bu hafta da her gün 14.00 civarı bilgi göndermenizi rica ederim...
Mesajları gönderdikten sonra silersiniz..”* denilmektedir. Bu e-postaya cevaben 01.02.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)’e gönderilen “Piyasa” konulu e-postada:
- “...Genel olarak 3 firmanın fiyat çabaları var, Pakmayanın da fiyata katılacağı haberleri var. Doğuda ve Güneydoğu da Pakmaya piyasayı yakından takip ediyor, ve bilgi topluyor. Bu bölgede Pakmaya’nın duyurusu da yok veya çok zayıf bu bölgede Pakmaya’nın önümüzdeki haftadan itibaren bayilerine yeni fiyatlı maya göndereceği bilgisi var. Pakmayanın bayilerine çok maya gönderdiği ve bayilerine maya yetiştiremediği haberleri var.*
- Henüz birçok bölgede 25 TL uygulamaya geçilmedi.*
- Kayseri Pakmaya bayisi sorun çıkarıyor. Erzurum Pakmaya bayisinin oğlu bölge müdürü olmasına rağmen duyuru ile ilgili bilgi bile yok...”*
- denilmektedir.
- (92) 03.02.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)’e gönderilen “Piyasa” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:
- “...Piyasada fiyat ile ilgili duyuru var, uygulama yok.*

⁸ 16.01.2013 tarihinde Mauri Maya ve (.....) arasında imzalanan mimarlık sözleşmesi, Sözleşmenin 31.03.2013 tarihinde Mauri Maya tarafından tek taraflı feshine yönelik olarak gönderilen 16.03.2013 tarihli ihtarname sureti, Mauri Maya’nın Yapı Kredi Bankası A.Ş. hesabından (.....)’ın Türkiye Ekonomi Bankası A.Ş. hesabına 05.02.2013, 08.03.2013 ve 26.03.2013 tarihlerinde üç adet 5.194 TL tutarında ödemeyi gösteren elektronik banka havalesi makbuzu sunulmuştur. Bu ödemelere karşılık olarak, (.....) tarafından Mauri Maya’ya 06.02.2013, 11.03.2013 ve 26.03.2013 tarihli üç adet fatura ibraz edilmiştir.

Sadece küçük ve ödemesi kötü çok az sayıda fırına 25 TL den satılmaya başlanmış.

Pakmaya bayilerine yığma satış yapmış, 50-100 koli eski fiyattan maya verdiği fırınlar var. (örnek, SAM unlu mamuller 50 koli/hafta, Antep tek müşterimiz, Pakmayada çalışan arkadaşları 100 koli eski fiyattan maya aldı, benden senden istiyorum açıklaması yapmış)..."

- (93) 17.02.2012 tarihinde (.....) tarafından Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'a gönderilen "Bugünkü Pazar Güncellemesi ve Pozisyonumuz" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...Fiyat artırma süreci genellikle beklenen fiyat seviyesinden (endüstriyel & gruplar hariç olmak üzere 21- 22 TL brüt koli fiyatı) daha düşük olarak ilerlemekte. Bazı Pakmaya bayileri kendi bayilerimizin fiyatları artırdığı yerlerde, özellikle İstanbul'da müşterileri almaya çalışıyor.

Dosu Maya bayileri bizimkilere karşı çok nazik fakat bir fırsat buldular mı onlar da hacim almaya çalışıyorlar.

Lesaffre bayileri de genellikle bizimkileri destekliyor ve saldırmıyorlar.

Pazar istihbaratımıza göre, Pakmaya ve Lesaffre arasında bazı bölgelerde ciddi bir çekişme bulunmakta ve Dosu Maya 'mn da ayrıca diğer ikisiyle de çekişmesi bulunmaktadır.

Bayilerimize talimatımız, tüm pazar genelinde endüstriyel/grup istisnaları ile 6 Şubat 'tan itibaren 25/koli TL fiyat uygulamaları (Endüstriyel bölüm fiyatları 1 Mart't an itibaren 20/ koli TL olarak arttırılacaktır) oldu."

- (94) 01.02.2012 ve 03.02.2012 tarihli Mauri Maya iç yazışmalarıyla birlikte bu e-postada sözü edilen "25/koli TL" fiyat uygulamasından, yerinde incelemelerde Öz Maya'da bulunan 17.02.2012 tarihli ve Mauri Maya'da bulunan 04.01.2012, 18.01.2012, 01.02.2012, 18.02.2012 tarihli e-postalarda da bahsedilmektedir.

- (95) 16.06.2012 tarihinde (.....)'den (.....)'a gönderilen "Diğerleri ile temasa geçme" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...Dün (.....)'in de dahil olduğu diğer kişiler ile gayri resmi bir görüşme gerçekleştirdim ve gerçekten moral bozucu bir görüşmeydi.

Hepsi bizden şikayet etti ve geçen ayki hacim kayıplarından bahsettiler. Durumu anlamak için bir sonraki toplantıda denetimden geçmiş hacim bilgisini değiştirmeyi teklif ettiler, ben de bunun mümkün olmadığını söyledim.

Özpak, Batman ve Urfa bayilerimizden şikayetçiler ve düşük fiyattan sattıklarını fakat bayilerinin yüksek fiyattan sattığını belirttiler.

(...)

Oyuncular arasındaki diğer problemlerden de bahsettiler fakat Mauri Maya'nın 1 numaralı problem olduğunu söylüyorlar.

(.....), karton kutu şirketi Kartonsan 'a yönelik devam eden bir kartel soruşturması olduğunu ve resmi olarak düzenlenmiş gündemi olan herhangi bir resmi Gıda kat toplantısına katılmayacağım söyledi.

Toplantının fiyat düzenlemesine ilişkin bir sonucu yoktur.

(...)

ABF'nin İstanbul'daki rekabet hukuku avukatı beni diğerleri ile yapılan ve resmi olarak gündemi hazırlanmamış (avukat bunu uygun görüyor.) toplantılara katılmamam

konusunda pek çok kez uyardı. Herhangi bir sonucu olmayan büyük riskler almamak için, ileride düzenlenecek resmi gündemi olmayan toplantılara katılmayı reddediyorum ve sadece resmi şeklide gündemi olan toplantılara katılmak istiyorum. Umarım benimle aynı fikir de sindir...

Bu problem düşündüğümden daha uzun sürebilir ve senin ilk ziyaretinde seçeneklerimizi tartışmalıyız.

Senin Haziran ziyaretine kadar durumumuzu koruyacağım.

Saygılarımla. Not: Bu mesajı 10 dakika içerisinde sileceğim.”

(96) Söz konusu e-postada geçen görüşmeyi destekleyici olarak, (.....)'in 14.06.2012 tarihinde Bandırma'dan Yenikapı'ya feribot seferi bileti ve aynı güne ait Comfort Suite Taksim Hotel'de kaldığına gösteren konaklama faturası sunulmuştur⁹.

(97) 10.07.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen “Bugün” konulu e-posta aşağıdaki şekildedir:

“...Diğerleri ile uzun bir öğle yemeği için buluştum ve toplantı birkaç saat önce sona erdi. (Şu anda feribottayım). Tüm mesajlarınızı ilettim, (.....) seninle konuştuğundan bahsetti ve hacimle ilgili açıklamalarını (ve en önemlisinin hacim değil fiyat olduğunu) onayladı....

...Toplantının sonunda, herkes gelecek Pazartesi (16 Temmuz) normal fırınlar için fiyatları brüt 30 TL/kutu seviyesi seviyesine ve endüstriyel/grup fiyatlarını 1 ay sonra (16 Ağustos) 27 TL/kutu seviyesine çıkarmaya karar verdi...

Bu sistem çalışırsa, hedeflenen fiyat seviyesinden bütçelendirmeye başlayabiliriz..

Saygılarımla.

Not: Bu mesajı kısa süre içerisinde sileceğim..”

(98) Söz konusu belgeden, 10.07.2012 tarihinde teşebbüs yetkililerinin katılımıyla bir toplantı yapıldığı ve fiyatların 16.07.2012 tarihinde normal fırınlar için “brüt 30 TL/kutu” seviyesine yükseltilmesine karar verildiği anlaşılmaktadır. Öz Maya'da bulunan 20.07.2012 tarihli yazışmada da bu fiyat geçişinden sonraki gelişmeleri anlatan raporlamalar yapıldığı görülmektedir.

(99) Ayrıca, söz konusu toplantıya yönelik olarak, (.....)'in 10.07.2012 tarihli Yalova-Pendik ve Yenikapı-Bandırma feribot biletleri ile İstanbul'da bulunan City's Alışveriş Merkezi'nin otopark bileti sunulmuştur.

(100) 27.08.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen “5 Eylül'de Toplantı” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...Dosu Maya'dan (.....) (yeni CEO) az önce beni aradı ve Eylül'ün ilk haftasında diğer kişiler ile de birlikte melas fiyatlarının artış trendini tartışmak üzere bir toplantı ayarlamayı planladıklarını söyledi.

Ayrıca anladığım kadarıyla öğle yemeği ödemesini senin yapmanı bekliyorlar (geçen sefer onlar ödemişti). Senin için uygunsa senin adına onları 5 Eylül saat 13:30'da havaalanı yakınındaki Kebabi lokantasına davet edebilirim.”¹⁰

(101) Söz konusu e-postadan bir ay sonra, 27.09.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen “(.....)” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

⁹ Ayrıca 15.06.2012 tarihine ait (.....)'in harcamaları arasında bulunan 50 TL ve 12,5 TL tutarında taksi fişleri sunulmuştur.

¹⁰ Pişmanlık başvurusunda bulunan taraf vekili, Kebabi Lokantası'ndaki toplantıya ilişkin somut bilgi/belgeye ulaşamadıklarını ve bu toplantıyı teyit edemediklerini ifade etmiştir.

“...Dosu Maya ’dan (.....)ile görüştüğ (Dosu Maya ’nın Eski CEO ’su- geçen sefer öğle yemeğinde (.....) ile birlikte olan), kendisi Dosu Maya’daki ve diğer Doruk şirketlerindeki tüm sorumluluklarının sona erdiğini belirtti.

... Dosu Maya ’da hiçbir sorumluluğu kalmadığından, oyuncular arasında iletişim kurmak için arabulucu olarak çalışmak ve görüşmelerin sayısını azaltmak istiyor, bizim için uygun olup olmadığını sordu. Ben de konuyu seninle görüşeceğimi ve anti-kartel risklerini azaltmanın bizim için de iyi olacağını belirttim.

Senin için de uygun mudur?”

(102) Belgede, (.....)’ın, Dosu Maya’daki resmi görevinin sona ermesi nedeniyle, ombudsman sıfatıyla karteli koordine etme yönündeki isteği dile getirilmiş olup, bu isteğin taraflarca uygun bulunduğu anlaşılmaktadır.

(103) 05.10.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)’e gönderilen “Özpak’tan (.....)” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....),

Az önce beni aradı ve Pakmaya bayileri ile yaptığı toplantıların tamamlandığını bildirdi.

Sorunlu alanlardaki (sadece Özpak ilgili alanlarda) sorunlarının çözüldüğünü ve Ocak ayında belirli fırınlar için sadece Ankara’da fiyat artışı kararını erteleme konusunda mutabık kaldığını belirtti. Başka bölgeler de artırıma hazırlar. Gecikmenin sebebi anladığım kadarıyla fırıncıların Pakmaya bayilerine (Özpak’a da) dava tehdidinde bulunmasıdır.

Bu meselenin yakın gelecekteki fiyat artırımını üzerinde minimum etkiye sahip olması açısından konuyu nasıl ele alacağımızı düşünmek isteyebilirsin. En kolay yol, anlaşma olan belirli fırınlar (bölge) için bunu ayrı bir mesele olarak almak.

(.....)’e senin onunla 18 Ekim’de buluşmak isteyebileceğini söyledim...

Saygılarımla,

Not: Bu e-postayı gönderdikten sonra acilen sileceğim.”

(104) 23.10.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)’a gönderilen “Market Update” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“...Özpak geçen Cuma Ankara için fiyatlarını 30 TL ve 27 TL olarak belirlendi ve pazardaki tüm oyuncuların bayilerini dün ofislerine (Ankara’da) davet ederek Pazartesi ’nden itibaren uygulamaya başladıklarının haberini verdi.

Pakmaya bayisi kendi şirketlerinden herhangi bir talimat almadıklarını belirtti fakat bu onlar için uygundu. Diğer iki bayi de ayrıca uygulamaya onay verdiler. Özpak diğerlerinin Ankara’da ne yaptığını bilmaksızın uygulayacaktır (farkları ödeyerek).

İstanbul’da, tüm diğer oyuncuların ana bayileri bu sabah buluştu, Pakmaya bayisi kendi şirketlerinden herhangi bir bilgi almadıklarını ve 1 Kasım’dan itibaren 30 TL uygulamasına geçmeye karar vererek bir ay sonra büyüklere de 27 TL uygulayacaklarını söyledi.

Diğer tüm bölgelerde, Özmaya (LS) ve Dosu Maya bayilerine 30 TL ve 27 TL fiyat açıkladılar fakat Pakmaya bu konuya ilişkin bayileri ile ilgili herhangi bir iletişimde bulunmadı.

Gelecek Salıya kadar tatilde olacağız ve bu süreçte pazarda herhangi bir değişiklik beklememekteyiz.

Saygılarımla,

Bu e-postayı 5 dakika içerisinde sileceğim.”

14-42/783-346

- (105) 31.10.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Pazar Güncellemesi" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...Pazar dünkü gibiydi, Pakmaya tarafında herhangi bir gelişme yok ve distribütörleri onlara Pakmaya yöneticileri tarafından herhangi bir talimat verilmediğini söylediler.

Sana bilgi vermeye devam edeceğim..."

- (106) Söz konusu e-posta 31.10.2012 tarihinde (.....) tarafından "...Hasip'in adamı Pakmaya'ya neler olup bittiğini sorabilir mi?" şeklinde yanıtlanmıştır.

- (107) Bu belgede 31.10.2012 tarihinde (.....), Pak Maya tarafında gelişme yaşanmadığını ve Pak Maya yöneticilerinden distribütörlere talimat gelmediğini belirtmekte, bunun üzerine (.....), "Hasip'in adamı" olarak sözünü ettiği (.....)'ın, Pak Maya'daki gelişmeleri sormasını istemektedir.

- (108) 15.11.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Bugünün Pazarı & İyi Haberler" konulu e-postada:

"...Satış müdürleri toplantılara devam etmektedir (büyük olan hariç) ve son haberler iyidir. Tek zorluk (diğerleri için), birçok bölgede yarından itibaren yeni fiyatların uygulanmaya başlanmasıdır fakat bugünkü haftalık raporda belirtilen ortalama 1655/ton TL fiyatı Kasım ayı için elde etmeyi umuyoruz. Son 3-4 haftada hacim kaybeden bayiler zaten kaybetti ve bu aşamada fiyatlarda değişiklik yapmak çok da mantıklı olmayacak..."

Saygılarımla,

Not: Bu e-postayı sileceğim."

ifadeleri kullanılmıştır.

- (109) Bir diğer yazışma silsilesi, "Molasses meeting (maya toplantıları)" konusundadır. Pişmanlık başvurusu kapsamında gönderilen belgeler arasında tarih sırasına göre bu konuda ilk yazışma, 03.12.2012 tarihinde (.....) tarafından ABF çalışanlarına ve Mauri Maya İnsan Kaynaklarına gönderilen "Lokasyon" konulu e-postadır. Söz konusu e-postada:

"...Güncellenmiş ve işyeri dışında bulunacağım tarihleri belirten programım aşağıdaki gibidir:

...

17-18-19 Aralık: Endüstri Molasses Meeting, Torsten ve Gıdatat Yönetim Kurulu Toplantısı ile çevre işleri ile ilgili yetkili makamlara ziyaret." ifadeleri yer almaktadır.

- (110) Aynı konuda 17.12.2012 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Bugün ve diğer hususlar" konulu e-postada:

"...Ombudsman bana ulaştı ve Spanish'in (LS GM) Fransa'da olduğunu ve ziyaretinin uzayacağını ve Türkiye'ye ancak 20 Aralık Perşembe günü gelebileceğini ve molasses meeting tarihini Perşembe günü saat 13.30 olarak değiştirmek istediklerini söyledi. Buna katılman mümkün müdür yoksa başka bir tarih mi önerirsin?"

denilmiş, 19.12.2012 tarihinde aynı konuda (.....) tarafından gönderilen e-postada ise *"...Ombudsman az önce beni aradı, Spanish ile irtibata geçememiş, yarın 13.30'da havaalanı bölgesinde buluşacağız, seni 15.30 civarında havaalanına götürebilirim..."* denilmiştir.

- (111) Pişmanlık başvurusunda, belgede geçen "Spanish" ifadesinin Öz Maya Genel Müdürü (.....)'ya işaret ettiği ifade edilmiştir.

- (112) 20.12.2012 tarihinde, (.....)'den (.....)'a gönderilen "Toplantı" konulu e-postada:

“...Siz buradayken kararlaştırmış olduğumuz üzere, (.....) yarından itibaren uygulamaya geçecek duyurulara başlayacaktır ve brüt kutu fiyatı 35 TL & 32 TL olacaktır. Hepimiz pazardan uygulama tarihi bilgisi alacağız ve aynı gün bunu uygulayacağız.

Bir diğer konu ise Ombudsmanın gelecekteki faaliyetleridir. (.....) tüm şirketlerin 4000 TL aylık net ödemede bulunmasını ve ödeme metodunun her bir şirket tarafından ayrı ayrı tespit edilmesini önerdi. Tüm bu belirtilen hususları patronları ile teyit edecekler. Miktar ve ödeme metodu ile ilgili görüşlerini alabilir miyim?

Ombudsman kısa süre içerisinde Dosu Maya’dan tamamen ayrılacaktır ve Hasip toplantılara (.....) ile birlikte katılacaktır (Kendisi bugün Ukrayna’daydı.)...

Saygılarımla,

Bu mesaj kısa bir süre içerisinde silinecektir.” ifadeleri yer almaktadır.

(113) 27.09.2012 tarihli belgeden, (.....)’in arabuluculuk yapma isteğinin, diğer firma yetkililerince kabul gördüğü ve bu hizmeti karşılığında kendisine yapılacak ödeme üzerinde görüşmeler yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, belgede geçen 20.12.2012 tarihli toplantı bilgisini destekleyici olarak, (.....)’in anılan tarihte İstanbul Kalyon Otel’de konakladığına ilişkin konaklama faturası ve yemek harcaması faturası sunulmuştur¹¹.

(114) 26.12.2012 tarihinde (.....) tarafından (.....)’a gönderilen “Fiyatlandırma Bilgisi” konulu e-postada:

“...Çoğu bayimiz yeni fiyatlar hakkında bilgi aldıklarını doğrulamaktadır.

Tüm oyuncuların bayileri İstanbul Avrupa yakası dahil olmak üzere bazı bölgelerde toplantılar yapmış ve yeni fiyatları endüstrilere/gruplara bir ay sonra uygulayacakları konusunda anlaşmışlardır.

Artırım süreci için tarihlerimizin detayları ekte yer almaktadır. Sizin de fark edeceğiniz üzere, aşağıda yer alan 69. Satırda geçmiş (gerçekleşen) ve gelecekteki (tahmini) iki aya ait net TL satışları aşağıdaki gibidir:

Kasım: TL 1,66/kg

Aralık: TL 1,72/kg

Ocak: TL 1,89/kg

Şubat: TL 2,02/kg

Hem Ocak hem de Şubat 2013 fiyatları önceki tahminlerimizden daha iyilerdir.

Özpak’ın bazı İstanbul satışları hakkında söylentiler duyduk, ben (.....)’le konuştum ve fırın malzemesi işinde İstanbul’daki satış elemanının bazı pastanelere ve pişmiş ürün üreticilerine talepleri üzerine birkaç paket maya sattığını ve zaten bunların da Mauri Maya mayası olmadığını söyledi. Rakiplerin satış müdürleri (.....)’le irtibata geçtiler ve (.....) de durumu onlara anlattı (Hepsinin ikna olduğunu düşünüyör). (.....) da beni arayarak aynı konudan bahsetti ve ben de ayrıca durumu kendisine izah ettim.

Pazarı takip ederek seni bilgilendireceğim.

Saygılarımla,

Not: Bu e-postayı bir saat içerisinde sileceğim.”

denilmektedir.

¹¹ Ayrıca (.....)’in 17.12.2012 tarihli Bursa-Yenikapı ve 21.12.2012 tarihli Bandırma-Yenikapı feribot seferi biletlerinin örneği sunulmuştur.

- (115) 08.01.2013 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "ÖZPAK & PAZAR" konulu e-postada:

"...Özpak'tan (.....) beni aradı ve gelecek hafta seninle görüşmek istediğini belirtti. 16 Ocak Çarşamba günü öğleden sonra başka bir ülkeye gidiyorlar ve eğer mümkünse gün içerisinde seninle görüşmek istiyorlar.

Anladığım kadarıyla esas hedefleri seninle pazarı etkilemeden uygulanabilecek bir fiyat ayrıcalığı hakkında görüşmek.

Pazarın durumunu (.....) ve (.....) ile birlikte bu sabah değerlendirdik ve onlara göre pazarda fiyatları yumuşatma eğilimi mevcut. Bu trendin temel nedeni diğeri ile aynı fiyattan satış yaparken Dosu Mayayı bazı yerlerdeki payını kaybedeceği (özellikle 2012'de kazandığı) şeklinde korkutmak. Dosu Maya söz konusu türdeki fırınlardaki payını düşürdü, fakat 31 TL/kutu gibi daha az fiyatlar uyguladıklarında aynı müşterilerin (ayrıca arkadaşlarının fırınlarında) tüm fiyatları etkilemektedir. Lesaffre Dosu Maya davranışlarına derhal cevap veriyor ve Pakmaya daha katı (Fakat senin de bildiğin gibi tehlikeliler). Dosu Maya ile Lesaffre arasındaki bir diğer sürtüşme de İstanbul'daki Sıhhat Ekmek'ten kaynaklı, Lesaffre bu fırını Fontana (krema) mayası yüklemesi ile 10 gün önce (biz de payımızı kaybettik) aldı.

İnanması güç fakat pazardaki güncel bilgilere göre Lesaffre Diyarbakır'da (güney doğu, Batman'a yakın) ucuz kuru maya satmaya başladı. Hala nedenini anlamaya çalışıyoruz.

Yarın öğleden sonra ve Cuma günü İstanbul'da olmaya çalışacağım ve güncel gelişmeler ile ilgili daha fazla bilgi almak için Ombudsman ile görüşmeyi planlıyorum."

ifadeleri yer almaktadır.

- (116) Yukarıda ilkinde yer verilen, "Molasses Mettings (maya toplantıları)" konulu bir diğer yazışma 29.01.2013 tarihinde, (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Melas Toplantısı" konulu e-postayı içermektedir. Söz konusu e-postada:

"...Ombudsman beni aradı ve Spanish'in #2'nin kendisine molasses meetingi yarın öğle yemesinde yapmayı teklif ettiğini söyledi (Planını değiştireceğini ve Perşembe günü başka bir yere uçacağını söyledi).

Uygun mudur teyit etmek istedim?...#1'den teyit bekliyor ama bir sorun olmayacağını düşünüyor..." denilmektedir.

Belgede, ombudsman aracılığıyla rakipler arasında iletişim kurulduğu görülmektedir.

- (117) Aynı konuda ve aynı tarihte (.....)'a gönderdiği e-postada:

"...Bandırma'dan doğrudan arabalı feribot seferi yok, bu nedenle Yalova üzerinden gelerek saat 12 gibi ofiste olmayı umuyorum. Seni ofisten mi yoksa evden mi alayım?" sorusunu yöneltmiştir.

- (118) Taraf vekilince 30.01.2013 veya 31.01.2013 tarihinde yapıldığı ifade edilen toplantıyı destekleyici olarak, (.....)'in Yalova-Pendik feribot bileti, 30.01.2013 tarihinde İstanbul Şişli'deki bir mekandaki yiyecek harcamasına ilişkin fiş örneği ve T.C. İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından kesilen ve İstanbul Kart'a aynı tarihte 50 TL tutarında yükleme yapıldığını gösterir fiş sunulmuştur.

- (119) Ayrıca, soruşturma döneminde Öz Maya'da yapılan yerinde incelemede, (.....)'ya ait kredi kartı ekstresinde, 31.01.2013 tarihinde Uskumru Restoran'da 570 TL tutarında harcama yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun üzerine, pişmanlık başvurusu sahibinden, daha önce 30.01.2013 tarihinde yapıldığı belirtilen toplantının tarihi, yeri ve (.....)'in anılan tarihte nerede konakladığına dair bilgi istenmiştir.

(120) Pişmanlık başvurusu sahibi, (.....)'in 30.01.2013-02.02.2013 tarihlerinde İstanbul Asia Princess Otel'de konakladığına dair fatura örneğini sunmuş ve toplantının 30 ya da 31 Ocak'ta Uskumru Balık Restoranı'nda yapılmış olabileceğini ifade etmiştir.

(121) Mauri Maya ve rakiplerinin İstanbul'daki bayilerinin durumu hakkında değerlendirme yapılan ve Şubat ayı fiyat uygulamasından bahsedilen, 10.01.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "Haftalık Rapor" konulu e-postada:

"...10. Rakip Bilgisi/Değişiklikler: Hüseyin bu haftada İstanbul'da (ve birkaç komşu şehirde) Dosu Maya ilişkili problemlerin devam ettiğini ve doğrudan satış şirketleri DO RP A ve ana bayileri SEMERKANT'ın 30- 31/koli TL fiyatlarını normal fırınlara yolladığını bildirdi. Pakmaya ve Lesaffre fiyatlarını 31-32/koli TL seviyelerine indirdiler ve İstanbul'daki tüm bayilerimiz Hüseyin'e yukarıdaki bilgiyi doğruladılar. Dosu Maya'nın diğer bölgelerde nispeten daha düşük fiyatları var ama İstanbul kadar düşük değil ve İstanbul'da ((.....)) olduğu gibi pazarları etkilemiyor. Dosu Maya İstanbul Belediye İhalesi'ni TL 1.86/kg net fiyat vererek kazandı ve daha sonra fırıncılar yönetiminin isteği üzerine fiyatlarını TL 1.80/kg seviyesine indirdi.

(.....)'e göre endüstriyel/gruplar (tüm oyuncular) için yüksek fiyatların uygulanması Şubat başında başlayacaktır." denilmektedir.

(122) Yukarıda örneklerine yer verilen, ombudsmana ilişkin yorumların yer aldığı bir diğer yazışma, 13.02.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)'a gönderilen "(.....)" konulu e-postadır:

"...Biz ((.....)ile birlikte) iki şirket arasındaki hususları tartışmak üzere (.....)¹² ve satış ekibi ile Cuma günü öğle yemeği vaktinde buluşmayı planlıyoruz. Söz konusu görüşmenin asıl nedeni Ombudsman'dan aldığımız birtakım doğru olmayan bilgiler ve doğrudan iletişim kurulacak bir kişiye ihtiyaç duyulmasıdır. Buluştuğumuzda sana detayları açıklayacağım.

(.....) aradı ve grupta yeni bir CEO olduğunu, adının (.....) (eskiden UNO Bakery'nin Genel Müdürü) olduğunu ve senin için de uygunsa seninle görüşmek istediğini belirtti. Detayları görüşmedim fakat (.....)'in rolü değişti ve anladığım kadarıyla Ülker artık ortaklık konusunda daha güçlü...

(.....) ve ekibiyle farklı bir yerde 3.30 sularında buluşabiliriz...

Not: Bu e-postayı 5 dakika içerisinde kalıcı olarak sileceğim."

(123) Belgedeki ifadeler, Mauri Maya ve Dosu Maya yetkilileri arasında doğrudan iletişim kurulduğuna işaret etmektedir.

(124) 07.03.2013 tarihinde Mauri Maya Fabrika Müdürü (.....) tarafından (.....)'e gönderilen "(.....)" konulu e-posta:

"...Pak mayadan (.....) aradı, bana toplantıda ki samimi durumundan dolayı bir konuyu açmak istediğini söyledi. Bende dinledim. Başlık olarak dedikleri şunlardır;

• (.....) sürekli olarak Pak mayadaki arkadaşları ile görüşüyor ve de buluştuğu zamanlar oluyormuş. Bunu normal karşılıyor.

• Ancak kendi bordrosunu da arkadaşlarına iletmiş. Bu konuda emin olduğunu ve sağlam birisinden teyit ettiğini söyledi.

• Bu şekilde ki davranışları kendi bünyelerini karıştırdığını, huzursuzluk yarattığını, etik olmadığını daha da ileri giderse başka bilgilerinde iletbileceğim söyledi.

¹² (.....) ve ekibi ile kastedilen, Dosu Maya Genel Müdürü (.....)'dir. Söz konusu e-postadan, 15.02.2013 tarihinde Mauri Maya Genel Müdürü (.....), satış yöneticileri (.....) ve (.....)'in, Dosu Maya Genel Müdürü (.....) ve satış ekibiyle birlikte toplantı planladıkları anlaşılmaktadır.

Kendisi ile görüşeceğim bizden bilgilerin gitmesinin suç olduğunu iletacağım.

Sizin bu konuda başka öneriniz var mıdır? (.....)da bilgi vereyim mi?...

(125) 08.03.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)'e gönderilen "İsimler" konulu e-posta:

"(.....)

Cep : ...

Ev.Tel: ...

(.....)@mauri.com.tr

(.....)@mauri.com.tr

Tanıştığım Rakip Firma Yetkilileri;

(.....): Pakmaya Satış Md.

(.....): Pakmaya Bölge Md.

(.....): Pakmaya Bölge Md.

(.....): Dosu Maya Gen. Md.

(.....): Dosu Maya Satış Md.

(.....): Dosu Maya İhr.Md.

(.....): 2000 Gıda Gen.Md.

(.....): 2000 Gıda Satış Md."

(126) Toplantılardan bahsedilen bir diğer yazışma, 03.04.2013 tarihinde (.....) tarafından (.....)¹³ya gönderilen "Lokasyon" konulu e-postadır:

"...Güncellenmiş ve işyeri dışında bulunacağım tarihleri belirten planlama aşağıdaki gibidir:

3-4 Nisan: Magpa ve (.....) toplantıları..."

(127) Pişmanlık başvurusu kapsamında, 04.04.2013 tarihinde yapılan toplantıyı destekleyici olarak 04.04.2013 tarihinde saat 13:50'de İstanbul'da bulunan Uskumru Balık Restoranı tarafından kesilmiş 600 TL tutarında yemek fişi ve 50 TL tutarındaki içecek fişi sunulmuştur. Uskumru Balık Restoranı'nda yapılan incelemede 04.04.2013 tarihinde "(.....)" adına sekiz kişilik bir rezervasyon kaydına rastlanmıştır.

(128) Söz konusu bilgi Uskumru Balık Restoranı'ndan resmi yazıyla istenmiştir. 23.12.2013 tarih ve 8515 sayıyla Kurum kayıtlarına intikal eden cevabi yazı ekinde, restoranın rezervasyon kaydı defterinin 04.04.2013 tarihli sayfasında "(.....) 8 px 20.00" şeklinde rezervasyon kaydı ve devamında (.....) adına 650 TL tutarında kasa fişi sunulmuştur. Söz konusu kişinin, rezervasyon kaydında "(.....)" ibaresinin bulunması ve o güne ait faturalar arasında (.....) adına kesilmiş fatura bulunması, rezervasyon kaydında yer alan ismin, ombudsman olarak bahsedilen (.....) olduğuna işaret etmektedir. Nitekim pişmanlık başvurusu sahibi Mauri Maya vekili de, bu bilgiyi teyit etmiştir. Dolayısıyla, söz konusu tarihte ombudsman ve (.....) başta olmak üzere sektör oyuncularının katılımıyla bir toplantı yapıldığı doğrulanmaktadır.

I.3.5. Soruşturma Sürecinde Yapılan İhbar ve İncelemeler

(129) Soruşturma döneminde 30.12.2013 tarih, 8622 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden, yaş ekmek mayası üreticilerinin aralarında anlaşarak fiyatları yükselttiğine yönelik ifadelerin yer aldığı ihbar üzerine ilgiliyle Raportörlerce telefon ve e-posta yoluyla irtibat kurulmuş olup, kendisinden iddialarını desteklemeye yönelik bilgi ve belgeler istenmiştir.

(130) İhbarcının Kurum kayıtlarına 24.02.2014 tarih ve 1441 sayı ile intikal eden cevabi yazısında,

¹³ (.....)'nın Mauri Maya'nın o zamanki Bölge Müdürü (.....)'ın kişisel asistanı olduğu, halihazırda AB Maurinin İngiltere'deki başka bir yöneticisini asistanlığını yaptığı bilgisi edinilmiştir.

14-42/783-346

- 09.09.2012 tarihinde Gaziantep Novotel’de ve 10-11.09.2012 tarihinde Adana Hilton Otel lobisinde Mauri Maya Genel Müdürü (.....), Öz Maya Satış Müdürü (.....) ve (.....)’in katılımıyla toplantı yapıldığı,
- anılan kişilerin 11.09.2012 tarihli ve TK 7103 sayılı Adana-Ankara uçuşunda birlikte seyahat ettiği,
- 12.09.2012 tarihinde Ankara Sheraton veya Hilton Otel’de bu kişiler ve Mauri Maya Distribütörü Özpak Gıda Yönetici Ortağı (.....)’nin katılımıyla toplanıldığı ifade edilmiştir.

(131) Edinilen bu yeni bilgiler doğrultusunda pişmanlık başvurusunda bulunan taraftan varsa elindeki ilgili bilgilerin gönderilmesi isteğine istinaden Kurum kayıtlarına 27.02.2014 tarih ve 1225 sayı ile intikal eden yazıda, 09-12 Eylül tarihlerinde Gaziantep-Adana ve Ankara’da toplantı yapıldığı bilgisi teyit edilmiştir. Bunun yanı sıra;

- Gaziantep toplantısının 9 Eylül’de değil 11 Eylül’de yapıldığı belirtilmiş ve (.....)’in İstanbul-Gaziantep uçuşu elektronik bileti ve Tamaris Turizm A.Ş. (İbis Otel) tarafından kesilmiş olan yemek harcaması fatura örneği sunulmuş,
- Adana toplantısına Dosu Maya Dış Ticaret Satış Direktörü (.....)’in da katıldığı belirtilmiş ve (.....)’in aynı gün Gaziantep’ten Adana’ya seyahat ettiğini gösteren fatura örneği sunulmuş,
- Ankara toplantısına (.....)’in da katıldığı ve (.....)’in Adana’da toplantıya katılan kişilerle birlikte 11 Eylül’de Adana’dan Ankara’ya TK 7103 numaralı uçuş ile seyahat ettiği ifade edilmiş, (.....)’in bu uçuşa ilişkin elektronik bileti ve Ankara Hilton Otel’de konakladığına dair fatura ile 12 Eylül’de yapılan 155 TL tutarındaki yiyecek içecek harcamalarını gösterir fatura sunulmuştur.

(132) Öte yandan, TK 7103 sayılı Adana-Ankara uçuşu hakkında Türk Hava Yolları A.Ş.’den (THY) bilgi istenmiştir. THY’den 12.03.2014 tarih ve 1493 sayı ile gelen bilgilerde, (.....) ile (.....)’in belirtilen tarihte TK 7103 Adana-Ankara seferinde seyahat ettiği belirtilmiş ve uçuş detayları sunulmuştur.

(133) Böylece ihbarcının sunduğu toplantı bilgileri, bazı düzeltme ve ilavelerle, pişmanlık başvurusunda bulunan taraf vekilince teyit edilmiş ve uçuş bilgileri de THY’den gelen bilgilerle birlikte doğrulanmıştır.

I.3.6. Piyasa Verileri

(134) Piyasada maliyetler ve fiyatlandırma davranışlarını göstermek amacıyla, taraflardan 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ait olmak üzere ciro, üretim kapasitesi, maliyet, satış miktarı ve fiyat bilgileri istenmiştir.

(135) Türkiye’de faaliyet gösteren yaş ekmek mayası üreticilerinin, perakende noktalara satışı yapılan yaş maya hariç ve dahil olarak ayrı ayrı ve toplam cirolar bazında pazar payı bilgilerine aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 2: Pazar Payı Verileri

Ticari Yaş Maya Cirosuna Göre Pazar Payları Tablosu (%)				
	2011	2012	2013	2011-2013 Ortalaması
Dosu Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mauri Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Öz Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Pak Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yaş Maya Cirosuna Göre Pazar Payları Tablosu (%)				

14-42/783-346

	2011	2012	2013	2011-2013
Dosu maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mauri Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Öz Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Pak Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Cirosuna Göre Pazar Payları Tablosu (%)				
	2011	2012	2013	2011-2013
Dosu Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mauri Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Öz Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Pak Maya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (136) Yaş maya üreticisi teşebbüslerin soruşturma dönemini içeren yıllardaki pazar payları incelendiğinde Pak Maya'nın lider durumda olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca teşebbüslerin üç ölçüte göre hesaplanan pazar paylarının yıllar itibarıyla oldukça sınırlı değişkenlik gösterdiği anlaşılmaktadır.
- (137) 2011, 2012 ve 2013 yıllarında üreticilerin fırınlara yönelik yaş ekmek mayası satışlarının toplamından oluşan piyasa satış miktarının gösterildiği dosya içeriğinde yer alan Grafik 1 incelendiğinde, seride mevsimsel bir döngünün söz konusu olduğu, yaz aylarında (özellikle Temmuz ve Ağustos) düşen satışların kış aylarında arttığı (özellikle Aralık ve Ocak) anlaşılmaktadır. Bu döngü, her üç yıl için de benzer bir seyir sergilemiştir.
- (138) Yaş maya üreticisi teşebbüslerin 2011–2013 yılları (36 aylık dönem) ortalama satış fiyatlarının birlikte gösterildiği dosya içeriğinde yer alan Grafik 2 incelendiğinde; aylık ve firma bazında sapmalar olmakla birlikte genel eğilimin Haziran 2011'den itibaren düşme ve 2011 yılı sonu-2012 yılı başı itibarıyla artış yönünde olduğu görülmektedir¹⁴. Ayrıca Aralık 2012'den hemen sonra (Ocak 2013'te) tüm firmaların fiyatlarında gerçekleşen sıçrama dikkat çekmektedir.
- (139) Dosya içeriğinde yer alan Grafik 3, Grafik 4, Grafik 5 ve Grafik 6'da sırasıyla Dosu Maya, Mauri Maya, Öz Maya ve Pak Maya'nın ortalama satış fiyatları, ortalama maliyetleri ve piyasanın toplam satışlarına (talebi), Grafik 7'de ise, dört teşebbüsün de ilgili verilerine birlikte yer verilmiştir.
- (140) Buna göre; fiyatlarda 2012 yılı başından itibaren gözlenen artış eğilimi aynı yılın yaz aylarına kadar olan talep düşüşünden etkilenmemiş, maliyetlerin genel seyri de bu artışı açıklayabilecek düzeyde dalgalanmamıştır. Aralık 2012-Ocak 2013 döneminde ise, maliyetlerde hafif bir düşüş olmasına karşın, şiddetli bir fiyat artışı gerçekleşmiştir. Bu artış, talepteki artışla da desteklenmemektedir. 2013 yılı fiyatları, yine aynı yılın yaz aylarına kadar olan dönemdeki talep düşüşünü izlememiş ve yüksek kalmıştır. Ayrıca fiyat-maliyet marjı, önceki yıllarda olandan daha genişlemiştir.
- (141) Dosya içeriğinde yer alan Grafik 7'ye aşağıda yer verilmiştir

¹⁴ Fiyat ve maliyet verileri TÜİK tarafında yayınlanan "İmalat sanayi üretici fiyat endeksi" kullanılarak enflasyondan arındırılmıştır. Aynı işlem, maliyet verileri üzerinde de gerçekleştirilmiştir.

I.3.7. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

I.3.7.1. Öz Maya'nın Savunmaları ve Değerlendirilmesi

(142) **Önaraştırma raporunun süresi içinde tamamlanmadığı savunması:**

Önaraştırma Başkanlık Makamının görevlendirilmesiyle 13.05.2013 tarihinde başlatılmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin üçüncü fıkrasında, önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörlerin ilgili raporu 30 gün içinde Kurula bildireceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla, bu sürenin görevlendirmeden itibaren başladığı açıktır. Önaraştırma raporu 12.06.2013 tarihli olup belirtilen süre içinde Kurula havale edilmiştir.

(143) **Yetki belgesinde incelemenin konusunun belirtilmediği ve Öz Maya'nın unvanının yer almadığı, 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesine uygun olarak düzenlenmeyen yetki belgesiyle yapılan incelemede elde edilen bilgi ve belgelerin teşebbüs aleyhinde kullanılmasının hukuka aykırı olduğu savunması:**

4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrası "... *Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idarî para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundurlar.*" şeklindedir. Düzenlenen yetki belgelerinde, Kanun'da belirtilen hususlar yer almıştır.

(144) **Soruşturma bildirim yazısında ihlali ortaya koyan herhangi bir bilgi ve belge sunulmadığı, soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden yazışmaların sadece bir kısmına yer verildiği, tarafların ihlale ne şekilde dahil olduğunun açıklanmadığı ve önaraştırma raporunun gönderilmediği, iddiaların türü ve niteliği hakkında yetersiz düzeyde bilgi sunularak savunma hakkının kısıtlandığı savunması:**

Soruşturma bildiriminde, önaraştırma raporunda yer verilen ve soruşturma açılmasına esas teşkil eden tüm belgelere ilişkin alıntılara herhangi bir düzeltme yahut değişiklik yapmaksızın aynen yer verilmiş olup, bu bağlamda iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi ortaya konulmuştur.

(145) **Öz Maya'nın 2012 yılında 16.01.2012, 30.04.2012, 16.07.2012 ve 22.10.2012 tarihlerinde olmak üzere dört kez fiyat artırma girişiminde bulunduğu, bunlardan yalnızca sonuncusunda kısmen başarılı olduğu, Aralık 2012'de maliyet artışlarına bağlı olarak yeniden fiyat artışı yaptığı, şeker pancarı melasının fiyatının 2012 yılının ikinci yarısında %60 arttığı, melas stokları nedeniyle bunun üretim maliyetlerine yansımalarının Ocak 2013'ü bulduğu savunması:**

Fiyatlarda 2012 yılı başından itibaren gözlenen artış eğilimini açıklayabilecek düzeyde maliyet dalgalanması söz konusu olmamıştır. 2013 yılı başından itibaren ise, fiyat-maliyet marjının genişlediği görülmektedir. Bu çerçevede, Ocak 2013 fiyat artışını 2012 yılının ikinci yarısındaki maliyet artışlarına bağlamak mümkün değildir.

(146) **Talebi belirleyen bayilerin izlenmesinin doğal olduğu ve karşılıklı bağımlılık uyarınca rakip davranışlarının dikkate alındığı, satış ekibinin veri toplamasının pazar yapısından kaynaklandığı savunması:**

Fiyat belirlenirken rakip davranışlarının dikkate alınacağı ve bu amaçla bayilerin izlenmesi gibi gözlemlerin yapılacağı kuşkusuzdur. Soruşturma kapsamında sorgulanan ise, teşebbüslerin bu şekilde davranışlarda bulunması değil, fiyat anlaşmasının uygulanmasına yönelik eylemleridir.

- (147) **17.02.2012 tarihinde Öz Maya Satış Müdürü tarafından Öz Maya Genel Müdürüne gönderilmiş olan e-postada, Gaziantep ve Kahramanmaraş'ta teşebbüsün tavsiyeleri doğrultusunda bayilerinin fiyat artırdığı, ancak diğer üreticilerin bayilerinin buna yakın oranlarda fiyat artırımını yapmadığı ve bundan dolayı firma cephesinde zarar oluştuğu savunması:**

İncelenen e-postalarda, ortak gözlemler aktarılmış ve benzer ifadeler kullanılmıştır. Nitekim Öz Maya'nın sözü edilen yazışmasının yanı sıra Mauri Maya'nın 04.01.2012, 18.01.2012, 01.02.2012 tarihli yazışmalarında, genel olarak veya iller bazında 25 TL/koli fiyatından söz edilmektedir. Bu durumda, iletilerin bağımsız değerlendirmeleri içerdiğini düşünmek mümkün değildir.

- (148) **Öz Maya Bölge Sorumlusu (.....) tarafından Öz Maya Satış Müdürüne gönderilen e-postalarda fiyat artışı kararındaki ısrarın teşebbüse pazar payı kaybettireceğinin anlatıldığı ve bunun pazardaki rekabeti gösterdiği savunması:**

Bu ve benzer savunmalarda, e-postalardaki bazı ifadelerin teşebbüslerin tek taraflı iradesini yansıttığı veya rekabetçi davrandığına işaret ettiği ileri sürülmektedir. Oysa belgelerin bir kısmında, yerel seviyede fiyat geçişi uygulamasının karşılaştığı sorunlar anlatılmaktadır. Bunun yanında, uygulamanın tüm tarafların katılımıyla tamamen veya bir süre başarılı olduğunu gösteren açık ifadelerle karşılaşılmaktadır. Bazı e-postalarda ise, yazışmayı gerçekleştiren teşebbüsün fiyat geçişleri bakımından istekliliği ve kararlılığı açıkça görülmektedir. Bu nedenle, incelenen belgelerden bazılarının ve bunlar içinde de sınırlı ifadelerin seçilmesiyle yapılan değerlendirmeler yanıltıcı olmaktadır. Sonuç itibarıyla, tarafların fiyat birlikteliği sağlamak üzere uzun süreli iletişim halinde olduğu, yerel seviyede bu yönde çok sayıda teşebbüste bulunduğu, uygulamanın başarısının sahada takip edildiği ve bunun çok sayıda yazışmaya konu olduğu belirlenmiştir. Pişmanlık başvurusu ve piyasa verilerinin analizi de bu tespitleri doğrulamaktadır.

- (149) **Öz Maya Satış Müdürü (.....) tarafından bölge sorumlularına 31.08.2012 tarihinde gönderilen e-postaya cevaben gönderilen 03.09.2012 tarihli iletinin, anlaşma yoluyla fiyat artışı yapıldığını değil, fiyat artışı yapılmasının mümkün olmadığını gösterdiği savunması:**

E-postada, teşebbüsün bazı yazışmalarında bahsi geçen "16 Temmuz" fiyat geçişinin uygulamadaki başarısı ve rakiplerin bayilerinin buna tepkisi anlatılmaktadır. Yalnızca Öz Maya yazışmalarından değil, eldeki diğer belgelerden de; fiyat tespitinin etkisinin görülebilmesi için bayi davranışlarının takip edildiği, bu amaçla teşebbüslerin üst düzey yöneticileri ile bölge sorumlularının ve hatta bayi yetkililerin birbirini bilgilendirdiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan, uygulamadaki sorunların aktarıldığı bu e-postada, İnegöl'de Pak Maya bayisi ile sıkıntı yaşanmadığı ifadesi ise dikkat çekmektedir.

- (150) **12.10.2012 tarihinde, Öz Maya'nın Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölge sorumlusu (.....) tarafından (.....)'a gönderilen iletide; fiyat artışı dönemlerinde rakip bayilerinin daha düşük fiyat uygulaması nedeniyle müşteri kaybedildiğinin ve bölgedeki Öz Maya bayilerinin dirençli bir duruş sergilemesi halinde fiyat artışının gerçekleşebileceğinin anlatıldığı savunması:**

Yukarıda yapılan değerlendirme bu savunma bakımından da geçerlidir. Ancak iki noktaya işaret etmekte fayda bulunmaktadır. İletinin ekinde bulunan tabloya bakıldığında; Siirt, Şırnak, Mardin, Muş, Hakkari, Doğubeyazıt'ta dört teşebbüsün fiyatlarının aynı olduğu görülmektedir. Teşebbüslerden tümünün bayisinin bulunmadığı Bingöl, Tunceli ve Erzincan'da ise yerleşik firmalar aynı fiyatı uygulamıştır. Ayrıca Şanlıurfa merkez pazarında, 25 TL fiyatının uygulanabildiği, sapmaların ise sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

- (151) **14.10.2012 tarihinde Bölge Sorumlusu (.....) tarafından Satış Müdürü (.....)'a gönderilen e-postanın, pazardaki "kiyasıya" rekabetin delili olduğu savunması:**

Konya ilinde uygulamanın başarısızlığını konu alan ileti, 11.10.2012 tarihli başka bir e-postanın yanıtıdır. "Pazar rekabeti" başlıklı bu e-postada, pazar fiyat ortalamasının 25 TL/koli fiyatının altında olduğu pazarlar bakımından açıklama istenmektedir. Yukarıda Mauri ve Öz Maya yazışmalarında aynı fiyat bahsinin olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla anılan belgenin, fiyat tespiti uygulamasının başarısını ilgilendirdiği ortadadır.

- (152) **Öz Maya ve rakip teşebbüslerin iletişim içinde olduğunu ortaya koyan bazı deliller bulunsa da, bunlara dayanarak iddia konusu toplantıların kartel organizasyonu amacı ile yapıldığı sonucuna ulaşamayacağı, zira teşebbüslerin melas fiyatları, ithalat vergileri ve atık su yönetimi gibi konularda iletişime geçtiği, ayrıca (.....)'nın bir süre GIDAKAT Alt Komitesinin Genel Sekreterliği görevini yürüttüğü ve (.....)'nın bu görevden ayrılmasından sonra toplantıların sosyal ortamlarda gerçekleştirilmesine karar verildiği savunması:**

İlgili savunmada memorandumları sunulan toplantıların tarihlerinin hiç biri, kartel toplantıları tarihleri ile çakışmamaktadır. Söz konusu belgeler, rakiplerin başka tarih ve amaçlarla toplantılar gerçekleştirmediğine de karine teşkil etmemektedir.

- (153) **Pişmanlık başvurusu kapsamında sunulan tüm belgelerin, şirket içi yazışma niteliğinde olduğu, kartelin varlığını kanıtlayacak iletişim delilleri olmadığı, güvenilir olup olmadığının sorgulanması gerektiği, ayrıca bu belgelere dayanarak kartel iddiası bakımından ispat karinesinin Rekabet Kurumundan Öz Maya'ya geçirilmesinin mümkün olmadığı savunması:**

Yalnızca pişmanlık başvurusu kapsamında sunulan belgelere dayanarak ispat yükünün taraflara geçirildiği itirazının kabulü mümkün değildir. Söz konusu belgeler ile yerinde incelemelerde elde edilen deliller ve ihbarcından edinilen bilgiler birlikte ele alınarak belgelerin paralelliği, tutarlılığı ve bütünlüğü ortaya konulmuştur.

- (154) **Mauri Maya tarafından iddia konusu karteli kanıtlamak amacıyla sunulan, teşebbüsün Genel Müdürüne ait faturaların yalnızca doğrudan delillerin varlığı halinde destekleyici delil olabileceği olduğu savunması:**

Bu faturalara birincil delil niteliği atfedilmemiştir. Faturalar, diğer delilleri desteklemekte ve tamamlamaktadır.

- (155) **Mauri Maya'nın pişmanlık başvurusu kapsamında sunduğu belgelerin incelemeye önemli bir katkıda bulunmadığı, bu belgelerin ancak distribütörler arasında bilgi değişildiğini ve bu bilgilerin üreticilere aktarıldığını ortaya koyabileceği savunması:**

Pişmanlık başvurusu ve bu başvuru sayesinde ulaşılan bilgi ve belgeler; diğer tespitler, ihbar başvuruları ve piyasa verilerine dair analiz ile uyumludur. Pişmanlık başvurusu kapsamında toplantıya katılımlarla ilgili bilgi veren e-postaların yanı sıra fiyat geçişlerine yönelik bilgi içeren e-postalar da sunulmuştur. Dolayısıyla soruşturma konusunun bilgi değişiminden ibaret olduğu savunması gerçekçi değildir.

- (156) **Öz Maya'nın (.....)'a yahut onun bir yakınına herhangi bir ödeme yaptığına ilişkin delil bulunmadığı ve anılan teşebbüsün (.....)'dan herhangi bir hizmet almadığı savunması:**

Mauri Maya'nın pişmanlık başvurusu kapsamında sunduğu ve "Bugün ve diğer hususlar" konulu 17.12.2012 tarihli e-posta ile "Molasses Meeting" konulu 29.01.2013 tarihli e-postalar incelendiğinde, "Spanish" ifadesiyle bahsi geçen (.....) ve ombudsmanın katılacağı görüşme için tarih ve saat belirlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Dolayısıyla Mauri Maya yöneticisinin, ombudsman aracılığıyla Öz Maya yetkilisi (.....) ile iletişim kurduğu açıktır. Nitekim 20.12.2012 tarihinde (.....) ile (.....) arasında yapılan yazışmadan; kararlaştırılan fiyatların uygulanacağı, Dosu Maya yetkilisi (.....)'in tüm şirketlerin 4000 TL aylık net ödemede bulunmasını ve ödeme metodunun her bir şirket

tarafından ayrı ayrı tespit edilmesini önerdiği, miktar ve ödeme metodu ile ilgili görüş sorulduğu anlaşılmaktadır.

- (157) **Kurul kararlarında rakipler arasında iletişimin bilgi değişimi olarak değerlendirilmesi gerektiğinin ve bunun Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik bakımından “diğer ihlaller” kategorisinde yer aldığına dile getirildiği¹⁵, pişmanlık başvurularının diğer ihlaller bakımından dikkate alınmaması gerektiği savunması:**

Rakipler arası iletişimin varlığı soruşturmanın esas tespitlerinden biridir. Bu iletişimin fiyatın birlikte belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirildiği ve bunun yerel seviyede sonuç doğurduğu örneklerin bulunduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ihlalin kartel niteliğinde olmadığını ileri sürmek mümkün değildir.

- (158) **Üreticilerin toplantı yapmak için Atık Gıda Yönetmeliği müzakereleri ve GIDAKAT görüşmeleri gibi pek çok sebebinin bulunduğu, söz konusu toplantıların içeriğinin bir kartele yönelik olduğuna dair tek bir delil bulunmadığı, dolayısıyla yalnızca beraber toplantı yapıldığının ve seyahat edildiğinin tespitinin kartelin varlığının ispatı için yeterli olmayacağı savunması:**

Eldeki tüm bilgiler birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu toplantıların fiyat tespiti amacına hizmet ettiği açıktır. Pişmanlık başvurusunda kartelin varlığını ve kısmi etkisi gösterilmektedir. Ayrıca Dosu Maya, ikinci yazılı savunmasında, temasların sonuç doğurmadığını belirtmekle birlikte taraflar arasında görüşmeler yapıldığını kabul etmiştir.

- (159) **Fırıncılardan bayiye ve bayiden üreticiye ulaşan fiyat bilgilerinin kayda değer bir gecikmeyle geldiği, dolayısıyla üreticilerin birbirlerinin fiyatlarını etkin bir şekilde takip edemediği savunması:**

Üreticilerin birbirlerinin fiyatlarını ve kararlaştırılan fiyatların piyasada ne ölçüde uygulandığını yakından takip ettiğine ilişkin çok sayıda belgenin bulunduğu dikkate alındığında, bu savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

- (160) **Pazar paylarının ciro üzerinden hesaplanmasının fiyat ve satış hacimlerinde meydana gelen değişiklikler konusunda fikir vermediği, örneğin Öz Maya'nın Ocak 2013'te bir önceki yılın aynı dönemine göre satışlarında %22,4 düşüş gerçekleştiği; analizin fiyatların yükseldiği 2012 yılıyla başladığı, ancak Temmuz 2011'deki düşüşün hesaba katılmadığı, fiyat-maliyet ilişkisine uzun dönemde bakıldığında bunların arasında istatistiksel olarak güçlü bir bağ olduğu ve fiyatların maliyetlerdeki artışı belli bir süre sonra takip ettiği savunması:**

Yerinde incelemeler ve başvurular sonucunda elde edilen belgelerden hareketle yapılan çıkarımı desteklemek üzere gerçekleştirilen analizde, esas itibarıyla fiyat-maliyet ilişkisi incelenmiştir. Fiyat geçişine yönelik temasların 2011 yılı sonundan Nisan 2013'e kadar sürdüğüne dair belgelerin varlığı, ayrıca başvurularda fiyatların özellikle 2013 yılı başında artırıldığı yönünde bilgi sunulması nedeniyle, ilgili dönemde 3 yıllık veri incelemeye tabi tutulmuştur. Bu dönemde de, temasların sıklaştığı 2012 yılının bütünü ile 2013 yılı başı üzerinde yoğunlaşmıştır.

I.3.7.2. Dosu Maya'nın Savunmaları ve Değerlendirilmesi

- (161) **2011 yılı ortasından itibaren 2012 yılının sonlarına kadar olan dönemde hammadde maliyetlerinin (özellikle melas fiyatının) önemli ölçüde arttığı, buna karşılık maya**

¹⁵ 08.04.2011 tarih ve 11-24/464-139 sayılı, 08.02.2013 tarih ve 13-13/198-100 sayılı Kurul kararlarına gönderme yapılmıştır.

fiyatlarında aynı ölçüde artış olmadığı, aksine yoğun rekabet nedeniyle fiyat düşüşleri olduğu savunması:

Yukarıda özetlenen savunma, fiyat-maliyet analizine ilişkin bölümde karşılığını bulmuştur.

- (162) **Dosu Maya’da yapılan yerinde incelemelerde rekabet ihlaline delil teşkil edebilecek herhangi bir belgeye rastlanmadığı, soruşturma bildiriminde alıntılanan ve teşebbüsün adının geçtiği belgelerin hiçbirinin Dosu Maya’nın bir rekabet ihlaline taraf olduğunu ispatlamaya yetecek bilgiyi içermediği, bu belgelerin esasen maya üreticileri arasında bir iletişimi göstermekten ziyade, bayilerin pazardaki rekabetten yakınmalarına ilişkin olduğu ve bayileri ilgilendirdiği savunması:**

Önaraştırma aşamasında elde edilen belgeler anılan teşebbüsün anlaşma iradesine katıldığını göstermektedir. Pişmanlık başvurusunda sunulan bilgiler, bu tespiti daha açık bir hale getirmiştir. Soruşturma döneminde Dosu Maya’da yapılan yerinde incelemede sonucunda ise, bu kez anılan teşebbüse ait yazışmalarda anlaşma iradesine ve uygulamasına yönelik güçlü tespitler yapılabilmektedir. Üstelik (.....)’a yapılan ödemelere ilişkin belgelere de ulaşılmıştır.

- (163) **Bayilerin kendi arasındaki rekabetten yakınması ve girişimlerinin sağlayıcıya aktarılması şeklinde bilgiler içeren, kaynak olarak bayilerin ifadelerine dayanan belgelerde, adı geçenlerin bayi mi yoksa sağlayıcı mı olduğunun birbirine karıştığı savunması:**

İncelenen belgelerin önemli bir kısmı, teşebbüs yöneticileri ile bayi yetkililerinin yazışmalarından ve sahaya yönelik gözlemlerin aktarıldığı iletilerden oluşmaktadır. Bu noktada önemli olan, söz konusu iletişim trafiğinin sağlayıcılar seviyesindeki anlaşma iradesine hizmet ediyor olmasıdır. Ayrıca rakip üreticiler arasında temasların bulunduğu gösteren belgelere de ulaşılmış olup pişmanlık başvurusunda sunulan kartel toplantısı bilgilerinin bir kısmı da soruşturma döneminde gerçekleştirilen incelemeler sonucunda teyit edilebilmiştir.

- (164) **Soruşturma raporunda yer verilen belgelerden taraflar arasında bazı görüşmeler yapıldığı anlaşılmakta ise de, bunların tarafların irade uyuşmasını göstermek noktasında yetersiz kaldığı, uygulamanın söz konusu olmadığı savunması:**

Bir taraftan görüşmelerde uzlaşma/anlaşma sağlanmadığını ileri sürülürken, diğer taraftan görüşmelerin yapıldığı ancak uygulamanın söz konusu olmadığından bahsedilmesi çelişkilidir. Zira, uzlaşma/anlaşma olmadan “uygulanamama”dan söz edilemeyeceği aşikardır.

- (165) **Dosu Maya verileriyle üretildiği belirtilen Grafik 3’ün aynı verilerle elde edilen ve savunmada yer verilen grafikten farklı olduğu, yaş maya ortalama değişken maliyetlerinin stabil bir seyir izlemediği savunması:**

Fiyat verileri enflasyondan arındırılmıştır. Bu işlemde, “Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi İMALAT ÜRÜNLERİ (2003=100)” serisi kullanılmıştır. Soruşturma raporunda incelenen dönemin başını temsil eden 2011 Ocak değeri baz (=1) alınarak diğer aylara ait endeks değerleri hesaplanmış ve bunlar kullanılarak fiyat verileri enflasyon etkisinden arındırılmıştır. Aynı işlem, maliyet verileri üzerinde de gerçekleştirilmiştir.

- (166) **Ortalama değişken maliyetlerde 2013 yılında meydana gelen artışın işgücü maliyetlerinden kaynaklandığı, zira anılan yıl itibarıyla Dosu Maya’nın sendikalı işçi çalıştırmaya başladığı savunması:**

Teşebbüsün maliyet kalemleri ve bu kalemlerdeki değişikliklerle ilgili sunduğu verilerde, işçilik giderlerinin de dahil olduğu diğer maliyet kaleminin, toplam maliyet içindeki payı (.....) düzeyindedir. Ancak bu maliyet kalemi içinde işçilik giderlerinin payı bilinemediği ve

14-42/783-346

savunmada bu giderler rakamsal verilerle de temsil edilmediği için, bu hususta değerlendirmede bulunulamamıştır.

- (167) **Teşebbüsün uyguladığı fiyatlar ile katlandığı maliyetler arasındaki ilişki incelenirken sabit maliyetlerin dikkate alınmayıp tamamen üretim maliyetlerine odaklanılmasının doğru olmadığı, dolayısıyla raporda yapılan ilgili değerlendirmelerin önemli eksiklikler içerdiği savunması:**

Yaş maya üreticilerinin taraf olduğu ve benzer konulu geçmiş tarihli soruşturmalarda, fiyat-maliyet analizlerinde üretim maliyetleri kullanılmıştır. Mevcut dosyada da bu yaklaşım benimsenmiştir.

I.3.7.3. Pak Maya'nın Savunmaları ve Değerlendirilmesi

- (168) **Önaraştırma raporunun hazırlanmasının ve soruşturma kararının alınmasının yasal süreler içinde gerçekleştirilmediği savunması:**

Öz Maya'nın iddiası ile aynı içerikte olduğundan burada tekrar edilmemiştir (paragraf no:142).

- (169) **Yeterli bilgi ve belge olmaksızın soruşturma açıldığı, gönderilen belgelerin soruşturma konusunun Pak Gıda ile ilişkisini anlamayı ve layıkıyla savunma yapmayı mümkün kılmadığı savunması:**

Öz Maya tarafından da öne sürülen bu savunma, yukarıda yanıtlanmıştır.

- (170) **Pişmanlık başvurusunda bulunan Mauri Maya'nın ihbar ve iddialarının soruşturmaya temel alındığı, soruşturma bildirim yazısından önce pişman tarafla aktif işbirliğine gidildiği ve taraf vekilinin iddialarının birkaç kez değişerek amaca uygun hale geldiği, iddiaların kanuni sürede Pak Maya'ya bildirilmediği, anılan teşebbüsün başlangıçta soyut iddialarla oyalandığı ve pişmanlık başvurusu sahibinin yanıltıcı bilgileriyle soruşturma raporunun düzenlendiği savunması:**

Mauri Maya 27.05.2013 tarihinde pişmanlık başvurusunda bulunmuştur. Pişmanlık Yönetmeliği'nin 6/1. maddesinin (ç) bendi hükmü doğrultusunda, soruşturma raporunun taraflara tebliğine kadar ilgili bilgiler gizli tutulmuştur. Diğer yandan, pişmanlık süreci içinde Pişmanlık Yönetmeliği'ne uygun olarak başvuru sahibiyle yürütülen işbirliği kapsamında kartel iddialarına yönelik destekleyici bilgiler elde edilmiştir.

- (171) **Mauri Maya'nın GIDAKAT toplantılarını kartel toplantısı olarak gösterdiği, GIDAKAT bünyesindeki faaliyetlerin Anayasal dernek kurma ve faaliyetini sürdürme hakkı çerçevesinde yürütüldüğü savunması:**

Pişmanlık başvurusu kapsamında sunulan belgelerden yalnızca birinde GIDAKAT'ın adı geçmektedir. Bunun dışında, kartel toplantılarının GIDAKAT bünyesinde ya da anılan Derneğin faaliyetleriyle bağlantılı olarak yapıldığına ilişkin herhangi bir tespit bulunulmamıştır. Ayrıca ilgili savunmanın ekinde bulunan, GIDAKAT'a ilişkin belgelerin bir kısmı resmi kurumlara yönelik yazışmalar, diğer kısmı da Derneğin toplantı duyurularından oluşmaktadır. Söz konusu toplantıların tarihlerinin ve gündemlerinin, kartel toplantılarının tarihlerinden ve konularından farklı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla savunmada sözü edilen toplantıların soruşturma konusuyla ilgisi bulunmamaktadır.

- (172) **Soruşturma bildiriminde uyumlu eylem, anlaşma veya teşebbüs birliği kararı şeklinde somut bir ihlal tanımlaması yapılmadığı, aksine eldeki e-postaların Pak Maya'nın diğer teşebbüslerden bağımsız hareket ettiğini gösterdiği, Pak Maya'da yapılan yerinde incelemelerde teşebbüsün ihlale katıldığına dair herhangi bir belge bulunmadığı savunması:**

14-42/783-346

- Şikayet/ihbar başvurularında, “maya üreticilerinin aralarında anlaşmak suretiyle ekmek üretiminde kullanılan yaş maya fiyatlarını yükselttikleri” ileri sürülmüştür. Yürütülen önaraştırmanın konusunu bu iddia oluşturmuştur. Bu çerçevede 4. madde kapsamında 4054 sayılı Kanun’un ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi amacıyla soruşturma açılmıştır. Yerinde incelemelerde elde edilen ve pişmanlık başvurusunda sunulan belgeler, amaç ve etki yönüyle ihlalin varlığını göstermektedir. Dolayısıyla somut bir ihlal tanımlaması yapılmadığına ilişkin itiraz dayanaksızdır.

- Belgelerde karşılaşılan ve fiyat anlaşmasının il ve ilçelerde uygulanmasında teşebbüs seviyesinde gözlenen sapmalara işaret eden ifadeler ise; ihlalin varlığını değil, ağırlığını ilgilendirmektedir. Zira pişmanlık başvurusunda kabul edildiği üzere, tüm tarafların anlaşma iradesine katıldığı tespit edilmiştir.

- Bu noktada, uygulamanın tüm tarafların katılımıyla tamamen veya bir süre başarılı olduğunu gösteren ifadelerle de karşılaşılmış olması önem arz etmektedir. Sayısı daha fazla olmakla birlikte, bunun belirgin örnekleri Mauri Maya, Öz Maya ve Dosu Maya’nın sırasıyla 02.08.2012, 12.10.2012 ve 11.11.2012 tarihli yazışmalarıdır.

- Pak Maya’nın adının geçtiği yazışmalarda, anılan teşebbüsün rakiplerinden bağımsız hareket ettiği yönünde ifadeler içeren belgeler az sayıda olmamakla birlikte; yine il/ilçeler bazında Pak Maya’nın fiyat toplantılarına katıldığı, rakipleriyle birlikte fiyat geçişi amaçladığı, rakibine taahhütte bulunduğu ve fiyat düzenleme kararına anlayış gösterdiği gibi tespitleri içeren belgelerin varlığı da dikkat çekmektedir.

(173) **Soruşturma raporunda fiyat-maliyet karşılaştırması yapılırken üretim maliyetinin dikkate alındığı, ancak bu analizde ticari maliyetlerin kullanılması gerektiği, 2013 yılı başındaki fiyat artışının maliyetlerdeki artıştan kaynaklandığı savunması:**

Yaş maya üreticilerinin taraf olduğu ve benzer konulu geçmiş tarihli soruşturmalarda, fiyat-maliyet analizlerinde üretim maliyetleri kullanılmış olup, mevcut dosyada da aynı yöntem izlenmiştir. Fiyat-maliyet analizine, yukarıda ilgili bölüm altında yer verilmiştir.

(174) **Pak Maya’nın ek süre talebinin reddedilmesinin savunma hakkının kısıtlanmasına yol açtığı itirazı:**

4054 sayılı Kanun’un 45. maddesinin ikinci fıkrasında, soruşturma raporunun tebliğinden sonraki savunmalar için ek süre talebinin kabul edilebileceği düzenlenmiştir. Söz konusu savunmalar ikinci ve üçüncü yazılı savunmalara tekabül etmekte olup, ilk yazılı savunma için ek süre verilmesi mümkün değildir.

(175) **Soruşturma bildiriminde ihlalin 2012 yılı ve 2013 yılı başında gerçekleştirildiği ifade edilmekle birlikte, iddiaların dayandırıldığı e-postalardan ikisinin 2011 yılına ait olduğu, 2013 yılıyla ilgili hiçbir bilgi veya belge mevcut olmadığı savunması:**

Önaraştırma ve soruşturma dönemlerinde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen yazışmalar, yine aynı dönemlerde temin edilen fiyat/satış/maliyet verileri, pişmanlık ve ihbar/şikayet başvurularında sunulan bilgi ve belgeler, 2011-2013 döneminde soruşturma konusu ilgilendiren gelişmeleri kapsamaktadır.

(176) **Kurulun 27.06.2000 tarihli kararında, paralel fiyat artışlarının rakipler arası iletişimle desteklenmediğinin ve pazarın yapısından kaynaklandığının kabul edildiği; 01.08.2002 tarihli Kurul kararında, kartel iddiasını destekleyecek belge bulunamadığından bahisle ve benzer gerekçelerle soruşturma açılmasına gerek görülmediği; 05.03.2009 tarihli kararda yine benzer değerlendirmeler yapıldığı; işbu dosyada Pak Maya’nın rakipleriyle irtibatını gösterir belgeler bulunmamasına karşın teşebbüs hakkında soruşturma açılmasının çelişkili olduğu savunması:**

14-42/783-346

Soruşturma taraflarının anlaşma iradesine ve bunun uygulanmasına katılımına ilişkin değerlendirmelere, kararın ilgili kısımlarında yer verilmiştir.

(177) **Pak Maya'nın fiyat yükseltilmesini empoze edebileceği bir bayilik sistemi bulunmadığı savunması:**

Soruşturma konusu iddia, yaş ekmek mayası üreticilerinin anlaşarak fiyatları belirlediği yönündedir. Bayilerle olan iletişim, anlaşmanın uygulamaya geçirilmesine yöneliktir. Bayilik sisteminin olmaması veya satış yaptığı müşterileri bayi olarak adlandırmaması, Pak Maya'nın anlaşma iradesine katkıda bulunmadığı anlamına gelmemektedir.

(178) **Mauri Maya'da bulunan 28.12.2011, 04.01.2012, 05.03.2012 ve 02.08.2012 tarihli e-postalar ile Öz Maya'dan elde edilen 17.02.2012, 25.07.2012, 27.07.2012 ve 29.08.2012 tarihli e-postaların Pak Maya'nın belirlenen fiyatlara uymadığını ve rekabetçi davrandığını gösterdiği savunması:**

Pak Maya'nın itirazı, ihlalin varlığını değil, ağırlığını ilgilendirmektedir.

(179) **Öz Maya'dan alınan 23.07.2012, 27.07.2012, 03.09.2012 ve 15.10.2012 tarihli e-postaların herhangi bir anlaşma veya işbirliğinin olmadığını gösterdiği savunması:**

Soruşturma açılmasına dayanak oluşturan bazı yazışmaların içeriği reddedilirken, bazıları üzerinden savunma yapılması tutarsızlık arz etmektedir. Üstelik sözü edilen iletilerde, İnegöl'de Öz Maya ve Pak Maya bayilerinin önerilen fiyattan maya satmaya çalıştığı; İzmir'de Pak Maya'nın da dahil olduğu üç rakibin 32 TL/koli fiyatı amaçladığı, Pak Maya Ankara Bölge Müdürü ile görüşüldüğü gibi dikkat çekici ifadeler bulunmaktadır.

(180) **Öz Maya'dan alınan 27.07.2012 tarihli e-postada piyasadaki birtakım duyumlardan bahsedildiği, duyumlara dayalı olarak soruşturma açılmayacağı savunması:**

Önaraştırma döneminde yapılan yerinde incelemeler sonucunda dosya konusuyla ilgili çok sayıda belgeye ulaşılmış olup soruşturmanın tek bir belgeye veya duyumlara dayanılarak açılmış olması söz konusu değildir.

(181) **Öz Maya'dan alınan 14.10.2012 tarihli e-postaya göre, Konya'da fiyat rekabetini Pak Maya müşterisinin sağladığı savunması:**

Pak Maya'nın itirazı, ihlalin varlığını değil, ağırlığını ilgilendirmektedir.

(182) **Önaraştırma döneminde bulunan e-postaların genelinin taraf teşebbüslerden ikisinin çalışanlarınca ve müşterilerince kaleme alındığı savunması:**

Soruşturmada bulunan belgelerle birlikte Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın üst düzey yöneticilerinin dosya konusuyla ilgili çok sayıda yazışmasına ulaşılmıştır. Bu belgelerin bazıları, Pak Maya'nın anlaşma iradesine katıldığı yönünde ifadeler içermektedir. Dahası, pişmanlık başvurusu kapsamında bunu daha netleştiren ve özellikle kartel toplantılarını konu alan bilgiler de sunulmuştur.

(183) **E-postalardaki ortak şikayetin, teşebbüslerin fiyatlarını arttırmaya çalışırken diğer firmaların buna uymadığı yönünde olduğu savunması:**

İncelenen yazışmalarda karşılaşılan, anlaşma iradesinin ve fiyat geçişi teşebbüslerinin başarısına dair ifadelerle ilişkin yukarıda yapılan değerlendirmeler, bu savunma bakımından da geçerlidir.

(184) **Pak Maya'nın fiyat artışlarının diğer firmaların beklentileriyle değil, maliyet artışının zorunlu kıldığı durumlarda gerçekleştiği savunması:**

Soruşturma taraflarından temin edilen verilerle gerçekleştirilen analize ilgili bölümde ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Söz konusu çalışmada, fiyat-maliyet ilişkisi de sorgulanmıştır.

- (185) **Yaş maya pazarında ürünün homojen olduğu, ancak fiyatın iller bazında farklılaşabildiği, dolayısıyla piyasa yapısının kartel oluşumuna uygun olmadığı, Pak Maya haricindeki teşebbüslerin İstanbul'da yaptığı toplantıların GIDAKAT paralelinde yapılmış yerel toplantılar olduğu savunması:**

Çeşitli nedenlere bağlı olarak fiyatın yerel pazarlarda farklılaşması mümkündür. Bu nedenle, eski Kurul kararlarında olduğu gibi, aylık ortalama satış fiyatları dikkate alınarak fiyat-maliyet ilişkisi sorgulanmıştır. Öte yandan, alıntılanan bazı belgeler, yerel seviyede dört firmanın da aynı fiyatı uyguladığını veya uygulayacağını göstermektedir.

I.3.7.4. Mauri Maya'nın Savunması ve Değerlendirilmesi

- (186) **Mauri Maya'nın pişmanlık başvurusunun kartelin kapsamı, amacı, katılımcıları ve süresi bilgilerini içerdiği, bu bağlamda Kurulun söz konusu başvuru üzerine verdiği ceza indirimi kararının dayanaktan yoksun olduğu, böyle kararların pişmanlık programlarının başvuruları teşvik edici amacına ters düştüğü, Kurulun, ilgili Yönetmelik'in 4. ve 7. maddeleri kapsamındaki takdir yetkisini bağışıklık verilmesi yönünde kullanması gerektiği savunması:**

Pişmanlık başvurusu ve soruşturma sürecinde devam eden aktif işbirliğinin niteliği dikkate alınarak, Mauri Maya'ya para cezası uygulanmamıştır.

I.3.8. Gerekçe ve Hukuki Dayanak

I.3.8.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (187) Önaraştırma ve soruşturma dönemlerinde yapılan yerinde incelemelerde, dosya konusuyla ilgili çok sayıda belge elde edilmiştir. Bu belgelere ilişkin tespitler aşağıda özetlenmiştir:

- Yaş ekmek mayası üreticisi dört teşebbüsün, fiyat tespiti ve bunun uygulanması amacıyla birçok teması olmuştur. Dosyada alıntılanan ilgili belgeler 27.11.2011-19.03.2013 dönemine aittir.
- Fiyat geçişlerinin uygulanması üretici firmalar tarafından sahada takip edilmiştir. Bu amaçla, firmaların üst düzey yöneticileri ile daha alt düzey yöneticileri ve bölge satış sorumluları arasında yoğun bir iletişim söz konusudur. Firmaların gözlemleri kendi bayileriyle sınırlı kalmamış, rakip davranışları üzerinde de yoğunlaşmıştır.
- Belgelerin önemli bir kısmında, yerel seviyede fiyat uygulamasında karşılaşılan sorunlar anlatılmaktadır. Bunun yanında, uygulamanın tüm tarafların katılımıyla tamamen veya bir süre başarılı olduğunu gösteren ifadelerle karşılaşılmıştır. Sayısı daha fazla olmakla birlikte, bunun belirgin örnekleri:
 - i. Mauri Maya'nın 02.08.2012 tarihli yazışmasına göre; İzmir ve çevresi, Denizli merkez ve ilçeleri, Konya, Isparta Bölgesi ve Eskişehir merkez,
 - ii. Öz Maya'nın 12.10.2012 tarihli yazışmasına göre; Şanlıurfa Merkez, ayrıca ekli tabloda Şırnak, Siirt, Mardin, Muş, Hakkari, Doğubeyazıt,
 - iii. Dosu Maya'nın 11.11.2012 tarihli yazışmasına göre ("22.10.2012 / 11.11.2012 arası Rakip ve Bizim Ortalama Satış Fiyatlarımız" başlıklı tablo); Manisa, Muğla, Bingöl, ayrıca rakiplerle görüşüldüğünün ve geleceğe yönelik olarak fiyat geçişinin gerçekleştirileceğinin belirtildiği Isparta, Burdur, Batman ve Mardin.
- İstenen düzeyde sonuç elde edilememekle birlikte tarafların bir kısmının fiyat geçişi teşebbüsünde bulunduğu açıklandığı belgeler de bulunmaktadır.
- Bazı e-postalarda, yazışmayı gerçekleştiren teşebbüsün fiyat geçişleri bakımından istekliliği ve kararlılığı açıkça görülmektedir.

14-42/783-346

- İncelenen e-postalarda, benzer ifadeler kullanıldığı ve aynı gözlemlerin aktarıldığı dikkat çekmektedir. Örneğin Mauri Maya'nın 04.01.2012, 18.01.2012, 01.02.2012, 18.02.2012 tarihli ve Öz Maya'nın 17.02.2012 tarihli yazışmalarında genel olarak veya bazı iller özelinde 25 TL/koli fiyatından söz edilmektedir. Öz Maya'da bulunan 14.08.2012, 29.08.2012, 31.08.2012 tarihli iletilerde "16 Temmuz fiyat geçişi", 11.10.2012 tarihli belgede ise "Temmuz 2012 fiyat geçişi" ifadeleri kullanılmıştır. Ayrıca "fiyat geçişi" ibaresiyle, Öz Maya ve Dosu Maya yazışmalarında sıklıkla karşılaşılan; Mauri Maya belgelerinde ise, benzer bir şekilde "yeni fiyata geçme" gibi ifadeler tercih edilmiştir.
- (188) Dosya konusu incelemeyi tetikleyen başvurularda özellikle 2012 yılı sonunda ve 2013 yılı başında uygulamanın etkili olduğu vurgulanmıştır. Pişmanlık başvurusunda yine bu doğrultuda açıklamalarda bulunulmuştur. Eldeki belgelerin bir kısmının da bu döneme ait olması, sözü edilen iddiayı/açıklamayı desteklemektedir. Nitekim 02.01.2013 ve 03.01.2013 tarihli iki e-postada, Ankaralı fırıncıların maya firmaları ve fiyatlara gelen zamlarla ilgili toplantı yapacağı, konuyu Rekabet Kurumuna intikal ettireceği bilgisi sunulmuş ve bu durumun çok ciddi olduğu vurgulanmıştır.
- (189) Pişmanlık başvurusunda yapılan önemli açıklamalardan biri de, (.....)'ın kartelin yürütülmesini kolaylaştırmak üzere ombudsman olarak görevlendirildiği ve bunun karşılığında da firmaların her birinin, (.....)'ın kızı olan (.....)Şubat 2013 ve Mart 2013 aylarına ait toplam 3 adet aylık 5.194 TL ödeme yaptığı yönündedir. Başvuruda Mauri Maya'nın (.....)'a yaptığı üç ödemenin belgeleri de sunulmuştur. Dosu Maya'da yapılan yerinde incelemede bulunan, (.....)'a yapılmış ödemeye ilişkin şirket içi yazışmalar ve dekont örneği, pişmanlık başvurusundaki açıklamayı net bir şekilde teyit etmiştir.
- (190) Ağırlıklı olarak pişmanlık başvurusu kapsamında sunulan e-postalarda olmak üzere, ilgili belgelerde "Lütfen bilgisayarınızdaki piyasa ve fiyat ile ilgili tüm mesajları silin.", "Bu mesajı 10 dakika içerisinde sileceğim.", "Bu mesajı kısa süre içerisinde sileceğim", "Bu e-postayı gönderdikten sonra acilen sileceğim." gibi ifadelerle karşılaşılmıştır. Buradaki endişenin temelinde olası bir Rekabet Kurumu incelemesi bakımından delil yaratmama endişesi olduğu açıktır. Birden fazla soruşturmaya muhatap olmuş bir piyasanın oyuncularının işaret edilen endişesi, doğal olduğu kadar kasıt unsurunun varlığına da işaret etmektedir.
- (191) İncelenen yazışmalar, teşebbüsün üst düzey yöneticileri, bölge satış sorumluları ve bayi yetkilileri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu durum, eldeki delillerin niteliği ve ciddiyeti bakımından önemlidir.
- (192) Pişmanlık başvurusu kapsamında gönderilen yazılarda; tarafların yaş ekmek mayası fiyatlarını belirlemek amacıyla birçok görüşme gerçekleştirdiği kabul edilmiş, bunu desteklemek üzere açıklamalarda bulunulmuş ve belgeler sunulmuştur. Buna göre;
- Kasım 2011-Nisan 2013 döneminde tarafları temsilen hissedar veya üst düzey yönetici konumundaki kişilerin katıldığı, en fazla yedi kişilik toplantılar yapılmış,
 - bunlardan özellikle 20.12.2012 tarihinde gerçekleştirilen toplantı, etkisi Ocak 2013'te görülecek şekilde sonuç doğurmuş,
 - Mauri Maya üst düzey yönetimi toplantıyla ilgili yazışmalar gerçekleştirmiş,
 - Uskumru Balık Restoran'da yapıldığı belirtilen toplantılardan birinin (04.04.2013) ödeme kaydına burada yapılan yerinde incelemede, diğerine (31.01.2013) ise Öz Maya'da yapılan yerinde incelemede ulaşılmıştır.
- (193) Soruşturma taraflarının fiyat toplantılarına, (.....)'a verilen göreve ve (.....)'ın kızına yapılan ödemelere ilişkin bilgi sunulan pişmanlık başvurusu, esas itibarıyla şikayet/ihbar başvurularının içeriğiyle ve yerinde incelemede bulunan belgelere ilişkin tespitlerle örtüşmektedir. Sonuç itibarıyla, tarafların 2011-2013 yıllarında sıklıkla temas halinde

14-42/783-346

olduğu, birlikte fiyat artışı girişimlerinde bulunduğu ve bu girişimlerin 2013 yılı başında daha belirgin bir şekilde olmak üzere sonuç doğurduğu görülmektedir.

- (194) 24.02.2014 tarihli ihbarda, pişmanlık başvurusunda sunulan bilgilerin dışında, yeni iddialarda bulunulmuştur. Bu kapsamda, tarafların bazı yetkililerinin Gaziantep, Adana ve Ankara'da görüşmeler gerçekleştirdiği, bir Adana-Ankara uçuşunda birlikte olduğu açıklamaları yapılmıştır. THY ile yapılan yazışmalar sonrasında, Öz Maya Satış Müdürü (.....) ile Dosu Maya CEO'su (.....)'ın 11.09.2012 tarihli uçuşta birlikte olduğu teyit edilmiştir. Ayrıca pişmanlık başvurusunda bulunan taraf vekilinin 27.02.2014 tarihli yazısında, belirtilen illerdeki toplantılarla ilgili destekleyici açıklamalarda bulunulmuş ve bazı belgeler gönderilmiştir. Böylece ihbarcının sunduğu toplantı ve yolculuk bilgileri, bazı düzeltme ve ilavelerle birlikte doğrulanmıştır.
- (195) Diğer yandan, piyasada maliyetler ve fiyatlama davranışlarını göstermek amacıyla, taraflardan birtakım bilgiler istenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, piyasanın işleyişine ve teşebbüslerin davranışlarına dair şu belirlemeler yapılmıştır:
- Yaş maya üreticilerinin pazar payları 2011, 2012 ve 2013 yıllarında neredeyse sabit düzeyde denebilecek ölçüde sınırlı değişkenlik göstermiştir. Bu durum pazarın durağanlığını göstermektedir.
 - Talep, kış aylarında yüksek (en yüksek Aralık ve Ocak) ve yaz aylarında düşük (en düşük Temmuz ve Ağustos) olacak şekilde bir döngü takip etmektedir.
 - Yaz aylarında talebin düşmesi yönündeki mevsimsel döngüye rağmen, 2012 yılı yaz aylarında fiyatlar talep düşüşünden etkilenmemiştir. Öte yandan, bu dönemde maliyetler de fiyat seviyesindeki yüksekliği gerekçelendirecek şekilde artmamıştır.
 - Aralık 2012-Ocak 2013 döneminde, her bir firmanın maliyetinde hafif bir düşüş olmasına karşın, şiddetli bir fiyat artışı gerçekleşmiştir. Bu artış, talepteki artışla da desteklenemeyecek seviyededir.
 - Bunun ardından, 2013 yılı fiyatları, yine aynı yılın yaz aylarına kadar olan dönemdeki talep düşüşünü izlememiş ve yüksek kalmıştır. Ayrıca fiyat-maliyet marjı, önceki yıllarda olandan daha genişlemiştir.
- (196) Verilerin analizi, başvurular çerçevesinde elde edilen bilgi ve belgelerin incelenmesiyle yapılan tespitlerle uyumlu bir tablo ortaya koymaktadır. Sonuç itibarıyla, soruşturma taraflarının fiyat belirlemeye yönelik temaslarının yoğunlaştığı dönemin genelinde, fiyatlar talep ve maliyetle açıklanamayacak şekilde artmıştır. Ayrıca yine başvurularda vurgulandığı üzere, 2013 yılının başında bu durum çok daha belirgin bir hal almıştır.
- (197) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında yer verildiği üzere, rekabetin sınırlandırılması amaçlı veya bu etkiyi doğuran ya da doğurabilecek olan anlaşma, eylem ve kararlar 4. madde kapsamında 4054 sayılı Kanun'a aykırıdır. İhlal tespitinde bulunabilmek için, amaç ve etki unsurlarından birinin ortaya konulması yeterlidir. (a) bendinde, satım fiyatının belirlenmesi, madde kapsamındaki haller arasında sayılmıştır. Aşağıda açıklanacağı üzere, yaş ekmek mayası üreticilerinin birlikte fiyat belirlemesi, anılan bentte verilen örneğe uygun olup Kanun'un 4. maddesi kapsamındadır.
- (198) Taraflar 2011 yılı sonlarından Nisan 2013'e kadar, fiyat belirlemeye yönelik olarak temas halinde olmuştur. Pişmanlık başvurusunda, ilgili taraf bunu kabul etmiş ve fiyat toplantılarına dair bilgiler sunmuştur. İhlal iradesiyle gerçekleştirilen görüşmeler, hem yönetim seviyesinde hem de sahada bölge sorumluları aracılığıyla ve bazen de bayiler üzerinden yürütülmüştür. Üstelik fiyat anlaşmasının etkili uygulanabilmesi amacıyla bir kişi ombudsman olarak görevlendirilmiş ve bunun karşılığında anılan kişinin kızına ödeme yapılmıştır. Dolayısıyla amaç unsuru, ortak iradenin varlığı ve bu yönde gerçekleştirilen iletişim/işbirliği bakımından, açıkça ortaya konulmuştur.

14-42/783-346

- (199) İhlalin varlığı sonucuna varabilmek için amaç unsurunu göstermek yeterli olmakla birlikte, anlaşmanın piyasada etki doğurduğu da ayrıca tespit edilmiştir. Başvurularda özellikle 2012 yılı sonu ve 2013 yılı başında olmak üzere, anlaşmanın sonuç doğurduğu belirtilmiştir. Soruşturma döneminde taraflardan temin edilen veriler analize tabi tutulduğunda da, vurgulanan dönemdeki etki belirgin bir şekilde gösterilmiştir. Yerinde incelemelerde elde edilen belgelere göre ise, iller ve ilçeler seviyesinde farklı tarihlerde anlaşma doğrultusunda uygulamalar söz konusu olmuştur.
- (200) Özetle soruşturma konusu anlaşmanın amaç ve etki yönüyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (201) Bu noktada, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarının söz konusu anlaşma bakımından geçerli olup olmadığı değerlendirilmiştir. Soruşturma konusu anlaşma fiyat tespiti amaçlı olup piyasada etki de doğurmuştur. Bu tür anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında açık ihlal oluşturan haller arasındadır. Yaş ekmek mayası üreticilerinin satış fiyatlarını yükseltmesi sonucunda, Kanun'un 5. Maddesi kapsamında herhangi bir gelişme veya iyileşmenin söz konusu olmayacağı ve tüketicilerin bundan faydalanmayacağı kuşkusuzdur. Nitekim savunmalarda ve taraflarla yapılan diğer yazışmalarda bu yönde herhangi bir açıklama gündeme getirilmemiştir. Dolayısıyla soruşturma konusu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulamamıştır.

1.3.8.2. İdari Para Cezasının Belirlenmesine İlişkin Değerlendirme

- (202) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* şeklindedir.
- (203) Bu çerçevede; Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen Dosu Maya, Öz Maya, Pak Maya ve Mauri Maya hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında idari para cezası uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir. İdari para cezası, Kanun'un 16. maddesi ile bu maddenin son fıkrası uyarınca yürürlüğe konulan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar İle Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Ceza Yönetmeliği) çerçevesinde belirlenmiştir.
- (204) Soruşturma, yaş maya üreticilerinin fiyat tespitine yöneliktir. İhlal olduğu sonucuna varılan bu uygulamanın, Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlandığı üzere "Kartel" tanımı kapsamına girdiği değerlendirilmiştir. Bu nedenle, temel para cezasının hesaplanmasında aynı Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası dikkate alınmıştır. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin % 2'si esas alınacaktır.
- (205) Yerinde incelemelerde bulunan ilgili belgeler 2011 yılı sonunda başlayan ve 2013 yılı Nisan ayında sonlanan döneme aittir. Pişmanlık başvurusu sahibinin sunduğu kartel toplantıları tarihleri de bu dönemle örtüşmektedir. Dolayısıyla ihlal süresinin tüm taraflar bakımından bir yıldan uzun olduğu anlaşılmaktadır. Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin süresinin bir yıldan uzun beş yıldan az ve 27.11.2011-19.03.2013 tarihleri arasında olduğu göz önünde bulundurularak temel para cezası miktarı yarısı oranında artırılmış ve %3 oranı dikkate alınmıştır. Geçmiş tarihli soruşturmalar sonucunda Öz Maya, Pak Maya ve Mauri Maya'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal ettiğinin tespit edilmesi nedeniyle ihlalin tekerrürü söz konusudur. Bu durum, Yönetmeliğin 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi çerçevesinde ağırlaştırıcı

14-42/783-346

unsur olarak kabul edilmiştir. Buna göre tekerrürden dolayı Öz Maya, Pak Maya ve Mauri Maya'nın ceza oranı yarısı oranında artırılarak %4,5 oranında idari para cezası öngörülmüştür.

- (206) Dosu Maya, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'ndan Akmaya İktisadi ve Ticari Bütünlüğü'nü devralmak için kurulmuştur. 2010 yılı Temmuz ayında gerçekleşen ihale ile Akmaya İktisadi ve Ticari Bütünlüğü'nün üretim tesisleri, markalar ve stoklar Dosu Maya'nın kontrolüne geçmiş, tüzel kişilik ise ortadan kalkmıştır. Geçmişte Akmaya İktisadi ve Ticari Bütünlüğü'nün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal ettiğine ilişkin yaptığı davranışlardan yeni şirketin sorumlu tutulamayacağı kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla Dosu Maya açısından, para cezasının hesaplanmasında tekerrür kapsamında ele alınacak davranışlar söz konusu değildir.
- (207) Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince Dosu Maya, Öz Maya ve Pak Maya'nın gelirlerinin önemli bir kısmını ihracat gelirlerinin oluşturduğu göz önünde bulundurularak para cezasında indirim gidilmiştir. Pak Maya'nın ayrıksı davrandığı da dikkate alınarak 3/5 oranında indirim uygulanmış ve teşebbüse %1,8 oranında idari para cezası verilmiştir. Öz Maya'ya yukarıda verilen nedenle 2/5 oranında indirim uygulanarak %2,7 oranında idari para cezası verilmiştir. Dosu Maya'ya ise yine aynı nedenle 2/5 oranında indirim uygulanarak %1,8 oranında idari para cezası verilmiştir.
- (208) Son olarak Pişmanlık Yönetmeliği'nden yararlanmak üzere yapılan ve 13-40/515-MP sayılı Kurul kararı ile kabul edilen başvuru ve ilgili tarafla yürütülen işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınarak, Pişmanlık Yönetmeliği'nin 4. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Mauri Maya'ya idari para cezası verilmemiştir.

J. SONUÇ

- (209) 20.06.2013 tarih, 13-39/498-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;
1.
 - Dosu Maya Mayacılık A.Ş.
 - Mauri Maya Sanayi A.Ş.
 - Öz Maya Sanayi A.Ş.
 - Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.'nin

aralarında anlaşarak ekmek üretiminde kullanılan yaş maya fiyatlarını yükseltmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine OYBİRLİĞİ ile,

2. Söz konusu anlaşmalara, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları taşımaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağına OYBİRLİĞİ ile,

3. Bu nedenle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü ve beşinci fıkrası ile "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in;

a) 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % 1,8'i oranında olmak üzere;

14-42/783-346

- Dosu Maya Mayacılık A.Ş.'ye 2.663.766,34 TL

b) 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi, 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % 2,7'si oranında olmak üzere;

- Öz Maya Sanayi A.Ş.'ye 5.754.137,30 TL

c) 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi, 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % 1,8'i oranında olmak üzere;

- Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.'ye 5.631.716,90 TL

idari para cezası verilmesine Kurul Üyesi Reşit GÜRPINAR'ın farklı gerekçesi ve OYÇOKLUĞU ile,

4. Mauri Maya Sanayi A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü ve beşinci fıkrası ile "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi, 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %4,5'i oranında idari para cezası verilmesi gerekmele birlikte; adı geçen teşebbüs tarafından Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten yararlanmak üzere yapılan ve 13-40/515-MP sayılı Kurul kararı ile anılan Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü kapsamında kabul edilen başvuru ve yürütülen işbirliğinin niteliği, etkinliği ile zamanlaması dikkate alınarak, aynı Yönetmeliğin 4. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Mauri Maya Sanayi A.Ş.'ye idari para cezası verilmemesine OYÇOKLUĞU ile

Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ **(22.10.2014 tarih ve 14-42/783-346 sayılı Kurul Kararı)**

Dosya mevcudu belgelerden Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş. bakımından ihlalin devam ettiği sürenin bir yıldan kısa (Ağustos 2012- Ocak 2013) olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle temel para cezasının hesaplanması safhasında "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin üçüncü fıkrası (a) bendi kapsamında artırım yapılmaması, dolayısıyla adı geçen teşebbüse daha düşük miktarda idari para cezası verilmesi gerektiği kanaatinde olduğumdan çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır.

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Başkan

**Rekabet Kurulu'nun 22.10.2014 Tarih ve 14-42/783-346 Sayılı Kararına
KARŞI OY**

Rekabet Kurulu çoğunluğunun hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden pişmanlık başvurusunda bulunan Mauri Maya Sanayi A.Ş 'ye tam bağışıklık sağlanarak ceza verilmemesi yönündeki kararına katılmıyorum.

Şöyle ki;

Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 'para cezası verilmemesi' başlıklı 4'ncü maddesinde tam bağışıklık verilmesinin koşulları düzenlenmiştir.

Bu düzenleye göre tam bir bağışıklık iki halde söz konusu olabilir. İki, önaraştırma kararı verilmeden evvel yönetmelik çevresinde başvuruda bulunulması halidir. İkincisi ise, Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden soruşturma raporunun tebliğine kadar geçen sürede yapılan başvuru şeklindedir. Yönetmelik hükümleri ilk durumda usulünce başvuru koşulları sağlanması şartıyla herhangi bir başka şarta yer verilmeksizin tam bağışıklığın sağlanacağını hükme bağlamışken; önaraştırma kararından sonra yapılacak başvurularda ise Kanunun 4'ncü maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak delillerin elde edilememesi halini bu hükmün uygulanabilmesi için şart koşmuştur.

Bu düzenleme ışığında somut soruşturma dosyasına da pişmanlık başvurusunda bulunan teşebbüsün durumu değerlendirildiğinde, anılan teşebbüs Kurulca verilen önaraştırma kararı ve bu karara dayanılarak yapılan yerinde incelemelerden sonra başvuruda bulunmuştur. Bu başvuru zamanlaması gözetildiğinde, yönetmeliğin 4'ncü fıkrasının ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilebilecektir. Yukarıda da bahsedildiği gibi bu gibi durumlarda tam bir bağışıklıktan söz edilebilmesi için önaraştırma sonucunda elde edilen delillerin bir kartel anlaşmasını ortaya koyacak niteliğe haiz olmaması gerekir.

Oysaki somut dosyada önaraştırma kararından sonra pişmanlık başvurusu öncesi yapılan yerinde incelemeler de soruşturma yapılan teşebbüslerde ve pişmanlık başvurusunda bulunan teşebbüste Kurulu ihlal sonucuna ulaştıracak çok sayıda somut belge elde edilmiştir. Bunun yanında pişmanlık başvurusundan bağımsız olarak dosyada ihbarcı olarak başvuruda bulunan gerçek kişi bir kartel anlaşmasının varlığını gösterecek toplantıların yapıldığına ilişkin delilleri ortaya koymuş bu bilgiler pişmanlıkta bulunan tarafça başta verilmemiş daha sonra yapılan yazışmalarla teyit edilmiştir.

Pişmanlık başvurusu öncesi yerinde incelemelerde ele geçen çok sayıda somut belge ve ihbarcı tarafından ortaya konan doğruluğu başka yollarla da (uçuş bilgileri, faturalarla) teyit edilmesi mümkün olan deliller gözetildiğinde; pişmanlıkta bulunan teşebbüsün başvurusu olmasa dahi Kanunun 4 'ncü maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak delillerin somut dosyada bulunduğu, elde edilen delillerin piyasa da oluşan fiyat paralelliği ile birlikte değerlendirilmesi halinde ihlal sonucuna ulaşılmasının kaçınılmaz olduğu anlaşılmaktadır.

Kaldı ki Rekabet Kurulu geçmiş tarihli yargı denetiminden de geçerek kesinlik kazanan ilgili sektördeki firmalar hakkında yapmış olduğu soruşturma sonucunda karara konu bu dosyadan farklı olarak teşebbüsler arasında iletişime rast gelmemesine rağmen sadece teşebbüsler arasında ki fiyat benzeşmesinden yola çıkarak teşebbüslerin uyumlu eylem içinde oldukları ve yasanın 4'ncü maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Somut dosyada ise pazarda birçok ilde sözü edilen geçmiş soruşturmada ki benzer biçimde fiyat benzerliğinin yanında firmalar arasında iletişimi ve anlaşmayı gösterecek çok sayıda kanıt ulaşılmıştır. Dolayısıyla bu soruşturma özelinde " pişmanlık başvurusu olmasa ihlal sonucuna ulaşamazdı" biçimde bir yargıya ulaşmak yerleşik Kurul uygulamaları ve maddi gerçekler karşısında mümkün değildir.

Tüm bu değerlendirmeler karşısında; önaraştırma sonucunda elde edilen delillerin hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin ihlal içinde olduklarını kanıtlamaya yeterli olduğundan, pişmanlık başvurusunda bulunanın sunmuş olduğu delillerin niteliği, zamanlaması gözetildiğinde anılan başvurunun yönetmeliğin 5'nci maddesinde belirlenen ceza indirimine konu olabileceği, tam bağışıklık için gerekli koşulları taşımadığı kanaatinde olduğumdan çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

**II.Başkan
Kenan Türk**

**Rekabet Kurulu'nun 22.10.2014 Tarih ve 14-42/783-346 Sayılı Kararına
KARŞI OY VE FARKLI GEREKÇE**

Kurulumuz mezkur Kararının 3.maddesi ile, 4054 Sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. ve 5.fıkrası ile "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası, 7.maddesinin birinci birinci fıkrası hükümleri uyarınca; 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen gelirlerinin taktiren % 1,8 oranında olmak üzere **Dosu Mayacılık A.Ş 'ye 2.663.766,34 TL**, 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi, 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 7.maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren % 2,7'si oranında olmak üzere **Öz Maya Sanayi A.Ş.'ye 5.754.137,30 TL** ve 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi, 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren % 1,8'i oranında olmak üzere **Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.'ye 5.631.716,90 TL** idari para cezası verilmesin, öte yandan yine kararımızın 4.maddesiyle **Mauri Maya Sanayii A.Ş 'ye benzer hükümlere göre % 4,5 para cezası verilmesi gerekmektedir birlikte**, adı geçen teşebbüs tarafından Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten yararlanmak üzere yapılan ve 13-40/515-MP sayılı Kurul kararı ile anılan Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü kapsamında kabul edilen başvuru ve yürütülen işbirliğinin niteliği, etkinliği ile zamanlaması dikkate alınarak, aynı Yönetmeliğin 4. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca **Mauri Maya Sanayi A.Ş.' ye idari para cezası verilmemesine** karar verilmiştir. Kurulumuz kararına aşağıda belirteceğim nedenlerle, Mauri Maya Sanayi A.Ş' ye ceza verilmemesine ilişkin 4.maddeye karşı olduğumu, ceza verilen teşebbüslerle ilgili olarak kararın ceza oran ve miktarlarını belirleyen 3. maddesine ise farklı gerekçe ile katıldığımı belirtmek isterim.

Karşı oyumuz Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'in, ilgili maddesinin hatalı uygulanmasından, farklı gerekçemiz ise, "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5.maddesi ile getirilen kabahat tipleri ve bu kabahat tiplerine verilecek idari para cezalarına alt sınır konulması suretiyle kanuna aykırı yönetmelik hükümlerinin uygulanması konularından doğmaktadır.

A-MAURİ MAYA SANAYİ A.Ş'YE CEZA VERİLMEMESİNE İLİŞKİN KARŞI OYUMUZ,

14-42/783-346

15.02.2009 gün ve 27142 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, **Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik**'in "**Para Cezalarında İndirim**" Başlığı 5.maddesinin de; "*Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden soruşturma raporunun tebliğine kadar, rakiplerinden bağımsız bir şekilde bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunan ve koşulları yerine getiren, ancak 4 üncü maddedeki ceza verilmemesine ilişkin düzenlemeden yararlanamayan teşebbüslere verilecek para cezaları indirilir. Bu durumda teşebbüslerin ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek para cezaları da indirilir. Bu çerçevede;*

a) İlk teşebbüse verilecek ceza üçte bir ile yarısı arasında indirilir. Bu durumda teşebbüsün ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek cezalar da üçte birden az olmamak kaydıyla indirilir veya ceza verilmeyebilir.

b)

c)

(2)" hükmü bulunmakta,

aynı Yönetmeliğin "**Para Cezası Verilmemesi**" başlığı altındaki 4.maddesinin 2.fıkrasında ise; **Kanunun 4 üncü maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunmazken, Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden soruşturma raporunun tebliğine kadar, rakiplerinden bağımsız bir şekilde bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunan ve koşulları yerine getiren ilk teşebbüse para cezası verilmez. Bu fıkranın uygulanabilmesi, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 7 nci maddesi çerçevesinde bir başvurunun bulunmamasına bağlıdır.** Hükmü yer almıştır.

Kurumumuz kayıtlarına 03.08.2012 gününde başlayıp, son olarak 07.03.2013 gününde giren 5 ayrı dilekçe ile yapılan şikayetler üzerine 13.03.2013 tarihli Kurul Kararı ile açılan önaraştırma sürecinde Raportörlerce 14.05.2013 tarihinde Pak Maya, Öz Maya, Dosu Maya ve Mauri Maya'nın merkez ve bölge müdürlüklerinde eş zamanlı yerinde incelemeler yapılmıştır. Bu yerinde incelemeler sırasında, raportörlerce 4.maddenin ihlal edildiğini kanıtlayacak ölçüde yeterli delil elde edilmiştir. Süreç bu şekilde devam ederken, Mauri Maya vekili tarafından "Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik" kapsamında başvuruda bulunulmuş, bu başvuru Kurulumuzca 26.06.2013 günlü toplantıda, anılan Yönetmelik'in 5.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında başvurunun kabul edilmesine şeklinde karar verilmiştir. Yönetmelik hükümleri gereği Kurul çoğunluğu tarafından ceza bağışıklığı sağlanan Mauri Maya'nın durumuna iki noktadan bakmak gerektiği inancındayız. Bilindiği gibi pişmanlık başvuruları, cezadan tam bağışıklık sağlamak için, önaraştırma kararı verilmeden önce veya kısmi bağışıklık sağlamak içinse önaraştırma kararı verilmesinden soruşturma raporunun tebliğine kadar olan süreçte yapılması gerekir. Önaraştırma açılmasına karar verildikten sonra yapılan pişmanlık başvurularında istisna olarak sadece **Kanunun 4 üncü maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunmazken** pişmanlık başvurusu yapılmasında da, Yönetmelikte aranan diğer şartların sağlanması halinde tam bağışıklık verilmektedir. Aşağıda belirteceğim iki nedenle karşı oyumun gerekçesini açıklamaya çalışacağım.

1- Kurulumuz 26.06.2013 tarih ve 13-40/515-MP sayılı kararı ile pişmanlık başvurusunun, **6. maddede belirlenen koşulların yerine getirilmesi kaydıyla Pişmanlık Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında başvurunun kabul edilmesine** karar vermiştir. Bunun anlamı Kurul kararı ile başvuru tarihi itibarıyla dosya ve dosya içerisinde bulunan deliller değerlendirilerek kısmen bağışıklık uygulanmasına karar verilmiştir. Kurul karar gerekçesinde yazılmasa da Kurul, raportörlerce elde edilen

14-42/783-346

delillerin ihlali kanıtlayacak nitelikte olduğunu görmüş ki bu nedenle pişmanlık başvurusunda bulunan teşebbüse kısmi bağışıklık verilmesine karar vermiştir. Yasal açıdan Kurulun nihai kararında kısmi bağışıklık kararından dönerek tam bağışıklık kararı vermesinde hiçbir engel bulunmamakla birlikte, neden bu kararını değiştirdiğini bir başka deyişle kısmi bağışıklıktan tam bağışıklığa geçme gerekçelerini açıkça kararda koyması gerekir. Kararda bu konuda hiçbir gerekçe bulunmamaktadır. Öncelikle bu nedenle kararın 4.maddesine karşıyım.

2- Yine, yukarıda hükmü açıklanan Pişmanlık Yönetmeliğinin 4.maddesinin 2.fıkrasında önaraştırma kararından sonra yapılan pişmanlık başvurularında, tam bağışıklığın ön koşulu dosyada " *Kanunun 4 üncü maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunmaması* " dir. Ancak bu durumda aranan diğer koşullarında başvuru sahibi teşebbüs tarafından sağlanması halinde tam ceza bağışıklığı sağlanacaktır. Burada şu hususu da belirtmek gerekir. Düzenleme de aranan, pişmanlık başvurusundan önce, ihbarcı, şikayetçi tarafından sunulan veya raportörlerce yerinde incelemede elde edilen belge ve bilgiler (deliller) Kurulca ihlal kararı verilmesine yeterli ise bu durumda pişmanlık başvurusunda bulunan teşebbüs asla tam bağışıklık alamaz. Düzenleme de İhlal kararı denilirken kast edilen en düşük ihlalden kartel sonucuna kadar giden bütün ihlalleri kapsamaktadır. Dosyada hiçbir delil veya ihlal kararı verebilecek düzey ve nitelikte bilgi ve belge bulunmazken, pişmanlık başvurusu sahibi teşebbüs sunduğu delillerle ihlal kanıtlanabiliyorsa bu durumda tam bağışıklık kararı verilebilecek ancak, dosyada, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin yönetmeliğin 5.maddesinin (b) fıkrasında belirlenen diğer ihlaller (hafif ihlaller) kapsamında ceza verilebilecek deliller varken, pişmanlık başvurusu yapan teşebbüsün dosyaya sunduğu delillerle, ihlalin niteliği ve derecesi artıyorsa yani kartel sonucunu doğuruyorsa bu durumda tam bağışıklık kararı verilmeyecek, teşebbüs sadece Pişmanlık Yönetmeliğinin 5/a maddesinden yani kısmi bağışıklıktan yararlanacaktır. Pişmanlık başvurusu ile sunulan delillerden önce dosyada bulunan delillerle hangi düzey ve ölçüde olursa olsun ihlali kanıtlayacak deliller varsa bu durumda tam bağışıklıktan faydalanmak mümkün değildir.

Bu bağlamda dosyamızı değerlendirirsek, dosyamızda bulunan ve gerek başvuru sahipleri, gerek ihbarcı ve gerekse yerinde incelemede elde edilen belge ve bilgiler ihlal kararı verilmesi için yeterlidir. Tarafımdan dosya sunumunda, pişmanlık başvurusu sahibinin sunduğu deliller olmasa yine ihlal kararı verip, veremeyeceğimiz hususu raportörlere özellikle sorulmuş, raportörler, anılan deliller olmasa da yine ihlal kararı çıkardı demişlerdir. Gerçekten dosyada, pişmanlık başvurusu öncesi bulunan deliller ihlal kararı verilmesi için yeterlidir. Kaldı ki bu eski deliller(pişmanlık başvurusu öncesi) Kurulumuzu soruşturma açılması noktasına götürdüğü gibi, pişmanlıkla sunulan deliller ihlalin derecesini arttırmış, Kurulu diğer ihlaller noktasından Kartel sonucuna götürmüştür. Yukarıda 1.maddede açıklanan gerekçeye ilaveten bu gerekçe ile de kararın 4.maddesine karşıyım.

B- FARKLI GEREKÇEMİZ

1-Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin yönetmelik 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna aykırıdır.

14-42/783-346

Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in; "Temel Para Cezası" başlığı altındaki 5.maddesinde;

(1) Temel para cezası hesaplanırken, Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin, nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin;

a) Karteller için, yüzde ikisi ile yüzde dördü,

b) Diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü, arasında bir oran esas alınır.

(2) Birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Birinci fıkraya göre belirlenen para cezası miktarı;

a) Bir yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde yarısı oranında,

b) Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında,

arttırılır." denilmiş, yine 6.maddesinde Ağırlaştırıcı Unsurlar ve 7.maddesinde de Hafifletici Unsurlar ayrı ayrı sayılmıştır.

Aşağıda geniş olarak açıklanacağı üzere Yasa Koyucu 16.maddeye göre verilecek cezalarda; alt sınır koymayıp, sadece üst sınırı belirleyerek cezaların yüzde ona kadar verileceğini hükme bağlamasına ve Rekabet Kurulu'na aşağıda geniş olarak açıklayacağımız gibi, yetki aşımı nedeniyle yönetmelikle düzenlenmesi mümkün olmayan bir konuda, yönetmelikle düzenleme yapılarak belli suçlar için, belirli cezalar getirilmiş, yine yönetmelikte, Kanunda olmayan bir kural konularak alt sınır ve yasadaki öngörülme bir üst sınır belirlenmiş ve karteller için yüzde iki ile dört arası, diğer ihlaller içinse binde beş ile yüzde üçü oranında şeklinde ceza verilmesi öngörülmüştür.

Anayasamızın 13.maddesinde; "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmü bulunmakta, Anayasamızın madde 38.maddesinde ise; "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez."hükmü yer almıştır. Bu hükümler kişilere maddi yaptırımlarında kapsamına girdiği, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanmasının ancak yasa ile söz konusu olabileceğini, yine yasa hükmü ile belirlenen bir cezadan daha ağır bir cezanın verilemeyeceğini belirlemiştir. Aşağıda ayrıntılı olarak açıklayacağımız gibi, yukarıda hükmü açıklanan anılan yönetmelik hükmü ile bu hükme aykırı maddi ceza hükümleri getirilerek, anayasal kurallar göz ardı edilmiştir.

Hiyerarşik normlar sistemine dayalı olan hukuk düzenimizde, alt düzeydeki normların dayanaklarını ve yürürlüklerini üst düzeydeki normlardan aldığı kuşkusuzdur. Normlar hiyerarşisinin en üstünde evrensel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunmakta, daha sonra gelen kanunlar dayanağını ve yürürlüğünü Anayasa'dan, tüzükler dayanağını ve yürürlüğünü kanundan, yönetmelikler ise dayanağını ve yürürlüğünü kanun ve tüzükten almaktadır. Bir normun kendisinden daha üst konumda bulunan ve dayanağını teşkil eden bir norma aykırı ve bunu değiştirici veya ihmal edici nitelikte bir hükmü hukuk alemine getirmesi olanaklı bulunmamaktadır. Hukuk devletinde yönetimin işlem ve eylemlerine uygulanacak hukuki kurallarının şeffaf ve anlaşılabilir bir şekilde belirlenmesi kadar söz

konusu normların normlar hiyerarşisine uygunluğu da, bu kuralların sağlığı için büyük bir önem taşımaktadır. Normlar hiyerarşisine aykırı düzenlenen bir norm, denetim aşamasını da etkilemekte ve denetime esas kararlarda çoğu zaman normlar hiyerarşisinden sapmalar hukuka aykırılık nedeni olarak kabul edilmektedir. Bu konuda onlarca Danıştay kararı bulunmaktadır.⁽¹⁶⁾

Bu nedenlerle, hukuk sistemimizde öngörülen hukuk hiyerarşisi kavramının sağlıklı işleyebilmesi için; gerek düzenleme yapımcıların, uygulayıcıların ve gerekse, yargısal denetimi yapan mercilerin anayasal ve yasal sınırlar içerisinde hareket etmeleri gerekli ve hatta zorunludur. Çünkü bu gereklilik ve zorunluluk Anayasa'mızın 2.maddesinde öngörülen devletin temel niteliklerinden en önemlisi olan "hukuk devleti ilkesinin" olmazsa olmazlarındanıdır.

Yasama yetkisi asli bir yetkidir. Yasama yetkisinin kullanımı şeklinde ortaya çıkan yasa yapımı yasa koyucunun istediği alanda düzenleme yapmasına cevaz vermektedir. Bir konu Anayasa da düzenlenmese bile yasa koyucu bu konuda yasa çıkarabilir. Bu nedenle Anayasa'ya dayanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, yasa yapılırken uyacağı mutlak kural, yapılan yasanın Anayasa'ya aykırı olmamasıdır. Buna karşılık idare, daha önce yasama organı tarafından yasa ile düzenlenmemiş bir alanda doğrudan doğruya bir düzenleme yapamaz. Bu nedenle idarenin bu düzenleme yetkisi yasadan kaynaklanan, yasayı izleyen (secundum legem) bir yetkidir. Başka bir deyişle idarenin tüm düzenleyici işlemleri yasaya dayanmak, yasayla düzenlenmiş bir alan içerisinde olmak zorunda olan, onun altında ve ona bağımlı bir yetkidir. Bu yetki idareye bir anlamda tam insiyatif vermeyen ve yasayla düzenlenmiş alanla sınırlı bir yetkidir.

Öte yandan, idarenin düzenleyici işlemler yönünden uyacağı bir diğer kural yasalara aykırı düzenleme yapamayacağıdır. İdarenin düzenleyici işlemlerinin dayandığı yasaya uygun olması ve bu yasanın çizdiği sınırların dışına çıkmaması zorunludur. İdarenin düzenleyici işlemlerinin yasaya aykırı (contra legem) olması olanaklı değildir. İdarenin düzenleyici işlemlerinin yasaya uygun olması, ve yasanın çizdiği sınırlar içerisinde kalması (intra legem) düzenleyici işlemlerin asli şartlarından en önemlilerinden birisidir.⁽¹⁷⁾ Anayasa'mızın "Yönetmelikler" başlığı altındaki 124. maddesinde; Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabileceği ve hangi yönetmeliklerin Resmî Gazetede yayımlanacağını kanunda belirtileceği Anayasa Koyucu tarafından vaz edilmiştir.

Yönetmelikler, Kamu Kuruluşlarının kendi görev alanlarına giren konularda yasa ve tüzük uygulanmasına yönelik yönetsel anlamdaki hukuk kurallarıdır. Yukarıda hükmü alınan Anayasanın 124.maddesine göre Başbakanlık, Bakanlıklar ve Kamu Kuruluşları görev alanları ile ilgili yasa ve tüzüklerin uygulanmasını belirleyen yönetmelik çıkarabilir. Anayasa'mızın 11.maddesinin 2.fıkrasına göre Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamayacağı gibi, bu kuraldan hareketle hukukun genel ilkelerine göre; yönetmelikler normlar hiyerarşisi kurallarının bir tekrarı niteliğinde olan anılan 124.madde hükmüne göre de yasa ve tüzüklere aykırı olamayacağı gibi üst hukuk kurallarına da aykırı olamaz. Yönetmelikler yasanın açıkça yetki vermediği bir konuda yeni bir düzenleme

⁽¹⁶⁾ Danıştay İ.D.D.K. 16.06.2005 gün ve E.2003/275 K.2005/2170 Sayılı Kararı
Danıştay 8.Dairesi 07.03.2007 gün ve E.2005/6261, K.2007/1246 Sayılı Kararı
Danıştay 10.Dairesi 16.03.2009 gün ve E.2006/5588, K.2009/1879 Sayılı Kararı

⁽¹⁷⁾ Kemal Gözler, "Yönetmelikler" www.anayasa.gen.tr/yonetmelikler.htm erişim tarihi 14.07.2013

14-42/783-346

yapamayacağı gibi, Yasa ile öngörülen kuralı sınırlayamaz, genişletemez ve yeni bir hüküm koyamaz.

4054 Sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16.maddesinin 3.fıkrasında; "Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir." hükmü getirilmiş, 5.fıkrasında da; "Kurul, üçüncü fıkraya göre idarî para cezasına karar verirken, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası bağlamında, ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususları dikkate alır." denilmiş, son fıkrasında da; "Bu maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar, işbirliği halinde para cezasından bağımsızlık veya indirim şartları, işbirliğine ilişkin usul ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmü ihdas edilmiştir.

Yukarıda hükmü açıklanan 16.maddenin 5.fıkrasının yollamada bulunduğu, Kabahatler Kanununun 17.maddesinin 2.fıkrasında ise; " İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur. " hükmü bulunmaktadır.

Bu hükümleri yorumlamaya çalışırsak; Yasa Koyucu, maddenin 3.fıkrası ile verilecek cezalarda alt sınır (asgari had) koymayıp, sadece üst sınırı (azami haddi) belirleyerek, cezaların nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar verilebileceğini hükme bağlamış, son fıkrasında ise sadece "cezanın tespitinde dikkate alınan hususlar" kavramını getirerek, Rekabet Kurulu'na sadece cezanın tespitinde dikkate alınacak hususların belirlenmesine ilişkin yönetmelik çıkarma konusunda sınırlı yetki vermiştir. Cezanın tespitinde dikkate alınacak hususlar derken yasa koyucu neyi kastetmektedir? Burada kastedilen hangi fiillere, ne miktarda ceza vereceğini tespit et demek anlamında değil, 16.madde ile verilen ceza sınırları içerisinde (% 10 'a kadar) ceza takdir ederken hangi unsurlara göre veya hangi şartların varlığı halinde cezayı ağırlaştıracağını veya hafifleteceksin, bir başka deyişle yasada öngörülen sınırlar içerisinde ceza tayin ederken, takdir yetkisini kullanma adına hangi unsurları dikkate alarak ceza tesis edeceksin anlamındadır. Yasa koyucu Rekabet Kurulu'na, Yönetmelik yaparken hangi fiillere ne oranda ceza verileceğini tespit etme yolunda bir yetki verseydi o zaman yasaya; "Bu maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespiti ve maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar" kavramını ayrı ayrı yazarak birlikte getirirdi.

Yasa koyucu bu görüşümüzü teyit eder mahiyette olmak üzere, anılan 16.maddenin 5.fıkrasında, verilecek cezanın üst sınıra kadar olmak koşuluyla tespit edilirken, bir başka deyişle Rekabet Kurulu takdir yetkisini kullanırken ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususları dikkate alacağını işaret ederek Yönetmelik koyucuya, "idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar"ın nelerden ibaret olabileceğini söylemiş ve adeta bir anlamda Rekabet Kuruluna yol

göstermiştir. Hatta bir adım daha giderek “GİBİ HUSUSLAR” kavramını getirerek bu hususların tahdidi değil tadadı olduğunu, bu unsurların çoğaltılabileceğini belirtmiştir. Yasa koyucu bir anlamda, son fıkrada belirtilen idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar kavramının ne olduğunu 5.fıkra ile önceden açıklamış ve bu kavramı son fıkrada yine tekrar ederek, bu ilkelere göre yönetmelik çıkarılabileceğini söylemiştir.

Amaçsal yorum (gai yorum) ilkelerinden hareketle yasa koyucunun gerçek amacını anlamaya çalışırsak, bizce yasa koyucu, yollamada bulunduğu, yukarıda hükmü açıklanan Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmünün ceza verilirken öncelikle dikkate alınacağını belirterek, bu hükümde yer alan kanunlarca alt ve üst sınırı belirlenen idari para cezalarında kullanılacak takdir yetkisinin etkenlerini hatırlatarak ve adeta yönetmelik koyucuya da, bu şekilde yasalarda cezaların alt ve üst sınırı belirlenebilir, sen yönetmelikle alt ve üst sınır koyamazsın, sadece bu sınırlar içerisinde karar verirken bazı unsurları dikkate alınabileceği hususlarını düzenleyebilirsin anlamında yol göstermiştir.

Olayımızda 4054 sayılı yasanın 16.maddesi ile konulan kural, anılan yönetmelikle bir anlamda değiştirilmekte ve Kurulun hareket alanı daraltılmaktadır. Yasa ile getirilmeyen ve Yönetmelik Koyucuya ceza miktarlarını ve ceza sınırlarını saptama konusunda verilmiş bir yetki olmamasına rağmen, belirli suçlara verilecek cezaların saptanması, para cezasına yeni bir alt sınır ve yeni bir üst sınır konulması 4054 sayılı yasanın 16.maddesine aykırıdır. Öte yandan 5/1-a bendinde; karteller için yüzde ikisi ile yüzde dördü, (b) bendinde; karteller dışında kalan diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü oranında bir ceza öngörülmesi, Yasanın 16/son maddesinde Kurulca çıkarılması için verilen yönetmelik yetkisini aşmaktadır. Onu contra legem hale getirmektedir. Zira yönetmelik ile temel ceza tespiti mümkün değildir. Bu nedenle yasaya aykırı bulunan Yönetmelik hükümlerine göre ceza belirlenmesinin olanaklı olmadığı, hukuken sakat olduğu açıktır. Öte yandan bu karşı oy sahibinin 4054 sayılı yasa ile kendisine verilmiş bulunan yüzde on sınırları içerisinde kalmak kaydıyla, ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurları dikkate alarak ceza miktarını tespit etme yolundaki takdir yetkisi, daha önce görev yapan ve aynı seviyede olan üyelerin çıkardığı bir düzenleme ile ipotek altına alınmakta, adeta onların düşünce ve kararlarını devam ettirme zorunluluğu gibi ve yasaya dayalı olarak özgürce karar vermesini engelleyecek şekilde asla kabulü mümkün olmayan hukukla bağdaşmayacak bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Bu görüşe karşı bir sav getirilebilir. “Yönetmelik Danıştay’ca iptal edilmediğine göre hukuken geçerlidir ve zaten verilen cezada yönetmeliğin 6. ve 7. maddeleri uygulanarak sonuç olarak cezanın, yasanın öngördüğü alt ve üst sınırlara ulaşmaktadır.” Hukukun genel ilkeleri, hafifletici ve ağırlaştırıcı unsurların bulunmadığı olayda Rekabet Kurulu’nun anılan yönetmeliğe göre alt ve üst sınır belirleme yönünden bağlı olması karşısında bu savın bir geçerliliği olamaz.

Öte yandan 2577 sayılı İ.Y.U.K nun 7.maddesinin 4.fıkrasında “Düzenleyici işlemin iptal edilmemiş olması, bu düzenlemeye dayalı işlemin iptaline engel olamayacağı hükmü karşısında, açık olarak hukuka aykırı olduğuna inandığımız yönetmelik hükmünün tarafımızdan da uygulanmasının zorunlu olmadığına inanıyoruz. Bu hükme göre, Kurul’umuzca tesis edilen kararın İdare Mahkemesi ve Danıştay’ca yapılacak olası bir yargısal denetiminde de dikkate alınacağı kanısındayız.

26.9.2004 gün ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Suçta ve cezada kanunîlik ilkesi” başlığı altındaki 2.maddesinde; “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolünamaz.

İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

14-42/783-346

Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.” hükmü getirilmiştir.

Yine 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Kanunilik İlkesi” başlıklı 4.maddesinde; “Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.” hükmü bulunmaktadır.

Kabahatler kanunun anılan maddesinin, gerekçesinde; suçta kanunilik ilkesine nazaran, kabahatler açısından daha esnek bir sistem kabul edilmiştir. Buna karşılık, ikinci fıkrada, idari yaptırımlar açısından, cezada kanunilik ilkesine paralel bir hükme yer verilmiştir.....denilmiştir⁽¹⁸⁾, idari ceza hukuku ile ceza hukuku arasındaki kanunilik ilkesindeki ayırım gösterilmiştir. Ancak her iki hukuktaki kanunilik ilkesinin değişmez kuralı ceza hukukunda suç ile cezanın, idari ceza hukukunda yaptırımın türü, süresi ve miktarının kanunla belirleneceği kuralıdır. Ayrıca, Anayasamıza göre yasama görevi, devredilmesi mümkün olmayan bir yetkidir. Bireyin maddî ve manevî varlığı üzerinde derin etkiler doğuran suç ve cezaların, ancak ulusal iradeyi temsil eden organ tarafından yapılacak kanunla düzenlenebilmesi, kişi hak ve özgürlüklerine sağlanan en önemli anayasal garantilerden birini oluşturur.

Rekabet Kurulu, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in; 5.maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun 2.maddesinin 2.fıkrasına ve Kabahatler Kanunu'nun 4.maddesinin 2.fıkrasına aykırı olarak 4054 sayılı yasa ile yüzde ona kadar idari para cezası verilebilmesi hükmünü daraltarak, belli kabahatlere, yeni ceza oranları belirleyerek adeta kendisini Yasa Koyucu yerine koymuştur.

2-Yönetmeliğin Yasaya Aykırı Hükümlerinin Açılacak Olası Bir Davada İptal Edilebileceği Kanısını Taşıyoruz.

İdare hukuku kurallarına göre Yönetmelik gibi düzenleyici işlemlere karşı iptal davaları iki halde açılabilmektedir. Yönetmeliklerin yayımlanması üzerine ilgililer tarafından yasal süre içerisinde iptali için dava açılabilmesi gibi, bu düzenlemenin bir idari işleme dayanak olarak alınıp uygulanması ile menfaatleri haleldar olan kişiler tarafından da işleme birlikte, yönetmeliğin ilgili hükümlerinin de iptali yolunda işlemin tabi olduğu dava açma süresi dava açılabilmesi bilinmektedir. Bu nedenlerle ve yukarıda açıklamaya çalıştığım gerekçelerle, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in; 4054 sayılı yasaya aykırı bulunan ilgili hükümlerinin iptal davasına konu olması halinde iptal edilebileceği kanısını taşımaktayım.

3-4054 Sayılı Kanunun 16.Maddesinin İrdelenmesi, Anayasa'ya Aykırılık Sorunu ve Maddenin Yeniden Düzenlenmesi Gereği.

Yukarıda geniş olarak hükmünü açıkladığımız 4054 Sayılı “Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 16.maddesinin 3.fıkrasında; “Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para

(18) Kabahatler Kanunu Hükümet Tasarısı ve Adalet Komisyonu madde gerekçesi

14-42/783-346

cezası verilir.” hükmü bulunmaktadır. Bu hükümlerle Yasa Koyucu anılan 4054 sayılı Kanunun 4, 6 ve 7.madde de belirtilen rekabet ihlali olarak nitelendirilen kabahatler hakkında verilecek idari para cezalarında Rekabet Kuruluna geniş bir takdir yetkisi alanı bırakmış ve % 0-10 oranı arasında ceza takdir edebilmesi konusunda yetki vermiştir.

Yukarıda da, açıkladığımız gibi, cezanın takdirinde dikkate alınacak hususlar konusunda, anılan yasanın 16/5 fıkrası ile, Kabahatler Kanununun 17/2 fıkrasına yaptığı yollamayla birlikte (işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu) ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi kavramları getirmiş, yine yukarıda açıkladığımız, 16/son fıkrası ile “gibi” kavramı ile tadadı olarak bu unsurların çoğaltılması adına “cezanın tespitinde dikkate alınan hususlar” konusunda yönetmelik çıkarma yetkisi vermiştir. Yönetmeliğin çeşitli hükümleri ile, cezanın ağırlaştırıcı unsurları olarak; İhlalin süresi, Soruşturma kararının tebliğinden sonra kartele devam edilmesi, İncelemeye yardımcı olunmaması hali, diğer teşebbüslerin ihlale zorlanması gibi davranışlar, cezanın hafifletilmesi unsurları olarak ise, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması, ihlalde kamu otoritelerinin teşvikinin veya diğer teşebbüslerin zorlamasının bulunması, zarar görenlere gönüllü olarak tazminat ödenmesi, diğer ihlallere son verilmesi, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi haller olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak; Rekabet Kurulu Rekabet ihlalleri için vereceği nispi idari para cezasını tespit ederken % 0-10 oranı arasında kalmak koşulu ile, yukarıda yasa hükmü ile belirtilen ve yine Yönetmelik hükmü ile yasa koyucunun işareti ile çoğaltılan unsurları dikkate alarak takdir yetkisini kullanacaktır.

Hukuk devleti ilkesi, vatandaşların hukuki güvenlik içinde buldukları, devletin fiil ve işlemlerinin hukuk kurallarına bağlı olduğu bir sistemi ifade eder. Hukukî güvenlik ilkesi, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesi, tutumunu ve davranışlarını buna göre güvenle düzene sokabilmesi anlamına gelir. Bu güvenliğin sağlanabilmesi her şeyden önce, devletin kendi koyduğu hukuk kurallarına kendisinin de uyması bağlıdır. Hukuk devletinin ön şartlarından biri olan hukuk güvenliği ilkesi ile bireylerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Hukuk güvenliğinin unsurları, hukuki belirlilik ilkesi, öngörülebilirlik ilkesi, eşitlik ilkesi ve cezaların yasallığı ile hukuksal güvenlik ilkeleridir. Bunun dışında konumuzla doğrudan ilgisi olmayan kazanılmış hak ilkesi ile geriye yürümezlik ilkeleri de Hukuk güvenliğini sağlayan diğer en önemli ilkelerdir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik” tir. Yasal düzenlemelerin nesnel olması, hukuk devletinde yasadan doğan sorumluluğunun eylem ve olgu, hukuksal sonuç, hak süjesi yönlerinden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, belli, anlaşılabilir olması en temel ilkedir. Bu nedenlerdir ki hukuksal güvenliğinin var olduğunun algılandığı otoritenin keyfilikten uzak olduğunun düşünüldüğü ortamda bireyde davranışlarını hukuka uyarlayabilecek ve kendine düşen ödevi yerine sorunsuz getirebilecek kamu düzeni ve hukuk devleti ilkesinin yerleşmesine katkı ile gereksiz uyuşmazlıkların oluşmasının önüne geçilmiş olabilecektir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir.

Hukuki belirlilik ilkesi gereği olarak Yasa Koyucu tarafından getirilen kuralın, kuralın muhatabı kişilerin olağan şartlar altında belirli işlem ve eylemlerin hangi sonuçlar

14-42/783-346

doğurabileceğini öngörmelerini sağlayacak nitelikte düzenlenmesini gerektirir. Bu ilke ile kuralın, muhatap kişi bu kuraldaki takdir yetkisinin kapsamını, kendisi tarafından öngörülemeyen keyfi tutum ve davranışlardan koruyacak düzeyde açıklıkla anlayacak şekilde düzenlenmelidir. Bir başka deyişle kuralın hukuki öngörülebirliliği olmalıdır.

Yasa ile getirilen kural, Anayasamızın 10.maddesinde belirlenen eşitlik ilkesine uygun olmalıdır. Şöyle ki; alt ve üst sınır arasında idareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçüsüz olmamalı, cezanın belirlenmesinin alt ve üst sınır arasında çok büyük oranda açılmış bir makas şeklinde makul ve ölçülü olmayan şekilde genişliği, uygulamada, yorum ve değerlendirme farklılıklarına dayalı olarak eşitsizliğe, haksızlığa ve keyfiliğe yol açabilecek nitelikte düzenlenmemelidir.

Yasa koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, cezaların yasallığı ve hukuksal güvenlik ilkelerinin gereği olarak, farklı ve keyfi uygulamalara neden olmamak için, kabahatler hukukuna uygun geçerli sebepler ve objektif ölçütleri yasada göstermesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 17.04.2008 gün ve E.2005/5, K.2008/93 sayılı kararıyla, 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesini iptal etmiştir.

İptale konu 42.madde de "Ruhsat alınmadan veya ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının yapı sahibine ve müteahhidine, istisnalar dışında özel parselasyon ile hisse karşılığı belirli bir yer satan ve alana 500 000 TL. den 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir. Ayrıca fenni mesule bu cezaların 1/5'i uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen fiiller dışında bu Kanununun 28, 33, 34, 39 ve 40 ıncı maddeleri ile 36 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen mal sahibine, fenni mesule ve müteahhide 500 000 TL.den 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiillerin tekrarı halinde para cezaları bir katı artırılarak verilir.....hükmü bulunmaktaydı.

Anayasa Mahkemesi, yasa ile getirilen kuralın hukuk devleti ilkelerinden olan hukuki belirlilik, öngörülebirlilik ilkesi ve cezaların yasallığı ile hukuksal güvenlik ilkelerine aykırı olduğundan bahisle anılan kuralı iptal etmiştir. Anayasa mahkemesi mezkur kararında; "3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinde düzenlenen idari para cezaları, imar ve kamu düzenine aykırı davranışların önlenmesi amacıyla, araya yargısal bir karar girmeden, idarenin doğrudan işlemiyle idare hukukuna özgü usullerle kesilen ve uygulanan yaptırımlardır. Maddenin birinci fıkrasındaki idari yaptırım, idarenin ruhsat alınmadan, ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapının yapıldığı yönündeki tespiti ve bu konudaki değerlendirmesine bağlı olarak idarece uygulanmaktadır. Başka bir deyişle hem cezayı gerektiren eylemin işlendiğini saptamak hem de Yasa'da gösterilen alt ve üst sınırlar arasında cezanın tutarını belirlemek tamamıyla idari makamların, belediyeler veya en büyük mülki amirlerin kararlarıyla oluşmaktadır. İtiraz halinde yargının vereceği karar, onun bu niteliğini değiştirmemektedir. Sonuçları belli ölçüde genel para cezalarına benzese de tümüyle idari işleme dayanan bir yaptırımdır. Yargı organlarının müdahalesi olmadan idarece kararlaştırılmakta ve uygulanmaktadır. İdari makamların Yasa'nın belirlediği sınırlar arasında cezanın takdirinde esas alacakları objektif ölçütler Yasa'da gösterilmemiştir. Yasa'yla imar para cezasının alt ve üst sınırları gösterilmiş, bu alan içinde cezayı uygulama yetkisi idareye bırakılmıştır. İdarelerin hangi ölçütleri esas alacakları açık, belirgin ve somut olarak Yasa'da yer almamıştır. Yasa kuralı bu anlamda belirli ve öngörülebirlilik değildir.

14-42/783-346

Alt ve üst sınır arasında idareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçüsüzdür. Cezanın belirlenmesinin alt ve üst sınır arasında elli kat gibi makul ve ölçülü olmayan şekilde genişliği, uygulamada, yorum ve değerlendirme farklılıklarına dayalı olarak eşitsizliğe, haksızlığa ve keyfiliğe yol açabilecek niteliktedir.

Yasa koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, cezaların yasallığı ve hukuksal güvenlik ilkelerinin gereği olarak, farklı ve keyfi uygulamalara neden olmamak için, imar hukukuna uygun geçerli sebepler ve objektif ölçütleri yasada göstermesi gerekir.

Cezanın Yasa'da gösterilen sınırlar arasında idarece belirlenmesinde, yapının, taşkın, heyelan, kaya düşmesi gibi afet alanlarında bulunan, sıhhi ve jeolojik mahsurları olan veya bunlar gibi tehlikeli durumlar göstermesi nedeniyle imar planlarına veya ilgili idarelerce hazırlanmış, onaylanmış raporlara göre yapılması yasak olan alanlara, imar planlarında umumi hizmet alanlarına, kamu tesis alanlarına ve yapı sahibine ait olmayan alanlara yapılması; hangi amaçla yapıldığı, büyüklüğü ve konut, ticari, sanayi, otel, akaryakıt istasyonu gibi niteliği; fen ve sağlık kurallarına aykırılık taşıması; içinde oturacak veya çalışacak kişiler için tehlike oluşturması; çevresinde ya da aynı bölgede emsal yapılar için uygulanan imar para cezaları; kente ve çevreye etkisi; bitmiş ve kullanılır durumda olması gibi ölçütlere yer verilmemiştir.

Bu tür idari işlemlere karşı yargı yolu açık olmakla birlikte, bu güvencenin uygulama aşamasından sonra ve ancak itiraz yoluyla ortaya çıkacağı göz önünde bulundurulduğunda, yasa kurallarının yürürlükte olduğu sürece keyfiliği ortadan kaldırmaya yeterli olduğu söylenemez. Hukuk kuralları, yargının yorumuna ihtiyaç göstermeyecek ve uygulayıcılar tarafından anlaşılabilir şekilde açık ve belirgin olmak, uygulayıcılara güvence vermek zorundadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural iptal edilmiş olduğundan ayrıca Anayasa'nın 10. maddesi yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

demmiştir.⁽¹⁹⁾

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız, ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer nitelikteki kararı ışığında 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 16.maddesinin ilgili fıkralarını irdelediğimizde; Yasa Koyucunun bu maddede de, Hukuki belirlilik, hukuki öngörülebilirlik, eşitlik ilkesi ve cezaların yasallığı ile hukuksal güvenlik ilkelerine tam uyduğunu söylemek mümkün değildir. Yasa koyucu, bu hükümlerle cezanın alt ve üst sınırı arasında Rekabet Kuruluna büyük bir takdir yetkisi bırakmıştır. Yukarıda açıklanan, iptale konu 42.madde de alt üst sınır cezanın parasal miktarı konularak 50 kat şeklinde olmasına rağmen, 16.madde de nispi ceza oranı belirlenmiş olmakla bu fark şimdiye kadar ki uygulamalara göre 10.000 kat şeklindedir ve hatta Rekabet Kurulu bu katı daha fazla arttırabilme olanağına sahiptir.

Öte yandan, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Rekabet Kuruluna bu alt ve üst sınırlar arasında idari para cezasını tespit ederken dikkate alacağı hususlar gerek 4054 sayılı yasa, gerek Kabahatler Yasası ve gerekse Yasa Koyucunun verdiği yönetmelik yetkisi ile belirlenmiştir. Gerçekten belirlenen unsurlar, alt ve üst sınır arasında bu kadar büyük bir orandaki farklılık içinde hukuka ve adalete uygun bir şekilde idari para cezasını tespit

⁽¹⁹⁾ http://anayasa.gov.tr/index.php?I=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2612&content=

14-42/783-346

etmeye yeterli midir? Biz bu konuda tam yeterlidir diyemiyoruz. Bu durumun, bir başka deyişle bu maddenin Anayasa Mahkemesi'nin önüne götürülmesi halinde iptal edilebileceği kuşkusunu taşımaktayım.

Bilindiği gibi, Rekabet Hukuku 1900 lü yıllarda Sherman yasası ile ilk A.B.D de doğmuş, 1950 li yıllarda da Avrupa Devletleri bu hukuku kabul etmiştir. Ülkemizde ise 1994 yılında çıkarılan 4054 sayılı yasaya göre Rekabet Kurumu 1997 yılında faaliyetine başlamıştır. Dünyada epeyce yol alan Rekabet Hukuku, teorik anlamda dahil olmak ülkemizde, Rekabet Kurumu ile pratik alanda da belirli ve üst bir seviyeye gelmiş bulunmaktadır. Artık Rekabet Hukukunda da, rekabete aykırı fiiller arasında ayırım yapılarak kabahat tiplerinin belirlenerek bir ayrıma gidilmesi olanaklıdır. Öte yandan Anayasamızın 13.maddesinde vücut bulan ceza muhakemesi hukuku işleminin yapılması ile sağlanması beklenen yarar ve verilmesi ihtimal dâhilinde bulunan zarar arasında makul bir oranın bulunmasını, oransızlık durumunda işlemin yapılmamasını ifade eden ölçülülük ilkesi dikkate alınarak ceza miktarlarının belirlenmesi mümkündür.

Belirtilen nedenlerle, hukuki belirlilik, öngörülebilirlik ve eşitlik ilkeleri bağlamında, Yasa Koyucunun gelişen Rekabet hukuku ilkelerini dikkate alıp, kabahat tiplerinde bir ayrıma giderek, cezada ölçülülük ilkelerini de göz ardı etmeksizin 16.maddeyi yeniden düzenlemesi gerektiği ve halen komisyonda bulunan yeni yasa değişikliği çalışmasının bu konuda büyük bir fırsat olduğu inancını taşıyorum.

4-Sonuç

Açıklanan Nedenlerle, karşı oyumuz, pişmanlık başvurusunda bulunan Mauri Maya San. A.Ş'ye idari para cezasından kısmi bağışıklık sağlanması gerekirken tam bağışıklık sağlanmasının hatalı olduğu, Farklı gerekçemiz ise, "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5.maddesi ile getirilen kabahat tipleri ve bu kabahat tiplerine verilecek idari para cezalarına alt sınır konulması suretiyle kanuna aykırı yönetmelik hükümlerinin uygulanmasının olanaklı olmadığı gerekçeleriyle olup, bu nedenlerle pişmanlık başvurusu sahibinin teşebbüse verilen tam bağışıklık doğrultusundaki kararın 4.maddesine karşı olduğumuzu, farklı gerekçemiz ise, para ceza miktarlarına ilişkin 3.maddeye sonuç ceza oran ve miktarına katılmakla birlikte, gerekçe yönünden katılmıyorum.

Reşit GÜRPINAR
Kurul Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ

(22/10/2014 tarihli ve 14-42/783-346 sayılı Kurul Kararı)

Kurulun 22/10/2014 Tarih ve 14-42 Sayılı Toplantısında görüşülen Maya üreticilerinin aralarında anlaşmak suretiyle ekmek üretiminde kullanılan yaş maya fiyatlarını yükselttikleri iddiasına yönelik olarak 20.06.2013 tarih ve 13-39/498-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma neticesinde alınan kararın 3. maddesinin (c) bendine aşağıdaki gereceklerim nedeniyle karşıyım;

Karşı olunan karar ile Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi, 2. fıkrası ve 3. fıkrasının (a) bendi, 6. maddenin 1. fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin 5. Fıkrası uyarınca adı geçen teşebbüse indirimde bulunularak 2013 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin takdiren %1.8 oranında ceza verilmiştir

Karara konu soruşturma raporunda;

- Pak Maya'nın sektörün lideri olduğu, soruşturma raporunda yapılan tespitlerden hareketle sektörü yönlendiren, maya fiyatlarını artırma sürecini başlatan bir teşebbüs olduğu, sektördeki fiyat artışlarının öncelikle Pak Maya'nın artırması ile uygulanabilir olduğu, Pak Maya'nın desteklemediği bir artışın yapılamadığı, fiyat artışı kararlarının büyük ölçüde üretici teşebbüslerin üst düzey yöneticilerinin katıldıkları toplantılarda alındığı,
- Pak Maya'nın 2013 yılı yaş maya cirosunun ihlale konu 2011-2013 yılları sonrasında %36 oranında arttığı, anılan dönemde Öz Maya'nın cirosunun %31, Dosu Maya'nın %33, Mauri Maya'nın %41 oranında artmış olduğu,
- Anılan yıllara ilişkin uygulanan ortalama satış fiyatlarına bakıldığında Pak Maya'nın fiyatlarının diğerlerinden daha yüksek olduğu,
- Değişik iller bazında hazırlanan ve maya fiyatları ile fiyat artışlarının uygulama durumunu gösteren tablolarda Pak Maya fiyatlarının diğer teşebbüslerle aynı veya yüksek olduğunun görüldüğü,
- Pak Maya'nın maya fiyatları ile diğer konuların konuşulduğu üretici teşebbüslerinin üst düzey toplantılarına katıldığı, İl ve ilçelerde yapılan bayi düzeyindeki toplantılara da katıldığının belgelerle sabit olduğu,
- Pak Maya'nın toplam cirosuna göre 2013 yılı pazar payının ihlale konu 2011-2013 yıllarında diğerleri bir miktar azalırken %2 gibi bir oranda artmış olduğu,

belirtilmektedir.

Keza karara konu raporda yer alan Pak Maya'nın fiyat artışlarında isteksiz davrandığı, bayilerini fiyat artışı konusunda baskı altında tuttuğuna dair yapılan bir takım tespitleri de olağan bir durum olarak değerlendirmek gerektiği düşünülmektedir. Zira Pak Maya'nın sektörün lider teşebbüsü olması, bunun doğal bir sonucu olarak da kapasitede ve üretimde de önde gelen bir firma olduğu dikkate alınarak, en çok üreten ve kapasitesi en yüksek olan teşebbüsün oligopol bir piyasada fiyat artışı konusunda isteksiz davranması, mevcut üretimini satmak için fiyatları bir miktar aşağı çekmesi olağan bir piyasa davranışı olarak değerlendirilmelidir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde Pak Maya'da belge bulunmadığı ya da diğer teşebbüslerde bayi düzeyinde bulunan belgelerde Pak Maya'nın fiyat artışlarında isteksiz davrandığına yönelik bir takım beyanlar nedeniyle diğer teşebbüslerden daha az ceza uygulanmasına ve cezada indirim yapılmasına ekonomik gerekçelerin bu durumu haklı göstermemesi, tespitlerin ihlalden en fazla yararlanan teşebbüsün Pak Maya olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaması gerekçesiyle alınan karara karşıyım.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi